

***EHL-İ BEYTİ SEVMEK
VE
EHL-İ BEYT'İN FAZİLETLERİ***

*Kitabın Orijinal Adı: Meveddet-u Ehl-il Beyt ve
Fezailuhum fi'l Kitab-i ve's Sünne*
Hazırlayan: Merkez-ur Risale - Qum
Çeviri: Cafer BENDİDERYA
Tatbik: Fahrettin Altan
Yayınlayan: İmam Ali (a.s) Müessesesi
Dizgi - Mizanpaj: Derbendi
Birinci Baskı: 2002
Traj: 3000

İçindekiler

Önsöz	5
Ehli Beyt Kimlerdir?.....	6
Lügat ve İstılahta Ehlibeyt.....	6
1- Lügat ve Örfte Ehlibeyt.....	6
2- Kitap ve Sünnette Ehlibeyt	7
TATHİR AYETİNDE EHLİBEYT	8
Raviler Arasında ve Kaynaklarda Kesâ Hadisi	9
Kesâ Hadisinin Kaynakları	10
Kesâ Hadisinin Sahih Oluşu.....	12
Ehlibeyt Kavramında Şüpheyne	12
Kur'an-ı Kerim'de, Ehlibeyt'i Sevmek	23
Bu Ayet Hakkında Ehlibeyt İmamaları <i>aleyhimusselam</i> 'dan Rivayet Edilenler.....	24
Ayetle İlgili Diğer Yorumlar.....	26
Şüpheler ve Reddiyeler	29
1. Şüphe: Şurâ suresi Mekkî'dir.....	29
2. Şüphe: Meveddet ayeti peygamberlik makamıyla ve diğer ayetlerle bağdaşmamaktadır.....	30
Sünnette Ehlibet'i Sevmek	33
Ehlibeyt'i Sevmeye Teşvik.....	34

Ehlibeyti Sevmek, Allah ve Resulünü Sevmektir	34
Ehlibeyti Sevmek İslam'ın Temelidir	35
Ehlibeyti Sevmek İbadettir	35
Ehlibeyti Sevmek İmanın Nişanesidir	35
Ehlibeyti Sevmek Evlatların Helâlzade Oluşunun Nişanesidir	36
Kıyamet Günü İnsanlar Ehlibeytin Sevgisinden Sorguya Çekilecek	37
İmam Ali <i>aleyhisselam</i> 'ı Sevmek	37
Ali'yi Sevmenin Fazileti	38
Niçin Ali'yi Seviyoruz?	38
A- Ali <i>aleyhisselam</i> 'ı Sevmek İlahi Bir Emirdir	38
B- Allah ve Resulü <i>sallallah'u aleyhi ve âlih</i> , Ali <i>aleyhisselam</i> 'ı Sevmekteler	39
1- Tayr Hadisi.....	39
2- Bayrak Hadisi:	39
C- Ali <i>aleyhisselam</i> 'ı Sevmek, Allah ve Resulü <i>sallallah'u aleyhi ve âlih</i> 'i Sevmektir	39
D- Ali <i>aleyhisselam</i> 'ı Sevmek İman, Ona Düşmanlık Yapmak İse Nifaktır	40
FATIMA-İ ZEHRA'YI (S.A) SEVMEK.....	41
Resulullah <i>sallallah'u aleyhi ve âlih</i> 'in İki Torunu Hasan ve Hüseyin <i>aleyhimasselam</i> 'ı Sevmek.....	43
Arap Şiirinde Ehl-i Beyt <i>aleyhimusselam</i> 'ı Sevmek.....	44
1. Harb b. Munzir b. Carud (1. yy'ın ileri gelenlerinden).....	46
3. Kumeyt b. Zeyd-i Esedî (d: 126 hk.).....	47
4. Seyyid Himyeri (d: 173 hk.)	49
5. Süfyan b. Mus'ab-i Abdî (2. yy'ın ileri gelenlerinden)	51
6. Ebu Abdullah Muhammed b. İdris-i Şafîî (d: 204 hk.).....	52
7. Dî'bil b. Ali el Huzaî (d: 246 hk.).....	54
8. Ebu'l Feth Keşacem (d: 360 hk.)	56
9. Naşi-us Sağır (d: 365 hk.)	57
10. İbn-i Hammad-i Abdi (4. yy'ın ileri gelenlerinden).....	58
11. Sahib b. Abbed (d: 385).....	59
12. Mehyari'l-Deylemî (d: 428 hk.).....	62
13. Şeyh Arif Muhyiddin b. Arabî (d: 638 hk.)	63
14. Kemaluddin Şafîî (d: 652 hk.).....	64
15. Safyiddin-i Hilli (d: 752 hk.).....	65
16. Şemsuddin Maliki (d: 780 hk.).....	67
17. Şahabuddin Ahmed b. Ahmed-i Halvanie's-Şafîî (d: 1308 hk.)	67
18. Şeyh Abdulmun'im-il Firtusî (d: 1335 hk.)	68
19. Seyyid Muhsin Emin-i Amili (d: 1371 hk.)	70
Kur'an-ı Kerim'de Ehlibeyt <i>aleyhisselam</i> 'ın Faziletleri	82
Birinci Delalet:	84
İkinci Delalet:	84
Üçüncü Delalet:.....	84
Kur'an-ı Kerim'de Ali <i>aleyhisselam</i>	86
B- Hadislerde Ehlibeyt'in (<i>aleyhimusselam</i>) Faziletleri.....	91
Emirulmüminin Ali <i>aleyhisselam</i> 'nin Faziletleri:	93
1- Ehlibeyt <i>aleyhimusselam</i> 'ı Sevmek, Allah İçin ve Allah Yolunda Bir Sevgidir:	102

2- Hakkı Tanımak ve Sapmaktan Güvende Olmaktır:	102
3- Dini Sağlamaştırılmaktır	102
4- Allah ve Resulüne İtaattir	102
5- Sağlam Kulpa Sarılmaktır	102
6- Kalplerin Güvencesi ve Temizliğidir	103
7- Hikmettir:	103
8- Ölüm Anında Güzel Hal Üzere Olmaktır.....	103
9- Kıyamet Gününde Şefaattir	103
10- Tövbe, Bağışlanma ve Amellerin Kabulüdür	103
11- Kıyamet Gününde Nurdur.....	104
12- Kıyametin Korkusundan Emniyettir.....	104
13- Cennete Giriş ve Cehennemden Kurtuluştur	104
14- Resulullah <i>sallallah'u aleyhi ve âlih</i> ve Ehlibeyt'iyle Birlikte Haşırdir.....	105
15- Dünya ve Ahiretin Hayrıdır	105
Ehlibeyt <i>aleyhimusselam</i>, hakkında Guluv ve Buğz	108
Guluv	109
Guluvun Çıkış Sebepleri	109
Gulat ve Gulat Fırkalarının Görüşleri	110
Gulat'a Karşı Ehlibeyt <i>aleyhimusselam'</i>ın Tutumu	110
İmamiyye'nin İleri Gelenlerinin Gulat'a Karşı Tutumları	111
Ehlibeyt <i>aleyhimusselam'</i>a Buğzetmek.....	112
Ehlibeyt <i>aleyhisselam'</i> a Buğzetmenin Etkileri	113
Ehlibeyt <i>aleyhimusselam'</i> ı Sevmekte Mutedil Olmak.....	113

Önsöz

Ham alemlerin Rabb'i Allah'a, en üstün salat ve en mükemmel selam Muhammed Muasafa'ya ve müminlerin hidayetçileri olan Ehlibeytine olsun.

Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* soyundan olan Ehlibeyt'i sevmek, Kitab ve Sünnet'in kesin hükmüyle İslam dininin zaruriyatındandır. Allah Teala şöyle buyuruyor: "**De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum.**"

Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* mütevatir olarak şöyle rivayet edilmiştir: "*Allah'ı size verdiği rızıklardan dolayı sevin; beni, Allah'ı sevmenizden dolayı sevin ve Ehlibeyt'imi de beni sevmenizden dolayı sevin.*"

Yine mütevatir olarak şöyle rivayet edilmiştir: "*Onları sevmek imanın ve onlara düşman olmak ise nifakın belirtisidir.*" "*Kim onları severse Allah ve Resulünü sevmiş olur; kim de onlara düşmanlık ederse Allah ve Resulüne düşmanlık etmiş olur.*" Onları sevmeye teşvik eden ve onlara düşmanlık etmekten sakındıran buna benzer onlarca diğer hadisler vardır.

Şüphesiz Allah Teala Ehlibeyt *aleyhimusselam'ı* sevmeyi farz kılmasının nedeni, onların kendisine yakınlıkları, kendi yanındaki makam ve mevkileri, gūnahtan, şirkten ve insanı Allah'ın lütuf ve kereminden, rıza ve hoşnutluğundan uzaklaştıran her şeyden tertemiz olmaları sebebiyle sevgi ve muhabbete ehil olmalarıdır.

Dolayısıyla, Ehl-i Beyt *aleyhimusselam'ı* sevmek, sadece geçici ve atifi bir duygu değil, Allah'ın Kitabı ve Resulullah *sallallahu aleyhi ve alih'in* sūnnetinden kaynaklanan bir inançtır. Ehl-i Beyt *aleyhimusselam'ı* sevmek, Allah Teala'nın yüce peygamberinden sonra insanların hidayet vesilesi kıldığı, kendilerine şecaet, af ve bağışlama, doğruluk, ilim ve hikmet ve güzel ahlak gibi en üstün kamal sıfatlarını verdiği, onları kendi kapıları, kendine giden yollar, kendisine dalalet eden nişaneler, ilminin sırrı, marifetinin hazineleri, vahyinin açıklayıcıları ve tevhidinin rükünleri kıldığı ilahi önderleri sevmekten kaynaklanmaktadır.

Ehlibeyt *aleyhimusselam'ı* sevmek, Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih'in*, ümmete havuzun başında kendisine varıncaya kadar kendilerine sarılmayı farz kıldığı, tıpkı gökyüzündekilere güvence olan yıldızların gibi yeryüzündekiler için güvence kıldığı kimselerdir; onlar kendisine binenlerin kurtulduğu ve kendisinden ayrılanların ise boğulup yok olduğu Nuh'un gemisi gibidirler.

Burada, konunun açıklık kazanması için, üzerimize farz ve boynumuza bir teklif olması açısından Ehlibeit *aleyhimusselam*'ı sevmekle ilgili bazı önemli konuları inceleyeceğiz; bu konuyu beş bölümde ele alacağız:

1. Bölüm: Ehl-i Beyt kimlerdir?
2. Bölüm: Kitab, Sünnet ve Arap edebiyatında Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmek.
3. Bölüm: Kitab ve Sünnette Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ın bazı faziletleri.
4. Bölüm: Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmenin getirileri.
5. Bölüm: Ehl-i Beyt *aleyhimusselam* hakkında guluv ve düşmanlık.

Allah Teala'dan bu kitabımızın müminler arasından kardeşliği sağlamasını ve bunu bizim için dünya ve ahirette bir hayır kılmasını temenni ediyoruz.

Tevfik Allah'tandır.

Birinci Bölüm

Ehli Beyt Kimlerdir?

Lügat ve İstılahta Ehlibeit

1- Lügat ve Örfte Ehlibeit

"Ehl" kelimesi izafet olduğu şeyle tanımlanır. Örneğin: "ehl-ül kura" şehir halkı ve orada oturanlar, "ehl-ül şey" bir şeye sahip olanlar, "ehl-ul kitap" kitaba uyanlar ve onu okuyanlardır. Yine "ehl-ut Tevrat" ve "ehl-ul İncil" Tevrat ve İncil'e uyanlara denir. Bu tabirlerden bazıları Kur'an-ı Kerim'de de kullanılmıştır.^[1]

"Ehl-ur Recul" kişinin Eşireti ve akrabaları^[2] ve halkın ona en yakın olanı^[3], soydaşı veya dindaşıdır.^[4]

Allah Teala buyuruyor ki: "**Ehl-u ayaline namazı emret.**"^[5] Burada ehl-u ayalden maksat akrabaların ve soy bakımından seninle ilişkisi olanlardır.

Yine Hz. Nuh *aleyhisselam*'ın oğluna işaret ederek buyuruyor ki: "**Ey Nuh! O senin ehlinde değildir.**"^[6] Oysa soy bakımından Hz. Nuh *aleyhisselam*'ın oğlu onun ehli sayılıyordu. Ancak Allah Teala onun dini ve yolunda hareket edenlerden olmadığını kastetmiştir.

Ve kişinin ehlibeyti, onun akrabaları ve soydaşlarıdır.^[7] Kur'anı Kerim'de Hz. İbrahim *aleyhisselam*'ın evlatlarına ve evlatlarının evlatlarına "Ehlibeyt" tabiri kullanılmıştır: "**Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinize olsun ey Ehlibeyt**"^[8]

Müslümanlar arasında ise "Ehlibeyt" tabiri naslara uyularak Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* evlatları hakkında kullanılmıştır.^[9] Onlar "Kesâ hadisi"nde ve diğer hadislerde olduğu gibi, Hz. Muhammed *sallallah'u aleyhi ve âlih*, Ali *aleyhisselam*'ın, Fatıma *selamullahi aleyhâ*, Hasan *aleyhisselam*'ın, Hüseyin *aleyhisselam'ın* ve haklarında Tathir ayeti inen kişilerdir: "**Allah ancak ve ancak siz Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmek ve sizi tertemiz yapmak ister.**"^[10]

Onlara Peygamberin Âl-i veya itreti de denir. "Âl" kelimesi "Ehl" sözcüğünden alınmıştır.^[11] Dolayısıyla "Âl-ullah" veya "Âl-u Resul" denildiğinde Allah'ın ve Resulünün dostları kastedilmektedir. "Âl" sözcüğünün aslı "Ehl"dir. Arapça'da "ha" harfi hamzaya dönüşmüş ve "e'el" olmuştur. İki hamza yanyana gelince de ikinci hamza Elif'e dönüşmüştür.^[12]

İtret, Ehlibeyt'tir. İbn-i Menzur da, "*Ben sizin aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum: Allah'ın kitabı, Ehlibeytim olan itretim...*" hadisine dayanarak itretin Ehlibeyt olarak tanımlandığını vurgulamıştır.^[13]

Sonra kişinin ehliyle ehlibeyti arasında fark olduğunu söylemiştir. Lügatta ise mecazi olarak kişinin eşine, onun ehli tabir edilmiştir. Zubeydi Tac-ul Urus kitabında der ki: Kişinin eşine onun ehli tabiri kullanılması mecazidir.^[14]

Ancak kişinin ehlibeyti, aynı soy altında toplanan soydaşlardır ve bu anlam (ehlibeyt) Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* ailesi hakkında tanımlanmıştır.^[15]

2- Kitap ve Sünnette Ehlibeyt

Kitap ve sünnette "Ehlibeyt" kelimesinin özel bir anlamı var. Ehlibey'ten maksat Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* İmam Ali, Fatımat-uz Zehra, cennet gençlerinin efendileri Hasan ve Hüseyin'dir (Allah'ın selamı onların üzerine olsun); bunlara İmam Hüseyin aleyhi selamın soyundan gelen dokuz masum İmam da ilhak eder. İşte bunlar halkın Peygamber *sallallah'u aleyhi ve âlih'e* en yakın olanı, ilim bakımından ona en has olanı, onun dinini en iyi bilen, onun sünnet ve gidişatını en iyi tanıyanlardır.

Bu alanda Sunni ve Şiâ kanallarıyla Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* nakledilen ve sarıh bir şekilde Ehlibeyt'in kimler olduğunu, isimleriyle açıklayan bir çok rivayetler vardır;^[16] ayrıca İmamiyye Şiâsına göre onların birbirinden sonra imam olduklarını belirten mutevatir naslar vardır; bu ise Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'de Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* rivayet edilen "İmamların sayısı on ikidir ve hepsi de Kureş'tendir"^[17] hadisiyle tamamen bağdaşmaktadır. Ehlibeyt sadece Şiâ'nın on iki imamıyla uyum içersindedir. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* eşleri izleyicileri ve akrabaları o hazrete her ne kadar yakın olsalar da

bu kavram içersine girmezler. Kur'an-ı Kerim'in buyruğu, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* sünneti, sahabe, tabiin ve ravilerin nakli hepsi bu doğrultudadır.

Ümm-ü Seleme'den şöyle nakledilir: "**Allah ancak ve ancak siz Ehlibeytten, her türlü çirkinliği defetmek ve sizi tertemiz yapmayı diler**" ayeti inince Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* birini Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in peşine gönderdi ve "*Bunlar benim Ehlibeytimdir*" buyurdu.^[18]

Ümm-ül Müminin Aişe'den ise şöyle nakledilir: "O (Ali) Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* yanında insanların en sevimlisiydi. Ben Resulullah'ın onu, Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i elbisesinin altına aldığı ve sonra, "*Allah'ım! Bunlar benim Ehlibeytimdir*" dediğini gördüm.^[19]

İmam Ali *aleyhisselamın* Tathir ayeti nazil olduktan sonra şöyle dediği rivayet ediliyor: "Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurdu ki: Ya Ali! Bu ayet senin, iki torunum (Hasan ve Hüseyin) ve senin evlatlarından olan imamlar hakkında nazil olmuştur."^[20]

Ayrıca "Ehlibeyt" sözcüğündeki "beyt" kelimesinden maksat normal "ev" değildir; bundan maksat risalet ve Peygamberlik evidir; "Ehlibeyt" ise Peygamberlik ve risalet evinde eğitilen, terbiye edilen, ilim ve taharet evinde yetişen, küçük büyük her şeyi tanıyan ve her şeyi kuşatan kişilerdir; işte bu nedenle onların bütün soruları cevaplandırdıklarını, bütün problemleri hallettiklerini, bütün din ve bilim alanlarında insanların onlara yönediklerini ve diğerlerinin ilim ve marifette hangi derecede olursa olsunlar böyle olmadıklarını görmekteyiz.

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* "**(Bu nur) Allah'ın onların yüceltilmesine ve isminin zikredilmesine izin verdiği evlerdedir.**"^[21] ayetini okuyunca bu evlerin hangi evler olduğu sorulduğunda; "*Bunlar peygamberlerin evleridir*" buyurduğu, bunun üzerine Ebubekr'in, ya Resulullah! Bu ev -Ali ve Fatıma'nın evi- de o evlerden midir? diye sorduğu ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* "*Evet, onların en üstünlerindedir*" buyurduğu rivayet edilir.^[22]

Emirülmüminin Ali *aleyhisselam'dan* ise şöyle rivayet edilir: "Biz nübüvvet evi, hikmet madeni, yeryüzündekilerin amanı ve talep edenin kurtuluşuyuz."^[23]

İmam Hüseyin *aleyhisselam* da "Biz nübüvvet Ehlibeytiyiz" buyurmuştur.^[24]

TATHİR AYETİNDE EHLİBEYT

Tathir ayetinden maksat; "... Allah, ancak ve ancak siz Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmek ve sizi tertemiz kılmak ister" ayetidir.^[25]

Hadis ve tefsir kaynakları, haklarında bu ayetin indiği Ehlibeyt'ten maksadın Allah'ın elçisi Muhammed, Ali b. Ebu Talib, Fatıma-i Zehra ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* iki torunu Hasan ile Hüseyin (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) olduğunu vurgulamışlardır.

Müslim Sahih'inde kendi senediyle Aişe'den şöyle tahric etmiştir: "Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* üzerinde siyah kıldan dokunmuş bir aba olduğu halde dışarı çıktı. O sırada Hasan b. Ali yanına geldi, onu abanın altına aldı; sonra Hüseyin de gelerek onunla birlikte abanın altına girdi. Sonra Fatıma geldi, onu da abanın altına aldı ve daha sonra Ali geldi, onu da abanın altına alarak, "**Allah, ancak ve ancak siz Ehlibeytten her türlü çirkinliği defetmek ve sizi tertemiz kılmak diler**" ayetini okudu.^[26]

Fahr-i Razi de bu rivayeti kendi tefsirinde kaydettikten sonra şöyle diyor: Bilinmesi gerekir ki Müfessirler ve muhaddisler arasında bu rivayetin sahih olduğunda ittifak vardır.^[27]

Tirmizi ise kendi Sünen'inde Ümm-ü Seleme'nin rivayetini şöyle tahriç etmiştir: "Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, abasını Hasan, Hüseyin, Ali ve Fatıma'nın üzerine örterek buyurdu ki: "*Allah'ım! Bunlar benim Ehlibeytim ve yakın arabalarımıdır; onlardan her türlü kötülüğü gider ve onları tertemiz kıl.*"

Ümm-ü Seleme diyor ki: "Ben de onlardan mıyım ya Resulullah?!" diye sordum. O hazret; "*Sen hayır üzeresin*" buyurdu.^[28]

Hakim, Müstekrek'te Ümm-ü Seleme'den şöyle tahriç etmiştir? Benim evimde, "**Allah ancak ve ancak siz Ehlibeytten her türlü çirkinliği defetmek ve sizi tertemiz kılmak ister**" ayeti nazil oldu. Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in" peşine gönderdi ve "*Bunlar benim Ehlibeytimdir*" buyurdu.

Hakim, "Bu hadis Buhari'nin şartıyla sahihtir; fakat onu tahriç etmemişlerdir" demiştir.^[29]

Vasile b. Eska diyor ki: Ben Ali'ye uğradım; fakat onu bulamadım. Bunun üzerine Fatıma, "*Ali Resulullah'ı sallallah'u aleyhi ve âlih çağırılmaya gitti*" dedi. Sonra Resulullah'la *sallallah'u aleyhi ve âlih* gelip içeri girdiler; ben de onlarla birlikte içeri girdim. Sonra Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Hasan'la Hüseyin'i çağırarak her birini bir dizi üzerine oturttu. Fatıma ve kocasını da odasından (çağırıp) kendisine yaklaştırdı. Sonra onların üzerine bir elbise örterek "**Allah, ancak ve ancak siz Ehlibeytten her türlü çirkinliği defetmeyi ve sizi tertemiz kılmayı diler**" ayetini okudu ve sonra da "*Bunlar benim Ehlibeytimdir; Allah'ım! Ehlibeytim daha layıktır*" buyurdu.

Hakim, "*Bu hadis iki şeyhin şartıyla sahihtir; fakat bu hadisi tahriç etmemişlerdir*" demiştir.^[30]

Raviler Arasında ve Kaynaklarda Kesâ Hadisi

Kesâ Hadisinin Sunnî ve Şîû Ravileri

Ehlişünnet kaynaklarında Tathir ayetini açıklayan Kesâ hadisini sahabe ve tabiinin ileri gelenlerinden büyük bir grup rivayet etmiş ve bu ayetin, Resulullah'ın elbisesi altına aldığı beş kişi hakkında indiğini vurgulamışlardır.

Enes b. Malik, Berra b. Azib, Resulullah'ın kölesi Sevban, İmam Hasan b. Ali aleyhisselam'ın Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in kölesi Ebu Hamra, Hekim b. Sa'd, Hemmad b. Seleme, Dehye b. Halifet-i Kelbi, Ebu Derda, Zeyd b. Erkam, Zeyneb bint-i Ebu Seleme, Sa'd b. Ebi Vakkas, Ebu Said-i Hudri, Ümm-ü Seleme, Şeddad b. Ammar, Şehr b. Huşeb, Aişe, Abdullah b. Cafer, Abdullah b. Abbas, Ümm-ü Seleme'nin kölesi Abdullah b. Muin, Ata b. Ebi Ribah, Ata b. Yesar, Atiyyet-il Ayfî, İmam Ali b. Ebitalin aleyhisselam'ın, İmam Ali b. Hüseyin-i Zeynulabidin, Ömer b. Ebu Seleme, Umret bint-i Ef'a, Katade, Mucahid b. Cebr-il Mekkî, Muhammed b. Sevka, Ebu Muaddil-i Tafavî, Ma'kal b. Yesar, Vasile b. Eska ve diğerleri.^[31]

Şii müfessirler ve mühaddisler bunu imam Ali aleyhisselam'dan, evlatları İmam Hasan'dan, İmam Ali b. Hüseyin'den, İmam Muhammed b. Ali el-Bâkır'dan, İmam Cafer b. Muhammed Sadık'tan ve İmam Ali b. Musa Rıza'dan aleyhisselam'ın nakletmişlerdir.

Yine bu, Ebu Esved Dueli'den, Enes b. Malik'den, Cabir b. Abdullah-i Ensari'den, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in kölesi Ebu Hemra'dan, Ebuzer-i Giffari'den, Sa'd b. Ebu Vakkas'tan, Ebu Said-i Hudrî'den, Ümm-ü Seleme'den, Şehr b. Huşeb'den, Aişe'den, Abdullah b. Abbas'tan, Ata b. Yesar'dan, Atiyye-i Avfi'den, Ali b. Zeyd'den, Ömer b. Meymun Evdi'den, Vasile b. Eska'dan ve diğerlerinden nakledilmiştir.^[32]

Burada şunu da hatırlatalım ki: Ehlisünnet, Kesâ hadisini kırkı aşkın kanalla, Şiâ ise otuzu aşkın kanalla nakletmiştir.^[33]

Kesâ Hadisinin Kaynakları

Kesâ hadisini kaydeden ve Tathir ayetinin, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in abasının altına almış olduğu beş kişi hakkında indiğini açıkça vurgulayan kaynakların sayısı oldukça fazladır; biz burada Ehlisünnet kaynaklarından bazılarını zikretmekle yetineceğiz:

- 1- Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c.1; s. 331; c.3, s. 285; c.4, s. 107; c.6, s. 292, 296, 298, 304, Beyrut- Dar-ul Fikr.*
- 2- Fezail-us Sehabе -Ahmed b. Hanbel- c.2, s. 66- 67/ 102 vs. Müesseset-ür Risale. Beyrut, 1. baskı.*
- 3- Tarih-ul Kebir / Buharî, c.1, ikinci bölüm, s. 69-70 ve 110, Beyrut- Dar-ul Kutub-il İlmiye, Beyrut.*
- 4- Sahih-i Muslim, c.4, 1883/ 2424, Beyrut- Dar-ul Fikr basımı, 2. baskı.*
- 5- el-Cami-us Sahih'l Tirmizî, c.5, s. 351, 352, 663, 699, Beyrut - Dar-u İhya-it Turas-il Arabi basımı.*
- 6- Hasais-u Emirulmüminin aleyhisselam'ın - Nesaî- s. 37, 49 vs. Kuveyt-Mektebet-ul Muella basımı, 1. baskı.*
- 7- el- Mu'cem-ul Kebir / Taberanî- c.3, s. 46/ 2662 ve c.3, s. 47/ 2666 ve c.3, s. 49 / 2698 ve sayısı fazla olan diğer adresler. Beyrut- Dar-u İhya-i Turas-il Arabî, 2. baskı.*
- 8- el- Mu'cem-us Sağir / Taberanî- c.1, s.135 Beyrut- Dar-ul Kutub-il İlmiyye.*
- 9- Ensab-ul Eşraf / Belazurî- c.2, s. 104, Beyrut- Müesseset-ul A'lemi, 1. baskı.*
- 10- Mesabih-us Sünne / Beğavî- c.4, s. 183/ 3796 Beyrut-Dar-ul Marifet, 1. baskı.*
- 11- Mealim-ut Tenzil / Beğavi- c.4, s. 464, Beyrut- Dar-ul Fikr.*
- 12- el-İhsan bi Tertib-i Sahih-i İbn-i Hebban, c. 9, s. 61/ 6937, Beyrut-Dar-ul Kutub-ul İlmiyye, 1. baskı.*

- 13- Müşköl-ül Asar / Tahavî-, c.1, s.332, Dar-u Sadir-Beyrut, 1. baskı.
- 14- İkd-ul Ferid / İbn-i Abdurabbih-i Endulosî, c.4, s.311. Dar-ul Kutub-il Arabi-Beyrut.
- 15- el-Müstedrek-u ale's Sahihayn / Hakim Nişaburî, c.2, s.416 ve c.3, s.133, 146, 147, 158, 172, Dar-ul Fikr-Beyrut.
- 16- Esbab-un Nuzul / Vahidî, s.203, Dar-ul Kutub-il Arabiyye-Beyrut, 1. baskı.
- 17- el-İstiab fî Marifet-is Sehabe / İbn-i Abdulbir, c.3, s.1100, Dar-ul Ceyl-Beyrut, 1. baskı.
- 18- Tarih-i Bağdad / Hatib Bağdadî, c.10, s.278/5396, Dar-ul Kutub-il Arabî-Beyrut.
- 19- Tefsir-ul Hazin, c.5, s.259, Dar-ul Marifet-Beyrut.
- 20- Usd-ul Gabe fî Marifet'is Sehabe / İbn-i Esir, c.2, s.10, 13, 19, 21 ve c.4, 46-47; c.4, s.110; c.5,s.497; c.6, s.78-79, Dar-u İhya-it Turas-il Arabî-Beyrut.
- 21- Cami-ul Usul / İbn-i Esir-i Cezerî, c.9, s.155/6702 ve 6703.
- 22- Ahkam-ul Kur'an / Cessas, c.3, s.529, Mektebet-ut Ticariye-Mekke-i Mükerrerme.
- 23- Ahkam-ul Kur'an / İbn-i Arabî, c.3, s.1538, Dar-ul Marifet-Beyrut.
- 24- Tezkiret-ul Havas / Sibt İbn-i Cevzî, s.233, Ehlibeyt aleyhimusselam'ın Müessesesi-Beyrut.
- 25- el-Keşşaf / Zemahşeri, c.1, s.369, Dar-ul Kitab-il Arabi-Beyrut, 3. baskı.
- 26- Mefatih-ul Ğayb / Razî, c.8, s.71.
- 27- Tercemet-ul İmam Ali aleyhisselam'ın min Tarih-i Dimaşk / İbn-i Asakir, Muhammed Bâkır Mahmudî incelemesi, c.1, s.273-274 / 322, Dar'ut Tearuf - Beyrut, 1. baskı. Ve Tercemet-ul İmam Hüseyin aleyhisselam'ın, s.61-77; Mahmudî Müessesesi - Beyrut, 1. baskı.
- 28- Minhac-us Sünne / İbn-i Teymiyye, c.3, s.4, c.4, s.20, Mektebet-ul İlmiyye-Beyrut.
- 29- Tarih-ul İslam / Zehebî, c.3, s.44 ve c.5, s.95-96, Dar-ul Kitab-il Arabi - Beyrut, 1. baskı.
- 30- Siyer-u A'lam-in Nubela / Zehebî, c.2, s.122, Risalet Müessesesi - Beyrut, 1. baskı.
- 31- el-Bidayet-u ve'n Nihaye / İbn-i Kesir, c.7, s.338, Dar-ul Fikr-Beyrut, 3. baskı.
- 32- el-İsabe fî Temyiz'is Sehabe / İbn-i Hacer, c.4, s.270, Dar-ul Kutub-il İlmiyye-Beyrut.
- 33- Mecma-uz Zevaid ve Menba-ul Fevaid / Heysemi, c.7, s.91, c.9, s.119, 121, 146, 167-169, 172, Dar-ul Kitab-il Arabi - Beyrut, 3. baskı.
- 34- Tehzib-ut Tehzib / İbn-i Hacer-i Askalanî, c.2, s.297, Haydarabad-Hindistan, 1. baskı.
- 35- İtkan / Siyuti, c.4, s.277, Menşurat-ir Rezi-Kum, 2. baskı.

36- Durr-ul Mensur / Siyuti, c.5, s.198, 199, Mektebet-u Ayetullah Necefi Meraşı-Kum.

37- Sevaik-ul Muhrika / İbn-i Hacer Heytemi, s.139, 143, 144, 229, Mektebet-ul Kahire-Mısır, 2. baskı.

38- Kenz-ul Ummal / Muttaki Hindi, c.13, s.163 / 36496 ve diğerleri, er-Risale Müessesesi-Beyrut, 5. baskı.

39- Feth-ul Kadir / Şevkani, c.4, s.349-350, Dar-ul Marifet-Beyrut, 2. baskı.

40- Tathir ayetinde Ehlibeyt aleyhimusselam'ın faziletleriyle ilgili bütün kitaplar.

Bu alanda, bu kitapçıkta değinemeyeceğimiz daha nice kaynaklar var; bu kaynakların tümü Ehlibeytin Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, İmam Ali, Hz. Fatıma, İmam Hasan ve İmam Hüseyin olduğunu vurgulamaktadır; İmamiye Şiâsı da bu rivayeti kabul etmiş, alimleri de buna icmâ etmişlerdir.^[34]

Kesâ Hadisinin Sahih Oluşu

Kesâ hadisinin ravileri sadece bu hadisi rivayet etmekle yetinmemiş, onlardan bir çoğu bu hadisin sahih olduğunu ve bunda şüphe edilmeyeceğini vurgulamıştır. Örneğin: Ahmed b. Hanbel Müsned'inde, Hakim Nişaburî Müstedrek'inde, Zehebî Telhis-ul Müstedrek'te, Beyhaki Sünen'de ve...

Ulemadan bazısı, "müfessirler icmâ etmiştir" veya "Cumhur rivayet etmiştir" şeklinde tasrih etmiştir.^[35]

Kesâ hadisinin sihhatine tasrih edenlerden birisi de Ehlibeyt düşmanlığıyla tanınan, onların fazilet ve menkıbelerini gizlemekle meşhur olan İbn-i Teymiye'dir. O, Kesâ hadisi hakkında diyor ki: "Kesâ hadisi sahihtir; Ahmet ve Tirmizi bu hadisi Ümm-ü Seleme'den rivayet etmişlerdir. Müslim de kendi Sahih'inde bu hadisi Aişe'den rivayet etmiştir."^[36]

Tathir ayetinin Ehlibeyt'e has olduğunu bildiren bir takım rivayetleri zikrettikten sonra diyor ki: "Allah Teala Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmek istediğini bildirince Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih kendine en has olanları, Ali ve Fatıma'yı -Allah onlardan razı olsun- ve cennet gençlerinin efendilerini çağırdı; Allah Teala onları, temizlemeyi ve Resulullah'ın en mükemmel duasını onların hakkında topladı."^[37]

*Zehebi ise Kesâ hadisi hakkında şöyle diyor: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, Kesâ'yla Fatıma'nın, kocasının ve iki oğullarının üzerini örttü ve dedi ki: "**Allah'ım! Bunlar benim Ehlibeytimdir. Allah'ım, onlardan her türlü çirkinliği defet ve onları tertemiz kıl.**"*^[38]

Ehlibeyt Kavramında Şüpheyeye

Yukarıdaki tevatür haddine ulaşan sahih naslardan iyi bir şekilde anlaşılıyor ki Ehlibeyt'ten maksat, Tathir ayetinde zikredilen beş kesâ ashabından başkası değil.

Haklarında Tathir ayeti inen Ehlibeyt kavramının sınırının ve Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in Tathir ayetinin onlar hakkında indiğini vurgulamak ve böylece Ehlibeyt kavramının diğerlerini de kapsamına aldığı sanısını engellemek amacıyla sadece onları kesâ altında

toplamasına rağmen bazıları Ehlibeyt İmamlarından ve yine sahabe ve tabinden olan kalabalık bir gruptan nakledilen Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in sünnetinden sahîh haddini aşan bu kavramda şüphe düşürmeye çalışmışlardır.

Bu alanda Tathir ayetindeki Ehlibeyt kavramından maksadın ne olduğu alanında diğer görüşler de vardır ki tümü tefsir ve hadis kitaplarında belirtilen tathir ayetinin iniş sebebiyle çelişmekte ve ileride değineceğimiz gibi Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in buyruğu, fîli ve takririyle sergilenen sahîh sünnetine ters düşmektedir.

Bunlardan en önemlileri şunlardır:

1- Ehlibeyt'ten maksat sadece Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'tir.^[39]

Bu görüş, Ehl-i Sünnet ve Şiâ kitaplarında Ehlibeyt'in tayini hakkında Peygamber sallallah'u aleyhi ve âlih'den nakledilen sahîh ve mütevatir hadislerle çelişmektedir.

2- Ehlibeyt'ten maksat, Âl-i Ali, Âl-i Akil, Âl-i Cafer ve Âl-i Abbas gibi Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in akrabalarından olup sadakanın kendilerine haram kılındığı kimselerdir. Bu görüşün delili Zeyd b. Erkam'a intisap edilen rivayettir.^[40]

Bu görüş birkaç açıdan reddedilmektedir:

a) Zeyd'in Tathir ayetindeki Ehlibeyt kavramıyla ilgili tefsiri, Ehlibeyt'in tayini hususunda Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'ten rivayet edilen mütevatir ve sarîh naslar karşısında onun kişisel içtihadıdır.

b) Bu hadis, yine Zeyd b. Erkam'ın bizzat kendisinden rivayet edilen ve Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerinin Ehlibeyt kavramının kapsamının dışında kaldığını ispatlayan başka bir hadisle çelişmektedir. Bu rivayette "Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in Ehlibeyti eşleri midir?" diye soruluyor. Bunun üzerine Zeyd, "Vallahi hayır; kadın erkeğiyle birlikte olur, sonra kocası onu boşarsa babasına ve kavmine döner; Resulullah'ın Ehlibeyti onun aslıdır" cevabını veriyor.^[41]

c) Bu hadis, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in, kendi Ehlibeyti'nin dışında olduğu şüphesini uyandırıyor; oysa bu meşhura, o hazretten nakledilen rivayetlere ve Tathir ayetinin iniş sebebindeki şeye aykırıdır.

d) Sadakanın haram oluşu sadece Zeyd'in rivayetindeki zikredilen kişilere has değildir; Abdulmuttalib oğulları ve hatta Haşim oğullarının tümü bu hükmün kapsamına girerler; bu ise bütün Haşim oğullarının Ehlibeyt kavramının kapsamına girdiği anlamına gelir, bu ise Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlihtarafından Ehlibeyti tanıtma alanında nakledilen sahîh hadislerle çelişmektedir.

3- Ehlibeyt'ten maksat sadece Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşleridir; çünkü ayetin akışı o hazretin eşlerinin durumunu açıklamaktadır. Bu görüş, İkrime-i Berberi, Urve b. Zübeyr ve Mekatil b. Süleyman'a nispet edilmektedir.^[42]

Yine burada bu görüşten ayrılan başka bir görüş daha var; bu görüşe göre Ehlibeyt; Ali, Fatıma, Resulullah'ın iki torunu Hasan ve Hüseyin ve o hazretin eşleridir.^[43]

Üçüncü görüş, Tathir ayetinin Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerine hitabın akışında yer aldığına delil gösteren bazı yazar ve araştırmacıların yanında oldukça revaç buldu.

Aşağıda, bu görüşün batıl olduğunu kanıtlayan en önemli noktalara değineceğiz:

1- Bu görüş İkrime, Mekatil ve Urvet b. Zübeyr'e nispet verilmiştir; oysa bu üç kişi yalancı ve Ehlibeyt'e karşı olmakla meşhurdur.

İkrime'ye gelince; o, Seferiyye ve bir görüşe göre de İbaziyye haricilerindedir; dolayısıyla İmam Ali aleyhisselam'ı tekfir eden bir haricinin o hazreti, haklarında Tathir ayeti inen Ehlibeyt'ten sayması beklenemez; ayrıca İkrime yalancılıkla meşhurdur; özellikle İbn-i Abbas'a karşı.

Abdullah b. haris diyor ki: Ali b. Abdullah b. Abbas'ın yanına gittim; İkrime ise Kenif kapısına dayanmıştı. Bunun üzerine dostunuza karşı böyle mi davranıyorsunuz?! dedim. O cevane şöyle dedi: Bu habis, babamın aleyhinde yalan konuşuyor.

İbn-i Ömer'in, Nafi'nin kölesine şöyle dediği rivayet edilir: Allah'tan kork; İkrime'nin İbn-i Abbas'ın aleyhinde yalan konuştuğu gibi benim aleyhimde yalan konuşma.

İbn-i Sirin, Yahya b. Muin ve Malik onun hakkında; "O, çok yalancıdır" demişlerdir.

Muhammed b. Sa'd ise; "Onun rivayet ettiği hadisle delil getirilmez" demiştir.

İşte bu nedenle Malik ondan rivayet etmeyi yasaklamış, ulemanın ileri gelenleri onun yalancı olduğuna tanıklık etmişlerdir.

İnanç bakımından ise fasit bir inanca sahipti; namazı önemsememekle tanınırdı. Eyyub'un yanında İkrime'nin namazı güzel bir şekilde yerine getirmediği söylendi. Bunun üzerine Eyyub; "O namaz kılıyor mu?!" dedi.

Yine İkrime dinle alay etmekle tanınırdı. Bu da onun batıl sözlerinden kaynaklanıyordu. Onlardan bazıları şöyledir: Bir gün Mescid-un Nebi'nin kapısında durarak şöyle demiştir: "Orada kafirden başka kimse yoktu!"

İkrime haram müziği sever ve dinlerdi; tavla oynardı; aklı azdı; işte bu nedenle insanların ondan sakındığını ve cenazesini hiç kimsenin kaldırmadığını ve onun cenazesini dört zencinin ücret alarak kaldırdığını görmekteyiz.^[44]

Mukatil b. Süleyman da Hz. Ali aleyhisselam'a düşman olma konusunda İkrime gibidir. Yine yalancılardan, terkedilenlerden, ceza hükümlerini kıyamete bırakan "Murcie fırkasına" ve teşbihe inananlardandı.

Haricet b. Mus'ab der ki: Cehm ve Mekatil bizim yanımızda fasıklardan ve facirlerden sayılır.

Yine der ki: Ben hiçbir Yahudi'nin ve İslam zimmetinde olan kafirin kanını helal saymam; fakat eğer Mekatil b. Süleyman'ı hiç kimsenin görmeyeceği bir yerde yakalasaydım kesinlikle onu öldürürdüm.

Cevzcanî de der ki: O yürekli bir yalancıydı.

Amr b. Ali ise şöyle diyor: Onun rivayet ettiği hadis terk edilir; o, çok yalancıdır.

İbn-i Habban demiştir ki: O, hadiste yalan konuşuyor.

Ebu Hatem; "Onun rivayet ettiği hadis terk edilir", diyor.

Nesaî ise onun hakkında şöyle diyor: "O, yalancıdır. Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in dilinden hadis uyduran meşhur yalancılar dört kişidir." Sonra Mekatil'i de bu dört kişiden biri saydı.

Zehebi, "Ulema onu terketme hususunda icma etmiştir", diyor.^[45]

Urve b. Zübeyr ise Emirülmüminin Ali aleyhisselam'a oldukça kin ve düşmanlık besleyenlendendi; öyle ki onun yanında Hz. Ali'nin ismi anılacak olsaydı ona söverdi.

İskafi onu İmam Ali aleyhisselam hakkında çirkin haberler uyduran tabiinden saymıştır.^[46]

*2- Tathir ayetinin, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerine hitap eden ayetlerin arasında yer alması bakımından onların akışında olduğu iddiasına gelince; Tathir ayetindeki zamirlerle ondan önceki ve sonraki ayetlerin zamirlerinin farklı oluşu muhatapların farklı kişiler olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla Tathir ayetinden önceki ayetlerde te'nis (dişil) zamirî Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerini muhataba almakta, **"Ey nebi'nin eşleri! Sizler diğer kadınlardan biri gibi değilsiniz."**^[47] Sonra Tathir ayetinde tezkir (erkek) zamiriyle hitap edilmektedir. Eğer Tathir ayetinden maksat Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşleri olsaydı bu durumda önceki ayette olduğu gibi "enkunne" ve "yutehhire kunne" şeklinde tenis (dişil) zamirle hitap edilmesi gerekirdi; bu istidlal Zeyd b. Ali b. Hüsseyin'den rivayet edilmiştir.^[48]*

Ebu Hayyan Endulusî kendi tefsirinde, Tathir ayetinin Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerine has olduğunu savunanlara diyor ki: Bu doğru bir görüş değil; aksi durumda (Tathir ayetinin Arapça'sında) "enkunne" ve "yutehhirekunne" (dişil zamiri) şeklinde geçmesi gerekirdi.^[49]

Kaldı ki, zamirlerin farklı oluşu Kur'an ayetlerinin akış ahengini bozmaz; çünkü Kur'an-ı Kerim'den bir çok ayette bir zamir akışından diğerine geçilmiştir.^[50] Yine fasih Arapça'da, Arapça şiirlerde ve sözlerde bunun birçok örneğine rastlamak mümkündür. Arapça belagat ilminde bu, bedi' çeşitlerinden biridir ve bu işe "iltifat" denir.

Tathir ayetinden bahseden rivayetleri incelediğimizde, açık bir şekilde bu ayetin Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerine hitap eden ayetlerle birlikte inmediğini, onlardan tamamen ayrı olarak belli başlı ve özel bir olayda inmiş olduğunu görürüz. Nitekim Tathir ayeti evinde inen Ümm-ü Seleme'nin rivayetleri de bunu ortaya koymaktadır.^[51]

Bu da, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in pâk soyunun faziletlerinin her birinde insanlar arasında şüphe uyandırmaya yeminli olanların, ayetlerin akışı hususundaki delillerinin ne kadar tutarsız olduğunu ortaya koymaktadır.

3- Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerinin dilinden nakledilen bir çok rivayette Tathir ayetinin kendilerini kapsamadığı açık bir şekilde vurgulanmıştır. Biz daha önce bu hususta Tirmizî'nin Ümm-ü Seleme'den tahriç ettiği rivayete değindik. Bu rivayette Ümm-ü Seleme,

"Ben de onlardan mıyım ya Resulullah?" diye sorunca O hazret "Sen hayır üzeresin" buyruğuyla yetiniyor.

Tahavî Ümm-ü Seleme'den şöyle tahriç etmiştir: Bu ayet benim evimde indi: "**Allah ancak ve ancak siz Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmeyi ve sizi tertemiz kılmayı diler.**"

O sırada evde yedi kişi vardı: Cebrail, Mikail, Ali, Fatıma, Hasan, Hüseyin -ve Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih- Ben de kapıda durmuştum. Ben Ehlibeyt'ten değil miyim? diye sordum. Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, "Sen hayır üzeresin; sen peygamberin eşlerindensin" buyurdu.^[52]

Başka bir rivayette Ümm-ü Seleme diyor ki, ben Ehlibeyt'ten değil miyim? diye sordum. Bunun üzerine Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih "Sen hayır üzeresin; sen Peygamberin eşlerindensin" buyurdu. O sırada evde Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin vardı.^[53]

Hakim'in rivayetinde ise şöyle geçiyor: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih Zeyneb'in onlarla birlikte abanın altına girmesini engelledi ve ona buyurdu şöyle: "Yerinde kal; sen hayır üzeresin inşallah."^[54]

Bu gibi rivayetler ve birbirine yakın tabirlerle gelen çok sayıda diğer rivayetler, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerini "Ehlibeyt" kavramından çıkarmıştır. Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşleri dışında diğerlerinden nakledilen rivayetlerden de Müslim'in kendi Sahih'in'de Zeyd b. Erkam'dan naklettiği rivayeti gösterebiliriz. Bu rivayette, "Resulullah'ın Ehlibeyti kimlerdir; o hazretin eşleri midir?" soruluyor. Zeyd, "Hayır vallahi!" diyor. Kadın erkeğiyle birlikte. Erkek onu boşayınca da babasına ve kavmine döner; o hazretin Ehlibeti aşlıdır.^[55]

4- Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih Tathir ayetinin, ailesinden, eşlerinden ve diğer müslümanlardan olan başkaları hakkında değil, sadece Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin hakkında nazil olduğunu vurgulamak için pratik bir girişimle cübbesini onların üzerine örtmüştür; bu kadarla da yetinmeyerek Ehlibeyti'nin diğerleri değil, onlar olduğunu belirtmek ve onların makamının yüceliğini insanlara sergilemek için defalarca bunu amelen vurgulamıştır.

Ebu Hemra'nın şöyle dediği rivayet edilir: Medine'de sekiz ay Resulullah'la sallallah'u aleyhi ve âlih birlikte kaldım; bu süre içerisinde o hazret bir defa bile sabah namazına giderken Ali'nin evinin önüne giderek, elini kapının iki tarafına bırakıp, "Namaz, namaz; "**Allah, ancak ve ancak siz Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmeyi ve sizi tertemiz kılmayı diler.**" söylemeyi terketmedi^[56] Ve bu da "**Ehlibeyt'ine namazı emret.**"^[57] ayeti indikten sonraydı.

Başka bir rivayette Ebu Hemra'dan şöyle nakledilir: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in dokuz ay boyunca her gün namaz vakitlerinde Ali. b. Ebitalib'in evinin kapısının önünde durarak şöyle dediğine şahit olduk: "Ey Ehlibeyt! Allah'ın selamı, rahmet ve bereketleri sizin üzerinize olsun; **Allah, ancak ve ancak siz Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmeyi ve sizi tertemiz kılmayı diler.**"^[58]

Bunun bir benzeri de İbn-i Abbas'tan nakledilmiştir.^[59]

Heva ve hevesinden konuşmayan ve konuştuğu her şey bir vahiy olan Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in bu davranışı körükörüne sebepsiz bir iş değildi; aksine, o hazretin davranışı,

sözü ve takriri, Tathir ayetindeki Ehlibeyt kavramından gerçek kastedilenlerin kimler olduğu hususunda ilahî iradeyi bildirmektir.

5- Tathir ayeti, Ehlibeyt'ten günah ve hatalardan ibaret olan her türlü kötülük ve çirkinliği gidermeyi gerektiriyor; çünkü en güçlü hasr edatı olan "innema" kelimesiyle temizlenme ve her türlü kötülüğü giderme iradesini belirtiyor.

Zemahşeri diyor ki: Günahtan temizlenme ondan münezzeh kılmaktır.^[60]

Râzi diyor ki: -Tathir ayetindeki "**li yuzhibe enkum'ur nics**", yani sizden günahları defetmeyi diler.^[61]

Taberi de şöyle diyor: "Ey Muhammed'in Ehlibeyti! Allah Sizden her türlü kötülüğü ve fehşayı gidermeyi ve günahkârlarda olan her türlü pisliği temizlemeyi diler."

Ve yine kendi senediyle Said b. Kutade'den şöyle rivayet ediyor: "**Allah, ancak ve ancak siz Ehlibeyt'ten her türlü çirkinliği defetmeyi ve sizi tertemiz kılmayı diler**" ayetindekiler, Allah'ın kendilerini her türlü kötülükten temizleyip rahmetine has kıldığı bir Ehlibeyt'tir.^[62]

İbn-i Atiyye'den şöyle dediği rivayet edilir: -Tathir ayetinde geçen- rics; günah, azap, necisler ve noksanlıklar için kullanılan bir isimdir; Allah bütün bunları Ehlibeyt'ten gidermiştir.^[63]

Dolayısıyla, Tathir ayeti, bu ileri gelenlerin sözleri gereğince Ehlibeyt'in masumiyetini, Allah Teala'nın onlardan günahları ve hataları giderdiğini ve her türlü günahtan temizlediğini ifade eder; işte masumiyetin gereği budur.

Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in hayatında ve vefatından sonra eşlerinden bazılarının gidişatı, onların masumiyet, günah ve hatalardan münezzeh olma dairesinden çıktıklarını bildiriyor. Yine Allah Teala'nın onlarla ilgili olarak, "**Eğer ikiniz Allah'a tövbe ederseniz**"^[64] buyurması, onların günah işlediklerini gösteriyor; çünkü tövbe günahtan sonra kullanılır.

Yine, "**Kalbiniz gerçekten haktan sapmıştır**"^[65] ayetiyle ilgili olarak Buhari kendi Sahih'inde İbn-i Abbas'ın Ömer b. Hattab'a, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerinden kimlerin o hazrete karşı, "**Eğer peygambere karşı birbirinize arka olursanız**"^[66] sorduğunu, Ömer'in ise, "Onlar, Aişe ve Hafsa'dır" şeklinde cevap verdiğini rivayet ediyor.^[67]

Zemahşerî kendi tefsirinde Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerinden bahseden bazı ayetler için diyor ki: "Müminlerin annelerine, yani Aişe ve Hafsa'ya bu iki temsilde, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in sevmediği bir şeyi yapmalarından dolayı çok şiddetli ve sert bir korkutma var; çünkü temsilde "küfr" tabiri kullanılmıştır.^[68]

Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in vefatından sonra ise siret ve tarih kitaplarında, Aişe'nin Osman'a karşı tutumu, halkı onu öldürmeye kıskırtması ve onu na'sel (ahmak ihtiyar) diye adlandırması, Osman'ın ölümünden sonra halkın Ali'ye biat ettiğini öğrenince de Osman'ın zulümle öldürüldüğünü iddia ettiği açık bir şekilde kaydedilmiştir. Bu hususta Ubeyde b. Ebu Seleme (İbn-i Ümm-ü Kelab) şöyle diyor:

Sendendir bedâ, sendendir kıskançlık

Sendendir rüzgarlar, sendendir yağmur

Önderi öldürmeyi sen emrettin

Bize sen, o kafir olmuş dedin.^[69]

Aişe daha sonra şer'i halifeye (Hz. Ali'ye) karşı kıyam etmiş, onunla savaşmak için ordu hazırlamış ve bu savaş sonucu Müslümanlardan otuz bin kişi ölmüştür.

*Bu gibi ameller sahibi temizlik ve günahattan masum olmaktan çıkarıyor tabii ki. Özellikle bu ayette taharet iradesini teşriî iradeyle sadece Ehlibeyt'ten değil, bütün mükelleflerden her türlü kötülüğü gidermek şeklinde tefsir etmek de imkansızdır. Bu, lütuf ve tevfiik iradesidir; Allah Teala bunların vasıtasıyla kendisi için seçtiği, kendi ilmine has kıldığı, din ve hidayet meşalesini taşımaya lâyık gördüğü ve bildiğimiz ve bilmediğimiz vasıtalarla kendi lütüf ve ihsanıyla teyit ettiği bazı kulları yönlendirmektedir. İşte bu nedenledir ki buyuruyor: "**Allah risaletini nereye bırakacağını daha iyi bilir.**"^[70]*

Ayetteki iradenin tekvinî irade olduğu, Allah Teala'nın bu iradeye insanlar arasında sadece Ehlibeyt'i has kıldığı ve bunu en güçlü hasır edatıyla sınırlandığı ve tekvinî iradenin ise kulların fiillerine taalluk ettiği, Allah Teala'nın iradesinin, irade ettiği şeye muhalefet etmesinin imkânsız olduğu söylenebilir.^[71]

Yukarıdaki delillerden, Tathir ayetinin Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in eşlerini kapsamadığı anlaşıldı; nitekim bu ayetin içeriği yüce makam ve insanların ilgi duyduğu büyük bir makam olmasına rağmen Resulullah'ın hanımlarından hiç biri bu ayetin kendileri hakkında indiğini iddia etmemiştir.

Dolayısıyla bu ayet beş kesâ ashabına hastır: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin. Sahih hadislerde geçen ve delillerle ispatlanan budur; yine de tevfiik Allah'tandır.

---

^[1] - Bkz. el-Enba bima fi kelimat-il Kur'an min Evza -Muhammed Cafer Kerbasi- s.241-242; Necef-ul Eşref- Vifak basımı.

^[2] - Kamus-ul Muhit- Mecd-ud Din Firuzabadi- c.1, s.331 "Ehl" kökü; Beyrut er-Risale Müessesesi.

^[3] - Lisan-ul Arab -İbn-i Menzur- c.11, s.28,29; "ehl" kökü Kum- Edeb-ul Havza.

^[4] - Müfredat-ur Rağıb, s.29 "ehl" kökü, Mektebet-ul Murtezaviyye basımı.

^[5] - Tâhâ, 132.

[6] - Hûd, 46.

[7] - Mufredat-ı Ragıb, s. 29, "Ehl" sözcüğü.

[8] - Hud, 73.

[9] - Mufredat-ı Ragıb, s.64, "Beyt".

[10] - Ahzab, 33. Bkz. Sahih-i Buhari, "Fezail-us Sahabe" kitabı, c.4, 1883/2424. Sünen-i Tirmizi, "Tefsir" kitabı, c.5, s. 351,3205; Mesabih-us Sunen (Beğavi), c.4. s.183 4796; Cami-ul Usul, c.9,155/6702, 6703 ve 6705 Müsned-i Ahmed, c.4 s.107; Müstedrek-ul Hakim, c.2 s.416, c.3, s.147-148.

[11] - Mufredat-ı Ragıb, s.30 "Âl" sözcüğü.

[12] - Lisan-ul Arab, c.11, s.28 29,"Ehl" sözcüğü.

[13]- Lisan-ul Arab, c.9, s.34, "itret" sözcüğü.

[14] - Tac-ul Urus min'el Cevahir-ul Kamus Ahmed Murtaza Zubeydi, c.7, s.217, "ehl" sözcüğü, Mısır-Hayberiyye basımı, 1. baskı.

[15] - Mufredat-ur Ragıb, s.29, "ehl" sözcüğü.

[16] - Bkz. Yenabi-ul Mevedde -Kunduzi-i Hanefi- c.3 1/281 Dar-ul Usve basımı, 1. baskı.

[17] - Sahih-i Buhari, c.9, 75/147, İstihlaf babı, Beyrut -Alem-ul Kutub, 5. baskı; Sahih-i Müslim, c.4, s.1883.

[18] - el- Mustedrek-u ala-s Sahihayn, c.3, s. 158/4705; Sünen-ul Kubra -Beyhaki- c.7/63.

[19] - Tercemet-u İmam Ali *aleyhisselam* min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.163-164/642; Şevahid-ut Tenzil li Kavaid-ut Tefsil *Hakim Haskani* c.2, s.61/682-684; Mecma-u İhya-i Sekafet-il İslamiyye; 1.baskı; Umdet-ul Uyun-i Sihah-il Ahbar fi Menakıb-ı İmam-il Ebrar *İbn-i Bitrik*- 40/23, Kum- Neşr-ul İslami Müessesesi.

[20] - Kifayet-ul Eser Fin Ness-i ala'l Eimmet-il İsna Aşer -Ebu'l Kasım-ı Hazzaz-ir Razi- s.156; Kum- Neşr-i İslami Müessesesi.

[21] - Nur, 36.

[22] - ed- Dür'ül Mensur, c.5, s.50; Ruh-ul Meani -Alusi- c.18, s.174; Şevahid-ut Tenzil, c.1 s.567-568.

[23] - ed-Dür'ül Mensur, c.1, s.310.

[24] - Maktel-u İmam Hüseyin -Harezmi- c.1, s.184, Kum -Mektebet-ul Mufid basımı; el- Luhuf fi katl-et Tufuf -İbn-i Tavus- s.10, Kum- Mektebet-ud Daveri.

[25] - Ahzab, 33.

[26] - Sahih-i Müslim, Fezail-us Sahabe kitabı, c.4, 1883/2424.

[27] - Tefsir-ul Kebir, c.8, s.85, Al-i İmran suresinin 61. ayetinin tefsirinde.

[28] - Sünen-i Tirmizi, c.5, s.351/3205, Kitab-u Tefsir ve c.5, s.663/3787 ve s.669/3871, Kitab-ul Menakıb.

[29] - el- Müstedrek-u Ala's Sahihayn, c.3 s.146.

[30] - Müstedrek, c.,3 s. 146- 147.

[31] - Bkz. Müsned-i Ahmed, c.2, s. 18, c.3, s.285, 359; c.6, s.292,296, 298, 304, 323, Taberî tefsiri, 22, 5-7 bunu on dört kanalla rivayet etmiştir; Kurtubî tefsiri,c. 14, s. 182; İbn-i Kesir tefsiri, c.3, s. 492-495; bunu on dokuz kanalla rivayet etmiştir. Bahr-ul Muhit, c.7, s. 228; Dürr-ül Mensur, c. 5, s. 198-199; Feth-ul Kadir, c.4, s. 349-350; bu kaynakta "Bu Cumhur'un görüşüdür." demiştir.

[32] - Bkz. Tefsir-i Fırat-ı Kufî, s. 121, Necef- Haydariye basımı; Tefsir-i Hibrî, s. 297, 311, Âl-ul Beyt basımı, 1. baskı; Tefsir-i Tibyan, c.8, s. 339; Tefsir-u Mecma-il Beyan, -Tabersî-, c.8, s.462-463, Dar-ul Marife, Beyrut; Tefsir-ul Mizan, c.16, s.311; Usul-u Kâfî -Kuleynî- c.1, s. 286, 287/1 Beyrut- Dar-ul Edva basımı, 3. baskı; Kemal-ud Din ve Temam-un Ni'met- Şeyh Saduk, c.1, s. 278/ 25, Neşr-i İslami Müessesesi, 3. baskı; Sa'd-us Suud -İbn-i Tavus- s.106-107, Menşurat-i Rezi - Kum; El-Umde -İbn-i Batrik, s.31- 46; Nehc-ul Hak ve Keşf-us Sıdk- Allame Hilli- c.1, s. 88, Neşr-u İslamî Müessesesi, 3. baskı; Sırat-ul Müstakim ilâ Müstehakkey-it Takdim -Zeynuddin-i Amili-i Nebatî, c.1, s. 184- 188, Mektebet-ul Murtezeviyye basımı, 1. baskı; Ğayet-ul Meram fi İlm-il Kelam -Amedî, s. 259- Kahire.

[33] - Bkz. Tefsir-ul Mizan -Allame Tabatabaî- c. 16, s. 311, A'lemi Müessesesi, 2. baskı, Beyrut.

[34] - İmamiyye ulemasının bir çoğu teliflerindeTathir ayetini özel bir şekilde kaydetmiştir.

[35] - Bkz. Nehc-ul Hak, s. 173.

[36] - Minhac-us Sünne, c.3, s.4, c.4, s.20.

[37] - Risalet-u Fazl-i Ehlibeyt ve Hukukihim -İbn-i Teymiyye, Ebu Turab Zahirî'nin taliki- s.22, Dar-ul Kible li Sekafet-il İslamiyye - Suudiyye, 1. baskı.

[38] - Siyer-u A'lam-in Nübela -Zehebî- c.2, s.122.

[39] - Savaik-ul Muhrika, s.143.

[40] - Sahih-i Müslim, c.4, s.1873/36; Tefsir-u İbn-i Kesir, c.3, s.482; el-Câmi'u li Ahkam-il Kur'an, c.14, s.183, Feth-ul Kadir, c.4, s.350; Dürr-ül Mensur, c.5, s. 198-199.

[41] - Sahih-i Müslim, c.4, s.1874/37; Feth-ul Kadir, c.4, s.350; Kenz-ul Ummal, c.13, s.641; Savaik-ul Muhrika, s. 226; es-Sünnen-ul Kübra / Beyhakî, c.2, s.14; Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c.2, s. 114 ve c.4, s.367; el-Müstedrek, c.3, s.109.

[42] - Cami-ul Beyan, c.22, s.7; Tefsir-u İbn-i Kesir, c.2, s.483; Dürr-ül Mensur, c.5, s.198. Feth-ul Kadir, c.4, s.348-349; Siyer-u E'lak-un Nebla, c.8, s.208; Esbab-un Nüzul, s. 204; Savaik-ul Muhrika, s.143; Nur-ul Ebsar, s. 110.

[43] - es-Sünen-il Kubra, c.2 s.150; Feth-ul Kadir, c.4, s.350; el Câmi-uli Ahkam-il Kur'an, c.14, s.183.

[44] - Bkz. Mizan-ul İ'tidal fi Necd-ir Rical-Zehebi- c.3, s.93-96; Kahire- Dar-u İhya-il Kutub-il Arabiyye, 1. baskı; Tehzib-ut Tehzib, c.7, s.263- 273; Tabakat-ul Kubra -İbn-i Sa'd- c.5, s.287-289, Beyrut -Dar-u Sadır; Şezarat-uz Zeheb -Ebu Fellah Hanbeli- c.1, s.130, Kahire- Mektebet-ul Kudsî; Zuafa-ul Kebir- el-Akilî el-Mekkî, c.3, s.373-374 / 1413, Beyrut- Dar-ul Kutub-il İlmiyye, 1. baskı; Vefeyat-ul A'yan -İbn-i Hallikan-, c.3, s. 265; Kum- Menşurat-u Şerif Reziy, 2. baskı; el- Muğni fi-z Zuefâ -Zehebî- c.2, s.438-439, Suriye-Dar-ul Mearif basımı, 1. baskı.

[45] - Bkz. Mizan-ul İ'tidal, c.4, s.173; Siyer-u A'lam-in Nübela, c.7, s.201, Şezarat-uz Zeheb, c.1, 227; Tehzib-ut Tezhib, c.10, s.285; Vefeyat-ul A'yan, c.5, s.255, Lisan-ul Mizan -İbn-i Hacer Askalani- c.6, s. 82, Beyrut -Müessest-ul A'lemî, 2. baskı; ez-Zuefa-u ve'l Metrukin - Darukutnî- s. 64, er-Riyaz- Mektebet-ul Mearif, 1. baskı; el-Cerh-u ve't Ta'dil -İbn-i Ebi Hatem, c.8, s.354, Hindistan -Haydarabad, 1. baskı; el-Muğnî fi-z Zuefâ, c.20, s.675; Ez-Zuefa-ul Kebir, c.4, s.238-241, 1833.

[46] -Şerh-u İbn-i Ebi'l Hadid, c.4, s.63; Dar-u İhya-il Kutub-il İlmiyye. 2. baskı; el-Ğarat-Sekafî, c.2, s.572.

[47] - Ahzab, 32-33.

[48] - Tefsir-ul Kummî, c.2, s. 193.

[49] - Behr-ul Muhit -Ebu Heyyan-i Endulusî- c.7 s.231, Beyrut-Daru-ul Fikr basımı, 2. baskı.

[50] - Bkz. Yusuf Suresi, 28-29. ayetler, Vakıa Suresi, 76. ayet; Münafikun Suresi 7. ayet.

[51] - Bkz. Müşkil-ul Asar -Tahavî- c.1, s.333; Müstedrek-ul Hakim, c.3, s.146.

[52] - Müşkil-ul Asar, -Tahavî- c.1, s.333; Durr-ul Mensur-Suyitî- c.5, s. 198.

[53] - Müşkil-ul Asar, c.1, s.334.

[54] - el- Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.2 s.415; bu manada bir çok rivayet vardır; bkz: Esbab-un Nüzul -Vahidî- s.203, es-Savaik-ul Muhrika -Beyhakî- c.5, s.112 / 8409; Kifayet-ut Talib - Genci-i Şafî s. 212, Tahranı- Dar-ul İhya-it Turas-i Ehlibeyt, 3. baskı

[55] - Sahih-i Mümlim, c.4, s.1874/37, Fezail-us Sahabe kitabı.

[56] - Durr-ul Mensur -Siyuti- c.5, s.199.

[57] - Tâhâ Suresi, 132. ayet.

[58] - Müşkil-ul Asar, -Tahavî c.1, s.338.

[59] - Durr-ul Mensur, c.5, s.199; başka bir rivayette altı ay tabiri var. Bir rivayete göre de yedi ay, diğer rivayetlere göre de on ay, on yedi ay ve on dokuz ay tabirleri vardır. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* hayatının sonuna kadar bu hareketini sürdürdü. Bu zaman farkı da ravinin veya olaya tanıklık eden kişinin kaydettiği zamandan kaynaklanıyor. Bu hadislerle ilgili diğer kaynaklar için bkz. Cami-ul Beyan, c.22, s.5, ve 6; Tefsir-i İbn-i Kesir, c.3, s.483; Kenz-ul Ummal, c.16, s.257; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.121 ve 168; Müsned-i Ahmed, c.3, s.259, 285; el-Cami-us Sahih, c.5, s.352. Müstedrek, c.3, s.158 Müsned-i Tayalisî, c.8, s.274, Usd-ul Gabe, c.5, s.407 ve c.6, s.78;el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.5, s.321 ve c.8, s.205; ve sayıları oldukça fazla olan diğer kaynaklar.

[60] - Esas-ul Belağat - Zemahşeri- "tuhr" kökü, Beyrut-Dar-ul Fikr basımı.

[61] - Tefsir-ul Kebir, c.25, s.29.

[62] - Tefsir-ut Taberi; c.22, s.5.

[63] - el-Muharrer-ul Veciz fi Tefsir-il Kitab-il Aziz -İbn-i Atiyye-i Endulusî, c.13, s. 72, Miknas'ta Meclis-i İlmi incelemesi. 4,5,6: Tahrir Suresi, 4. ayet.

[64] - Tahrir, 4.

[65] - Tahrir, 4.

[66] - Tahrir, 4.

[67] - Sahih-i Buhari, c.6, s.277/407, Tefsir kitabı, c.7, s.50 (121, Nikah kitabı. Aişe ve Hafsa'nın Tathir ayetinin dışında kaldığına delalet eden gidişatlarıyla ilgili örnekten fazlası için bkz. en-Nas ve'l İctihad -İmam Şerefuddin Amili- s.413-428. Yazar bunu Cumhurların en güvenilir kitaplarından nakletmiştir.

[68] - el- Keşşaf, c.4, s.571.

[69] - Tarih-i Taberi, c.3, s.12, 36. yılın olayları, Beyrut-Dar-ul Kutub-il İlmiyye, 2. baskı. el Kâmil-u fi't Tarih -İbn-i Esir, c.2, s.313, Beyrut- Dar-u İhya-it Turas-il Arabiy, 1. baskı.

[70] - Bkz. Ruh-ut Teşeyyu- Abdullah Nimet- s.424, Beyrut- Dar-ul Fikr-il Lübnanî.

[71] - Bkz. et-Teşeyyu -Ğureyfi-, s.208, Dimaşk- Dar-us Sabbağ basımı, 6. baskı.

İkinci Bölüm

Kitap ve Sünnette Ehlibeyt'i Sevmek

Ehlibeyt'i sevmek ve onlara aşk beslemek temel inançlardan, imanın rüknünden, Muhammedî risaletin merkez unsurlarındandır. Bu sevgi kaynağını ve onun delil ve verilerinin derinliğini açıklama hususunda, açık ve net Kur'an ve hadis nasları vardır.

Bu bölümde, Ehlibeyti sevmenin ve onlara sevgi beslemenin farz olduğunu vurgulamak için Kur'an-ı Kerim'den, bazı nasların Ehlibeyt hakkında indiğini bildiren bazı örneklere değineceğiz ve yine bu güçlü akidevî kaynağı derinleştirme hususunda rivayet edilen bazı hadislerle işaret edeceğiz; bu konuyu iki kısımda inceleyeceğiz.

Kur'an-ı Kerim'de, Ehlibeyt'i Sevmek

Aşağıda, Ehlibeyt'i sevmek hususunda nazil olan veya muteber kaynaklardan açık rivayetlerle Ehlibeyt'i sevmeye tefsir edilen en önemli Kur'an naslarına işaret edeceğiz.

1- "De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum."^[1]

Bu ayet, tefsir, hadis, siret ve tarih kitaplarından bir çoğunun, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in yakınları olan Ali, Zehra, Hasan, Hüseyin ve onların pâk soyunu sevmek hususunda nazil olduğunu tekit ettiği meveddet ayetidir.

Siyuti ve diğerleri bu ayetin tefsirinde İbn-i Abbas'a istinat ederek şöyle rivayet etmişlerdir:

"De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum" ayeti nazil olunca, -insanlar- ya Resulullah! sevgileri bize farz olan yakınlarınız kimlerdir? diye sordular. Bunun üzerine o hazret, "-Yakınlarım- Ali, Fatıma ve onların iki oğludur" buyurdu.^[2]

Bu ayet, kimlikleri net hadislerle bilinen Ehlibeyt'i sevmenin farz olduğuna delalet ediyor. Fahr-ur Râzi buna üç şekilde istidlal etmiştir; hadisi Zemahşeri'den rivayet ettikten sonra diyor ki: Onların, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in dört yakını olduğu sabittir ve böyle olunca da onların fazladan bir tazime has olmaları gerekiyor ve buna da birkaç delil delalet etmektedir:

a) Allah Teala'nın, **"İll'el meveddete fi'l kurba=Sadece Ehlibeyt'e sevgi"** buyruğu.

b) Şüphesiz Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, Fatıma'yı aleyhisselam seviyor ve "Fatıma benim bedenimin bir parçasıdır; onu inciten beni incitir" buyuruyordu. Ve mütevatir rivayetle Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'ten o hazretin, Ali'yi, Hasan ve Hüseyin'i sevdiği de sabittir; böyle olunca da bütün İslam ümmetinin o hazret gibi onları sevmesi gerekiyor; çünkü Allah Teala buyuruyor ki: **"Ona uyun ki, doğru yolu bulasınız."**^[3] ve yine, **"Elçinin emrine aykırı davrananlar sakınsınlar."**^[4]

c) *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih'in evlatlarına dua etmenin yüce bir makamı var; işte bu nedenle namazda bu dua teşehhütten sonra yer almıştır. Bu dua şöyledir: "Allahumme salli ala Muhammed'in ve Âl-i Muhammed=Allah'ım! Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle" Ehlibeyt dışında hiç kimse hakkında böyle bir tazim yoktur; bütün bunlar, Muhammed ve Ehlibeyt'ini sevmenin farz oltuğunu gösteriyor.

İmam Şafî diyor ki:

Ey süvari Mina'da taşlamada dur

Duran ve hareket edenlere duyur

Seher vakti Mina'ya akınca hacılar

Fırat'ın akışı gibi bir akınla:

Âl-i Muhammedi sevmek Rafizilikse eğer

Şahid olsun Rafiziliğime insanlar, cinler.^[5]

Sonra Şafî Meveddet ayetinin Ehlibeyt hakkında inişine işaret ederek şöyle diyor:

Ey Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in Ehlibeyt'i! Sizin sevginiz

Farzdır Allah'ın indirdiği Kur'an'da^[6]

Bu Ayet Hakkında Ehlibeyt İmamları aleyhimusselam'dan Rivayet Edilenler

Ehlibeyt İmamları aleyhimusselam, bu ayetle, kendilerini sevmenin, sevgi beslemenin ve haklarını gözetmenin bütün Müslümanlara farz olduğuna istidlal etmişlerdir. Zâdan İmam Ali aleyhisselam'dan şöyle rivayet ediyor: "Hâ Mîm (Resulullah'ın) Ehlibeyt'i olan bizim

hakkımızda ayet vardır; bizim sevgimizi ancak mümin korur." Sonra şu ayeti okudu: "De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum."^[7]

Kumeyt-i Esedi de şiirinde buna işaret ediyor:

Âl-i Hâ Mîm (Ehlibeyt) hakkında sizin için bir ayet bulduk

Bizden olan takvalı ve asaletli kimseler tefsir etmişlerdir onu^[8]

İmam Zeynulabidin aleyhisselam'dan şöyle buyurduğu rivayet edilir:

Hz. Ali aleyhisselam şehid edilince Hasan b. Ali halka okuyduğu bir hutbesinde Allah'a hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu: "Ben, Allah'ın, sevgilerini her Müslüman'a farz kıldığı Ehlibeyt'tenim. Allah Teala buyuruyor ki: "De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum. Kim bir iyilik kazanırsa, onun iyiliğini artırırız." Ayetteki "iyilik"ten maksat, biz Ehlibeyt'in sevgisidir."^[9]

İbn-i Cerir, Ebu Deylem'den şöyle tahriç etmiştir: Ali b. Hüseyin esir olarak Şam'a götürüldüğünde, Dimaşk kapısında Şam halkından birisi kalkarak dedi ki: Sizi öldüren, kökünüzü kazıyan ve fitne boynuzunu kesen Allah'a hamdolsun.

Bunun üzerine Ali b. Hüseyin aleyhisselam ona, "Sen Kur'an okudun mu?" diye sordu. Adam, "evet" dedi. İmam aleyhisselam, "Acaba, Âl-i Hâ Mîm'i okudun mu?" buyurdu. Adam, "Ben Kur'an okudum; fakat Âl-i Hâ Mim'i okumadım." Bunun üzerine İmam, "Acaba "De ki: Ben buna karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum" ayetini okudun mu?" diye sordu. Adam, "Onlar sizler misiniz?" dedi. İmam aleyhisselam, "Evet" buyurdu.

İsmail b. Abdulhalik -bir hadiste- Ebu Abdullah (İmam Cafer-i Sadık)'tan şöyle rivayet ediyor: İmam'ın aleyhisselam Ebu Cafer-i Ehvel'e, "Basra halkı "De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum" ayeti hakkında ne diyor?" diye sorduğunu ve onun da, "Fedanız olayım! Basra halkı bunların Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in yakınları olduğunu söylüyor" dediğini duydum. Bunun üzerine İmam,

"Yalan söyüyorlar; bu ayet sadece biz Ehlibeytin, ashab-ı Kesâ olan Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in hakkında nazil olmuştur", *buyurdu.*"^[10]

Ayetle İlgili Diğer Yorumlar

Buraya kadar Meveddet ayetinin açık ve net bir şekilde Ehlibeyt'i sevmenin farz olduğunu ortaya koytuğu anlaşıldı. Kirmani^[11] ve Aynî^[12] gibi alimlerin de değindiği gibi bu ayetten ilk etapta anlaşılan da buydur. Bunun dışında bu ayetin tefsiri doğrultusunda Ehlibeyt'ten, sahaden, tabiinden, hadis imamlarından nakledilen rivayetler de bunu ortaya koymaktadır.^[13]

Bu ayetin delalatının, öğle vaktindeki güneş gibi açık olmasına rağmen, bazıları hakkı izale etmek istemiş ve hiçbir ilmi dayanağı olmayan veya ayetten maksadın ne olduğunu anlatmak için yeterli bir burhan sayılmayan gevşek sözlerle Allah'ın buyruğunu canları istediği gibi yorumlamaya çalışmışlardır. Bunların en önemlisi şöyledir:

A) Bu ayette Kureyş'e hitap edilmektedir; istenilen mükafat ise, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in yakınları olmalarından dolayı onları sevmektir. Bunun izahı ise şöyledir: Onlar yalanlıyor ve bazı rivayetlerde geçtiği gibi o hazret onların ilahlarına çattığı için ona düşmanlık ve kin besliyorlardı. İşte bu nedenle Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'e, iman etmedikleri durumda onlarla yakın olduğundan dolayı onlardan sevgi istemesi, kendisine eziyet etmemelerini ve düşmanlık beslememelerini dilemesi emredildi.

*Bu görüşün dayanağı Tavus'tan nakledilen bir rivayettir. Birisi İbn-i Abbas'tan, "**De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum**" ayetini sordu. Said b. Cübeyr, "Muhammed sallallah'u aleyhi ve âlih'in yakınlarıdır", dedi. Bunun üzerine İbn-i Abbas, acele ettin, dedi. Kureyş'in her boyunda Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih için bir akrabalık vardı. Derken şu ayet nazil oldu: "**De ki: Ben buna (tebliğime) karşılık yakınlarıma sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum.**" Ancak siz, benimle aranızdaki yakınlığa ulaşmalısınız (onu korumalısınız).*^[14]

Bu görüşe yönelik eleştiriler şunlardır:

1- Bu rivayetin senedine ilk bakıldığında itibardan düştüğü görülmektedir; çünkü bu rivayetin senedinde hadis uydurmak ve yalancılıkla meşhur olan Şa'be b. Haccac ve rivayeti zayıf olanlardan Yahya b. Ubbad-i Zabî var; nitekim İbn-i Hacer, Sacî'den rivayeten buna işaret etmiştir.^[15]

Zehebî, Sâcî'yi tazyîf etmede onun sözünü takip etmemiştir^[16] Yine bu rivayette Muhammed b. Cafer var.^[17] İbn-i Hacer onu, taz'if ettiği kimselerden saymış ve İbn-i Ebi Hatem'in onun hakkındaki, "...Onun söziyle ihticac edilmez" sözünü zikretmiştir.^[18]

Yine bu rivayetin senedine, Cerh ve Ta'dil ulemasının, hakkında konuştuğu ve zayıf olduğunu söyledikleri Muhammed b. Beşşar var.^[19]

Buraya kadar söylenenlerden, rivayetin senedinin itibardan düştüğü ve onunla istidlal edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

2- Bu rivayet, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'ten mütevatir olarak nakledilen sahih hadislerle çelişmektedir. Biz bu hadislerden bazılarını zikrettik ve yine net bir şekilde Kurbadan (yakınlık) maksadın, İmam Ali, Zehra, Hasan ve Hüseyin olduğunu vurgulayan İbn-i Abbas^[20] ve Said b. Cubeyr'in sahih hadisleriyle de çelişiyor.^[21]

3- Bu ayet, nûzul sebebinde söylendiği gibi Mekki değil Medenî'dir ve bu ayetteki hitap, Kureyş'e has değil bütün Müslümanlara yöneliktir.

B) Meveddet ayetindeki Kurba'dan (yakınlıktan) maksat, Allah Teala'ya yaklaşmaktır ve Kurba'yı sevmek ise Allah'a itaat ve yakınlıkla O'na sevgi göstermektir. Dolayısıyla, ayetin anlamı şöyledir: "Ben ona (çektğim zahmetlere) karşılık sizden Allah'a yaklaşarak O'nu sevmenizden başka bir ücret istemiyorum."

Bu görüşün kaynağı, İbn-i Abbas'a nispet verilen şu rivayettir: "De ki: Ben size getirdiğim apaçık hükümler ve hidayet karşısında, itaatle Allah'a yaklaşmanızdan başka bir ücret istemiyorum."^[22]

Bu görüşle ilgili eleştiriler şöyledir:

1- Bu görüşün dayandığı rivayet, İbn-i Hacer'in de açık bir şekilde beyan ettiği gibi ssenet bakımından zayıftır.^[23]

2- Arap lügatında "Kurba" sözcüğü tekarrub ve yakınlık anlamında kullanılmamıştır.

3- Allah Teala'ya yaklaşmak, risaletin muhteva ve içeriğidir. Bu durumda Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, Allah'a yaklaşmak için Allah'a yaklaşmayı nasıl isteyebilir! Böyle bir şey makul

değildir ve selim bir akla sahip olan bunu kabul etmez; çünkü böyle bir söz, mükafat ve karşılığında mükafat verilen şeyin bir olmasını gerektiriyor.

Bu ayet hakkında bu değindiklerimizden (gerçekten) daha uzak olan iki görüş daha var; bu nedenle onlara değinmiyoruz. Buraya kadar anlatılanlardan kısaca anlaşılıyor ki, kurba'yı (yakınları) sevmekten maksat, Resulullah. sallallah'u aleyhi ve âlih'in yakınlarını sevmektir; onlar da o hazretin Ehlibeytinden olan soyu olan itretidir. Bu bölümün başında da değindiğimiz gibi Sünnî ve Şîî kanalıyla meveddet ayetini bu anlamda açıklayan bir çok rivayet vardır. Her iki fırkadan Ehlibeyt-i sevmenin ve onlara sevgi beslemenin farz olduğunu destekleyen mütevatir hadisler var.

Zemahşeri bu görüşü seçtikten sonra diyor ki: -Eğer, "Nede illa 'meveddet'el kurbâ' veya 'ill'el meveddet'e li'l kurbâ' (yakınlarımın sevgisi) veya (yakınlarım için sevgi) söylenmedi ve "ill'el meveddet'e fi'l kurbâ" (yakınlarım hakkında sevgi) söylendi; bunun anlamı nedir? denilecek olursa derim ki:

Sevgi için bir yer ve mekan farzedilmiştir; örneğin, "Bende falancalara sevgi var ve benim onlarda büyük sevgim var" denildiğinde; onları seviyorum ve onlar benim sevgimin yer ve mekanıdır, kastedilmektedir.

Zemahşeri sonra şöyle devam ediyor: -Ayetin Arapçasındaki- "fi" edatı, "lam" edatı gibi meveddet kelimesinin sılası (taalluk ettiği şey) değildir. "İlle'l meveddet-e lil kurba" denildiğinde, "el-mal-u fil kis" cümlesinde olduğu gibi zarf'ın taalluk ettiği hafz edilmiş bir şeye taalluk eder ve bu cümlenin aslı şöyledir: "ill'el meveddet'e sabitetun fil kurbâ ve mutemekkinet'un fiha" (yakınlarımda sabit olan ve onlarda yer eden sevgiden başka sizden bir ücret istemiyorum.)

Meveddet ve sevginin yakınlarda sabit olduğu ve onlarda yer ettiği ve onların sevginin yer ve mekanı edilmesine yönelik vurgu üzerinde düşünüldüğünde ve yine Sekaleyn ve Sefine hadisleri gibi her iki kanaldan mütevatir olarak Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'ten rivayet edilen ve insanları, Allah'ın kitabındaki din maarifinin temellerini, ayrıntılarını ve gerçeklerinin beyanını, anlamak için Ehlibeyt'e yönlendiren rivayetler üzerinde düşünüldüğünde, Ehlibeyt'i sevmenin her Müslüman'a farn oluşunun ve bunun risaletin ücreti kılınışının, ilmî makamlarından ve ümmet hayatındaki risalet ve dinin tebliği hususundaki

konumlarından dolayı insanları Ehlibeyt'e yönlendirmek için bir vesile olduğunda hiçbir şüpheye yer kalmaz.

Şüpheler ve Reddiyeler

Bu ayetin, her türlü kusurdan arınmış olan Ehlibeyt'i teşkil eden İmam Ali, Fatıma, Zehra ve bu ikisinin soyundan gelen masum imamlarına has olduğu ispatlandıktan sonra Ehlibeyt muhalifleri ve düşmanları tarafından ayeti doğru yönünden çevirmek için bir takım şüpheler söz konusu edilmiştir. Aşağıda bu şüphelerle reddiyelerine değineceğiz.

1. Şüphe: Şurâ suresi Mekkî'dir

Bu şüphe, rivayetler Şurâ suresinin Mekkî olduğunu onayladığından Meveddet ayetinin Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in Ehlibeyt'i hakkında nazil olmadığını anlatmaya çalışıyor ve demek istiyor ki Şurâ suresi Mekkî'dir; dolayısıyla bu sure nazil olduğunda İmam Ali aleyhisselam Hz. Fatıma'yla evlenmemiş, Hasan ve Hüseyin de dünyaya gelmemişti; dolayısıyla bu ayetin onlar hakkında nazil olduğu düşünülemez.

Cevap

a) Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih ve Ehlibeyt imamlarından rivayet edilen hadislerin ashab, tabin ve ulemanın bu ayetin Ehlibet hakkında nazil olduğu doğrultusunda açık beyanı bu şüpheyi reddetmek için yeterlidir.

b) Kur'an-ı Kerim'de Medeni ayetlerin Mekkî surelerde veya Mekki ayetlerin Medeni surelerde yer aldığına oldukça fazla rastlamaktayız; bunu hiç kimse inkâr edemez. Örneğin, Mekki surelerde yer alan Medenî ayetlerin bir kaçı şöyledir:

1- Ra'd suresi, "inkâr edenlerin başlarına ani bir bela gelecek..." cümlesi dışında tümü Mekkîdir.^[24]

2- İsrâ suresi, "Neredeyse seni yurdundan çıkarmak için... ..ve bana katından yardım eden bir delil ver" cümlesi dışında tümü Mekkîdir.^[25]

3- Müddesir suresi, son ayeti dışında Mekkîdir.^[26]

4- *Mutaffifin suresi, Mk. ayeti dışında Mekkîdir.*^[27]

Medenî surelerde yer alan Mekki ayetlerden bir kaç da şöyledir:

1- *Mucadele suresi, ilk on ayeti dışında Medenidir.*^[28]

2- *Beled suresi ilk dört ayeti dışında Medenidir.*^[29]

Bunlar gibi bir çok örneğe rastlamak mümkündür.

c) *Ulema ve müfessirlerden büyük bir çoğunluğu meveddet ve ondan sonraki üç ayetin Medine-i Münevvere'de nazil olduğunu açık bir şekilde beyan etmektedir.*

*Bu alanda Şevkanî diyor ki: İbn-i Abbas ve Katade onun -Şura suresinin- Medine'de inen dört ayet "**De ki: Ben buna karşılık sizden...**" dışında Mekki olduğunu rivayet etmişlerdir.*^[30]

*Alusî ise şöyle diyor: Bu sure "**De ki: Ben buna karşılık sizden...**" ayetiyle başlayan dört ayet dışında Mekkîdir. Mekatil de bu surede Medeni ayetler olduğunu bildirmiştir.*^[31]

*Kurtubî şöyle demiştir: İbn-i Abbas ve Katade, "**De ki: Ben buna karşılık sizden...**" ayetinden itibaren dört ayetin Medenî olduğunu söylemişlerdir.*^[32]

Nişaburî ve Hazin de tefsirlerinde böyle zikretmişlerdir.^[33]

2. Şüpheli: Meveddet ayeti peygamberlik makamıyla ve diğer ayetlerle bağdaşmamaktadır

Bu şüphenin içeriği şudur: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih tarafından elçilik ve hidayet ücreti istenmesi, yüce peygamberlik makamına münasip değildir; çünkü peygamberlik Allah Teala'da fanidir; Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in çektiği azap, zorluk, hicret, karşılaştığı kötü davranışlar, kuşatılma, savaş; hatta kendi kavmiyle savaşması, bütün bunlara eşsiz bir iman ve sabırla dayanması, Allah için ve Allah yolundadır; O'na Allah Teala'nın rızasından başka bir şey dilemesi ve risaletinin karşılığı olarak Ehlibeyt'i için sevgi istemesi o hazrete münasip değildir.

*Ve yine diyorlar ki: Meveddet ayeti, Kur'an-ı Kerim'in ücret ve karşılık talebini reddeden bazı ayetleriyle çelişmektedir. Örneğin: "**De ki: Ben sizden buna karşılık bir ücret istemiyorum ve ben yapmacık yapanlardan değilim.**"*^[34]

Ve yine: "De ki: Ben sizden bir ücret istemişsem, o sizin olsun. Benim ücretim yalnız Allah'adır. O her şeye şahittir."^[35]

Ve yine: "De ki: Ben buna karşılık, Rabb'ine doğru bir yol tutmayı dileyen (insanlar olmanız) dışında sizden bir ücret istemiyorum."^[36]

Ve yine: "De ki: Ben sizden buna karşılık bir ücret istemiyorum. O, sadece bütün alemlere bir öğüttür."^[37]

Cevap:

Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in siretini, özellikle İslamî davetin başlarında sergilediği davranış ve hareketlerini inceleyen birisi, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in kabile asabiyeti ve o zamanki cahiliye toplumunda baş alıp giden cahilane savaşlarda sabit adımlarla ve sağlam imanla durduğunu ve İslam'ın bunun karşısında, ortaya, üstünlük göstergesi olarak takva ve salih amel isminde başka bir ölçü koyduğunu görür; Allah Teala buyuruyor ki: "Allah katında sizin en üstün olanınız, en takvalı olanınızdır."^[38]

Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih bu esas üzere İslam'la savaşan ve amcası Ebuleheb gibi en yakın akrabaları bile olsa, İslam'ın yayılmasını engelleyen herkese karşı savaşmıştır. İşte bu nedenle amcası Ebuleheb'e lanet edip ondan teberî ettiğini görüyoruz. "Ebuleheb'in iki eli kurusun, zaten kurudu da. Ne malı, ne de kazandığı onu kurtaramadı."^[39] Diğer taraftan, ona iman edip, elçiliğini doğrulayan, hiçbir bağla veya akrabalıkla kendisiyle bir ilişkisi olmayan bir kişinin, Habeşi bir köle olsa bile ona yaklaştırıldığını görüyoruz; nitekim Selman-i Farsî hakkında buyurmuştur ki: "Selman, biz Ehlibeyt'tendir"^[40]

Dolayısıyla Peygamber sallallah'u aleyhi ve âlih akrabaları için sevgi istediğinde ve bunu elçiliğinin ücret ve karşılığı kıldığında bununla kesinlikle tüm akrabalarını kastetmiyor; çünkü bu, Kur'an-ı Kerim'in apaçık ayetiyle çelişmektedir; zira; çünkü Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, Allah'ın, Kur'an-ı Kerim'in muhkem ayetiyle lanetlediği Ebuleheb gibi birisini sevmeyi nasıl isteyebilir?! Şüphesiz Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih, meveddet ve sevgiyi, akrabalarından belli kişiler ve özel bir grup için istemiştir; o kimseler için istemiştir ki, İslamî risalet ve Muhammedî peygamberliğin korunması onlarla tamamlansın; doğru din onlardan

alınır; insanlar ihtilaf ve sapıklıktan onların vasıtasıyla kurtulur; işte onlar Ehlibeyt olan masum imamlardır.

Dolayısıyla, Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih kendisi veya Ehlibeyt'i için değil, Müslümanlar'ın kendisine dönen bir ücret istemektedir; çünkü onların şahsen bu sevgiye ihtiyacı yoktur; onlar bu sevgiye, dinin temel ilkelerini, Allah'ın apaçık kitabını ve Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in sicet ve gidişatını korumak için diğer insanlara faydası olabilecek miktarda ihtiyacı var.

*İşte buradan, maveddt ayetiyle, ücret istemeyi nefyeden diğer ayetler arasında çelişki olmadığı anlaşılıyor. Ayetlerdeki ücret, gerçek ücrettir; bu ise Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in istemediği bir ücrettir; çünkü Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in ameli sadece Allah içindir. Meveddet ayetindeki ücret ise lafzî bir ücrettir ve bu ücretin bütün getirileri ve bağışları Müslümanlara dönüyor; Kur'an-ı Kerim bunu açık bir şekilde şöyle buyuruyor: "**De ki: Benim sizden istediğim ücret, sizin içindir.**"^[41]*

Buraya kadar söylediklerimiz, meveddet ayetinin ve bu ayeti tefsir eden nasların her Müslümana Ehlibeyt'i sevmenin farz olduğunu ispatlamaya yeter; fakat burada bu konuyu daha bir kökleştirmek ve delaletini derine indirmek için bu manayı tefsir eden bazı ayetleri zikrediyoruz:

2- "İnanıp faydalı işler yapanlar için Rahman, gönüllerde bir sevgi yaratacak."^[42]

*Cabir b. Abdullah'tan şöyle rivayet edilir: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih Ali b. Ebutalib'e buyurdu ki: "Ya Ali, de ki: Rabbim! Müminlerin kalbinde benim için (bir) sevgi yerleştir. Rabbim! Kendi yanında bana bir ahid kıl. Rabbim! Kendi yanında bana bir sevgi kıl!" Sonra Allah Teala şu ayeti indirdi: "**İnanıp faydalı işler yapanlar için Rahman, gönüllerde bir sevgi yaratacak.**" Dolayısıyla kalbinde Ehlibeyt aleyhimusselam sevgisi olmayan hiçbir mümin erkek ve kadın bulamazsın.^[43]*

Bu hadis, Said b. Cubeyr kanalıyla İbn-i Abbas'tan^[44] ve Ebu Said-i Hudrî'den^[45] ve Berra b. Azib'den^[46] ve Muhamed b. Handfiyye'den^[47] rivayet edilmiştir.

3- "Kim bir iyilik getirirse ona ondan daha güzeli vardır."^[48]

*İmam Muhammed Bâkır aleyhisselam'dan şöyle rivayet edilir: Ebu Abdullah Cedeli, Emirulmüminin -Ali'nin huzuruna çıkınca İmam aleyhisselam ona, "Ya Eba Abdullah! Sana, **"Kim bir iyilik getirirse ona ondan daha güzeli vardır..."** ayetinden haber vereyim mi?" diye buyurdu. Ebu Abdullah, "Canım size feda olsun, evet", diyince, İmam aleyhisselam şöyle buyurdu: "Hasene ve iyilik, biz Ehlibeyt'i sevmek, seyyie ve günah ise, bize düşman olmaktır." Sonra ayeti okudu.^[49]*

Bu hadis, Ebu Abdullah-i Cedeli'nin dilinden de rivayet edilmiştir.^[50]

4- "Onlar inanmışlardır ve kalpleri, Allah'ı anmakla yatıştır; iyi bilin ki ancak Allah'ı anmakla kalpler yatıştır."^[51]

İmam Ali aleyhisselam'dan şöyle rivayet edilir: Bu ayet inince Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih buyurdu ki: "Bunlar Allah'ı ve Resulünü seven, yalancı olarak değil, gerçekçi olarak Ehlibeytimi seven, müminleri hazırda ve gayıbdaki seven kimselerdir. Bilin ki onlar birbirlerini Allah'ın zikriyle severler."^[52]

Bu alanda, sahih kanallarla Ehlibet tarafından elimize ulaşan rivayetlere, bir çok ayetin tefsiri bu anlamı vurgulamaktadır; ancak biz kitabımızda konuya özetle değinmek istediğimiz için onların tümünü zikretmekten sakındık.

Sünnette Ehlibet'i Sevmek

Birinci kısımda geçtiği gibi Kur'an nasları, Ehlibet'i sevmenin kaynağını tevîl kabul etmeyecek açık bir şekilde ispatlamıştır. Bu kısımda ise Ehlibeyt'i sevmek, dost edinmek, onları sevmenin fazileti, özellik ve nişaneleri hususunda elimize ulaşan bazı rivayetlere değineceğiz.

Resul-i Ekrem'in Sünneti, Ehlibeyt'i sevmenin İslam'ın esası, imanın nişanesi, ibadetlerin en üstünü, onları sevmenin Allah ve Resulünü sevmek olduğunu vurgulamakta ve bu anlamların vurgulanışı, Ehlibeyt sevgisinin tüm ayrıntılarıyla risalet sevgisinin derinliğini sergilediğine; hatta onun, İslam'ın tüm boyutlarıyla gelişmesinin esası, inanca bağlılığın temeli ve onunla etkilenme gücüne delalet etmektedir.

Bu bölümde getireceğimiz sahih hadisleri dakik bir şekilde incelediğimizde, çok açık bir şekilde Ehlibeyt'i sevmekle risaletin ilerlemesi arasında ciddi bir ilişkinin olduğunu göreceğiz. Dolayısıyla bu kaynak, ümmetin şuur ve vicdanı müsaade ettiği kadarıyla

peygamber sevgisini aşulamakta, inancı sağlamlaştırmakta ve ümmetin iman kimliğini belirlemektedir.

Aşağıda, Ehlibet'i sevmek hususunda Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in Sünnetinde geçen en önemli mefhumlara değineceğiz. Bu mefhumları aktaran hadisler iki kısımdır: Bir kısmında, Masum İmamlar hakkında "Ehlibeyt" tabirini kullanırken diğer kısmında onların kendilere ve isimlerine değinilmiştir.

Ehlibeyt'i Sevmeye Teşvik

1- Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih buyuruyor ki: "Evlatlarımızı üç özellik üzere terbiye edin: Peygamberinizi sevmek, Onun Ehlibeyt'ini sevmek ve Kur'an okumak."^[53]

2- Yine buyuruyor ki: "Ehlibeytim hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum, Ehibeytim hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum, Ehlibeytim hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum."^[54]

3- Emirülmüminin Ali aleyhisselam buyuruyor ki: "İyiliklerin en iyisi, bizi sevmektir ve kötülüklerin en kötüsü de bize düşman olmaktır."^[55]

Ehlibeyti Sevmek, Allah ve Resulünü Sevmektir

1- Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih buyuruyor ki: "Allah'ı, sizi rızıklandığı için için sevin; beni, Allah'ı sevdiğiniz için sevin; Ehlibeytimi, beni sevdiğiniz için sevin."^[56]

2- Zeyd b. Erkam'dan şöyle rivayet edilir: Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in yanındaydım; o sırada Fatma aleyhisselam geçti; evinden çıkmış Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'in evine gidiyordu. Oğulları Hasan ve Hüseyin de yanındaydı. Ali aleyhisselam arkalarından hareket ediyordu. Resul-i Ekrem sallallah'u aleyhi ve âlih onlara bakarak buyurdu ki: "Kim onları severse, beni sevmiştir; kim onlara buğzederse, bana buğzetmiştir."^[57]

3- Emirülmüminin Ali aleyhisselam diyor ki: "Resulullah'ın şöyle buyurduğunu duydum: Ben, Adem oğullarının efendisiyim; ya Ali sen ve senden sonraki İmamlar da ümmetimin efendilerisiniz; kim bizi severse, Allah'ı sevmiş olur; kim bize buğzederse, Allah'a buğzetmiş olur; kim bizi dost edinirse Allah'ı dost edinmiş olur, kim bize düşmanlık ederse Allah'a düşmanlık etmiş olur; kim bize itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur; kim ize isyan ederse Allah'a isyan etmiş olur."^[58]

4- *İmam Sadık* aleyhisselam *buyuruyor ki*: "Kim bizim hakkımızı tanıyıp da bizi severse, Allah Tebarek ve Teala'yı sevmiştir."^[59]

Ehlibeyti Sevmek İslam'ın Temelidir

1- *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih *şöyle buyurmuştur*: "İslam'ın temeli; benim ve Ehlibeytimi sevmektir."^[60]

2- *Yine buyurmuştur*: "Her şeyin bir temeli vardır; İslam'ın temeli ise, biz Ehlibeyti sevmektir."^[61]

3- *Emirülmüminin Ali* aleyhisselam *şöyle buyuruyor*: "Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih bana buyurdu ki: Ya Ali! İslam çıplaktır; elbisesi takvadır; tüyü hidayettir; ziyneti hâyadır; direği (haram ve şüpheli şeylerden) sakınmaktır; ölçüsü salih ameldir. İslam'ın esası, benim ve Ehlibeytimin sevgisidir."^[62]

Ehlibeyti Sevmek İbadettir

1- *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih *şöyle buyuruyor*: "Âl-i Muhammed'in bir gün sevmek bir yılın ibadetinden daha hayırlıdır; kim bu sevgiyle ölürse cennete girer."^[63]

2- *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih *yine şöyle buyuruyor*: "Bil ki, Allah'a ibadetin evveli O'nu tanımaktır; sonra bana inanmaktır; Allah'ın beni, müjdeleyici, korkutucu, Allah'ın izniyle - insanları- O'na davet etmek ve parlak bir lamba olarak bütün insanlar için gönderdiğine ikrar etmek, sonra Allah'ın kendilerinden her türlü kötülüğü giderdiği ve tertemiz kıldığı Ehlibeytimi sevmektir."^[64]

3 - *İmam Sâdik* aleyhisselam *buyuruyor ki*: "Her ibadetin üstünde bir ibadet var; biz Ehibeti sevmek ise ibadetlerin en üstünüdür."^[65]

Ehlibeyti Sevmek İmanın Nişanesidir

1- *Resulullah* aleyhisselam *şöyle buyurmuştur*: "Hiç kimse, ben kendisine kendi canından, Ehlibeytim kendi ehlibeytinden; soyum, kendi soyundan ve zatım kendi zatından daha sevimli olmadıkça iman etmiş olmaz."^[66]

2- *Yine o hazret buyuruyor ki*: "Biz Ehlibeyti takvalı müminden başkası sevmez; katı kalpli münafıktan başkası da bize düşman olmaz."^[67]

3- *İmam Bâkır* aleyhisselam şöyle buyurmuştur: "Bizi sevmek iman, bize düşmanlık etmek ise küfürdür."^[68]

4- *İmam Bâkır* aleyhisselam şöyle buyurmuştur: "Biz Ehlibeytin sevgisi; Allah'ın, kulun kalbine yazdığı bir şeydir. Allah Teala onu, birinin kalbine yazdığında hiç kimse onu silemez; Allah Teala'nın, **"Onların kalbine iman yazılmış ve onları kendinden bir ruh ile desteklemiştir"** buyurduğunu duymadınız mı? O halde biz Ehlibeyti sevmek, imanın aslından kaynaklanmaktadır."^[69]

Ehlibeyti Sevmek Evlatların Helâlzade Oluşunun Nişanesidir

1- *Resululallah* sallallah'u aleyhi ve âlih *Emirulmüminin Ali* aleyhisselam'a işaret ederek şöyle buyurdu: "Ey insanlar! Evlatlarınızı (helâlzade olup olmadığını öğrenmek için) onun sevgisiyle imtihan edin; doğrusu Ali dalalete davet etmez ve hidayetten de uzak olmaz; dolayısıyla kim onu severse, sizdendir ve kim de ona düşmanlık ederse, sizden değildir."^[70]

2- *Ebubekir'den* şöyle rivayet edilir: *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih'in bir çadır kurarak bir arap kavsine yaslandığını gördüm. Çadırda *Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in* bulunduğu bir sırada buyurdu ki: "Ey Müslümanlar! Ben, bu çadırdakilerle sulh içinde olanlarla sulh içindeyim; bunlarla savaş halinde olanlarla savaş halindeyim; bunları sevenlerle dostum. Bunları ancak cediti said ve doğumu güzel (helâlzâde) olan sever; bunlara ancak cediti şakiy doğumu kötü (haramzâde) olan düşman olur."^[71]

3- *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih'in *Ebuzer'e* vasiyeti hususunda *Emirulmüminin Ali* aleyhisselam'dan şöyle rivayet edilir: *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih buyurdu ki, "Ey Ebazer! Kim biz Ehlibeyti severse, Allah'a, (bu) ilk nimetinden dolayı hamdetmelidir." *Ebuzer, ya Resulellah! İlk nimet nedir? diye sorunca buyurdu ki:* "Doğumunun iyi (helâlzâde) olmasıdır; bizi doğumu iyi olandan başkası sevmez."^[72]

4- *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih buyurmuştur ki: "Ey Ali! Beni seven, seni seven ve senin evlatlarından olan imamları seven doğumunun iyi (helâlzâde) olmasından dolayı Allah'a hamdetmelidir; bizi doğumu iyi olandan başkası sevmez ve bize doğumu habis (harâmzâde) olandan başkası düşmanlık yapmaz."^[73]

5- *İmam Sadık* aleyhisselam *buyuruyor ki*: "Vallahi bizi, Arap ve Acem'den gece ehli (teheccüt için geceleyin uyanan), şeref ve asalet ehlinden başkası sevmez ve bize onlardan ve bunlardan ilhak edilmiş alçak olandan başkası düşmanlık etmez."^[74]

6- *İbade b. Samit der ki*: *Biz evlatlarımızı, Ali b. Ebutalib'i sevmekle imtihan ederdik; birisinin Ali b. Ebutalibi sevmediğini görseydik, onun bizden olmadığını ve onun gayri meşru olduğunu bilirdik.*^[75]

7- *Mahbub b. Ebu Zinad diyor ki*: *Ensar, biz insanların, Ali b. Ebutalib'e düşmanlık etmeleriyle, babasından başkasından olduğunu tanırdık, diyordu.*^[76]

Kıyamet Günü İnsanlar Ehlibeytin Sevgisinden Sorguya Çekilecek

1- *Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih *buyuruyor ki*: "İnsanın sorguya tabi tutulacağı ilk şey, biz Ehlibeyti sevmektir."^[77]

2- *Yine o hazret buyurmuştur ki*: "Kıyamet günü insan dört şeyden sorguya çekilmedikçe adım atmaz: Ömrünü nede geçirdiğinden, bedenini nede çürüttüğünden, malını nerede harcadığı ve nereden kazandığından ve biz Ehlibeyti sevmekten."^[78]

3- *Yine Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih'ten *bunun benzeri bir rivayet edilmiştir; şu farkla ki sonuna şöyle eklenmiştir: Ya Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih! *Sizi sevmenin alameti nedir? diye sorulması üzerine, O hazret eliyle Ali'nin omuzuna vurdu.*^[79]

İmam Ali aleyhisselam'ı Sevmek

Geçen bölümlerde işaret ettiğimiz mefhumlar ve Ehlibeyti sevmenin fazileti, özellik ve nişanelerini açıklayan İslamî nassların özet olarak söylediği şeylerin Ehlibeyt'in fertleri hakkına da geçerliliği vardır; bunun en belirgin örneğini Ehlibeyt-i sevmenin nişanesi olarak Emirülmüminin Ali'yi sevmek hususunda rivayet edilen hadislerde görmek mümkündür.

Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih'ten *şöyle rivayet edilir?* "Benim sevgimden dolayı Ehlibeytimi sevmeden hiç kimse iman getirmiş olamaz." *"Bunun üzerine Ömer, "Senin Ehlibeytini sevmenin nişanesi nedir?" diye sorunca Resulullah* sallallah'u aleyhi ve âlih *eliyle Ali aleyhisselam'a vurarak "budur" buyurdu*^[80]

İşte böylece Emirülmüminin Ali'yi sevmeye tekit Ehlibeyt'in tümünü sevmeye, onlara sarılmaya ve onlara uymaya tekit etmek demektir.

Ali'yi Sevmenin Fazileti

1- *Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih buyuruyor ki: "Müminin sayfasının (amel defterinin) başlığı, Ali sevgisidir"*^[81]

2- *Yine buyuruyor ki: "Cehennem ateşinden kurtuluş, Ali sevgisidir"*^[82]

3- *Başka bir yerde ise şöyle buyuruyor: "Ey Ali! Ne mutlu seni sevene ve sende sadık olana ve vay haline sana düşmanlık edenin ve seni yalanlayanın"*^[83]

Niçin Ali'yi Seviyoruz?

Emirülmüminin Ali'yi sevmemiz bir alışkanlık değildir; bu sevgi samimi İslamî inançtan kaynaklanmış olup onun en önemli kesin hükümlerindedir; hadislerde bu kaynağa, boyutlarına ve nedenlerine değinen naslarımız vardır; eğer bu naslar üzerinde düşünenecek olursak, bu sevginin doğruluğu ve temelinin derinliği anlaşılacaktır; ve işte bunlar aşağıdaki sebeplerden kaynaklanmaktadır:

A- Ali aleyhisselam'ı Sevmek İlahi Bir Emirdir

Allah Teala, Resul-i Ekrem'e Ali aleyhisselam'ı sevmeyi emretmiştir ve bu da bize Allah Teala'nın, Resulullah'a *sallallah'u aleyhi ve âlih* emrettiği şeye uymamızın gereğini gösteriyor.

Bureyde babasından şöyle nakleder: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurdu ki: "Allah Teala bana dört kişiyi sevmemi emretti ve kendisinin de onları sevdiğini bildirdi." Oradakiler, onlar kimlerdir ya Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*? diye sorunca, üç defa, "Ali onlardandır, Ali onlardandır" buyurdu ve sonra da, "Ebuzer, Mikdad ve Selman; bana bunları sevmemi emretti"^[84] buyurdu. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in, Ali'nin *aleyhisselam* ismini üç defa tekrarlamasının nedeni ise bu konunun önemini vurgulamak içindir. Ebuzer, Mikdad ve Selman'ı sevmenin emredilmesi ise Emirülmüminin Ali aleyhisselam'ı sevmenin bir parçasıdır; çünkü bu sahabeler Emirülmüminin Ali aleyhisselam'ın Şiâsının, onun sevenlerin ve yolunu izleyenlerin gerçek bir örneğiydiler. Onların gidişatı Hz. Ali aleyhisselam'a karşı ihlas ve sevgilerinin derinliğini göstermektedir.

B- Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih*, Ali *aleyhisselam*'ı Sevmekteler

Bunu destekleyen bir çok açık naslar vardır; biz burada onlardan sadece ikisine değineceğiz:

1- Tayr Hadisi

Bu hadis Allah Teala'nın insanlar arasında Hz. Ali *aleyhisselam*'ı herkesten çok sevdiğine delalet eder. Enes b. Malik'ten şöyle nakledilir: Resulullah'ın yanında bir kuş eti vardı. O sırada Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih*, "*Allah'ım! Bu kuşun etini benimle birlikte yemesi için senin yanında kullarının en sevgilisi olanı getir bana.*" buyurdu. Bunun peşinden Ali içeri girdi; fakat onu geri çevirdim; sonra yine geldi; tekrar onu geri çevirdim. Ve üçüncüsünde veya dördüncüsünde gelerek içeri girdi. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, "*Seni benden uzak tutan şey ne idi ya Ali?*" diye sordu. Ali dedi ki: "*Seni peygamberliğe gönderene andolsun, ben üç defa kapıyı çaldım; fakat her defasında Enes beni geri çevirdi.*"

Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, "*Neden onu geri çevirdin?*" diye sordu. Ben, onun beraberinde Ensar'dan bir kişinin de olmasını istedim, dedim. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* bu cevaba tebessüm etti.^[85]

2- Bayrak Hadisi:

Bayrak hadisi de, Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'ı sevdiklerini gösteren ve bize onu sevmeyi, velayetine sarılmayı, onun hidayetiyle hareket etmeyi farz kılan başka bir delildir. Hayber savaşında Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* bayrağı önce Ebubekire vermiş, Ebubekir giderek bir şey yapamadan geri dönmüş, sonra Ömer'e vermiş, o da gitmiş, ama Hayber'i fethedemeden geri dönmüştür.^[86] Taberî'nin rivayetinde ise şöyle geçer: Ömer geri dönünce ashabını korkaklıkla itham ediyordu, onlar da onu korkaklıkla itham ediyorlardı.^[87]

Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ayağa kalkarak şöyle buyurdu: "Yarın sancağı öyle birine vereceğim ki, Allah ve Resulü'nü sever, Allah ve Resulü de onu severler; o, kaçmaz ve sürekli hamle eder." Başka bir rivayette ise: "Hiçbir zaman Allah onu alçaltmaz ve ona fetih vermedikçe asla geri dönmez."^[88]

C- Ali *aleyhisselam*'ı Sevmek, Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih*'i Sevmektir

1- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Kim Ali'yi severse beni sevmiş olur ve kim de Ali'ye düşmanlık yaparsa bana düşmanlık yapmış olur."^[89]

2- Yine Buyurmuştur ki: "Beni seven Ali'yi sevsin; Ali'ye düşmanlık yapan bana düşmanlık yapmış olur; bana düşmanlık yapan Allah'a düşmanlık yapmış olur ve Allah'a düşmanlık yapanı da Allah cehenneme sokar."^[90]

3- "Ali'yi seven beni sevmiş, beni seven de Allah'ı sevmiş olur; Ali'ye düşmanlık yapan bana düşmanlık yapmış ve bana düşmanlık yapan da Allah'a düşmanlık yapmış olur."^[91]

Bu rivayetlerden, Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*'ı sevmenin insanın Allah ve Resulünü sevmesine neden olduğu anlaşılmaktadır ve bu da Allah'a inananların amaçları ve arzu edenelerin arzularının zirvesidir.

D- Ali *aleyhisselam*'ı Sevmek İman, Ona Düşmanlık Yapmak İse Nifaktır

1- Senetlerle Ümm-ü Seleme'den şöyle rivayet edilir: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyuruyordu: "*Münafık Ali'yi sevmez; mümin ise Ali'ye buğzetmez.*"^[92]

2- Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* şöyle buyurmuştur: "Tohumu yaran ve mahlukatı yaratana andolsun ki Ümmi Peygamber'in bana ahdidir bu: Beni ancak mümin sever ve bana ancak münafık düşmanlık yapar."^[93]

3- Yine buyurmuştur ki: "Bana düşmanlık yapması için bu kılıcımla müminin genizine vursam, yine de bana düşmanlık yapmaz ve beni sevmesi için dünyayı ondaki tüm varlıklarla birlikte münafığın üzerine (ayağına) döksem, yine de beni sevmez; çünkü buna hükmedilmiş ve Resul-i Ekrem'in sözünde geçmiştir. Nitelim şöyle buyurmuştur: Ey Ali! Mümin sana düşmanlık yapmaz ve münafık seni sevmez."^[94]

4- Eba Said-i Hudrî'den şöyle rivayet edilir: "Biz -Ensar topluluğu- münafıkları, Ali b. Ebutalib'e düşmanlık yapımlarıyla tanırdık."^[95]

5- Ebuzer'den şöyle rivayet edilmiştir: "Biz, münafıkları ancak Allah ve Resulünü yalanlamaları, namaz kılmamaları ve Ali'ye düşmanlık yapımlarıyla tanırdık."^[96]

Dolayısıyla, Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*'ı sevmek imanının nişanelerindedir. Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih*'e iman eden herkes, iman sıfatlarına bürünmeyi sevmelidir ve bunun en önemli örneklerinden biri de Allah Teala'nın sevmeyi emrettiği kimseyi ve yine Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in sevdiği kimseyi sevmektir.

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*'a düşmanlık yapmak ise nifak nişanelerindendir ve yukarıdaki sarih hadislerde belirtildiği gibi ona münafıktan başkası düşmanlık yapmaz. Bu hususta Ahmed b. Hanbel şöyle demiştir: "Ancak Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* hiçbir şüphe olmayan hadisinde, "*Seni ancak mümin sever ve sana ancak münafık düşmanlık yapar*" buyurmuştur ve Allah Teala da şöyle buyurmuştur: "**Münafıklar, ateşin en aşağı tabakasındadırlar.**"^[97] Dolayısıyla, Ali *aleyhisselam*'a düşmanlık yapan cehennemden en aşağı tabakasındadır."^[98]

FATİMA-İ ZEHRA'YI (S.A) SEVMEK

Fatıma-i Zehra *selamullahi aleyhâ*, sevgisi bizlere farz olan Ehlibeyt'tendir. Zehra *selamullahi aleyhâ*'yı sevmek, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in onu sevmesinden kaynaklanmaktadır. O, Ümm-ü Ebihâ (babasının annesi)dir; peygamberin bedeninin bir parçası ve göğsündeki ruhudur. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* onu, babaların kızlarını sevmesine benzemeyen fazla bir sevgiyle sevmekteydi. Babaların kendi kızlarını sevmesi sadece babalık şefkatinden kaynaklanan bir durumdur; fakat Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in ona sevgisi, saygı ve ihtiram taşımaktaydı. Bunun nedeni ise Hz. Fatıma *selamullahi aleyhâ*'nın üstün faziletlere, çok büyük özelliklere sahip olmasıydı. O, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in kucağında büyüyen, yüksek derecelere varan ve imamet gölgesinde (himayesinde) yetişip gelişen ilk İslam kızıydı. O bütün kusur ve ayıplardan masumdur; İslam dininin örnek kadını, her asır ve her yerde uyulmaya lâyık birisidir.

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, her fırsatta ve her münasebette Fatıma *selamullahi aleyhâ*'nın yüceliğini vurgular, faziletlerini anlatır, Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih* yanındaki makam ve mevkisini beyan eder ve böylece Müslümanları onu sevmeye ve kendisinden sonra onun kadrini bilmeye yöneltmeyi amaçlardı; çünkü o Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'ten sonra bâki kalan bakiyyesi, Müslümanların önderi, İslam'ın risaleti ve dedeleri Muhammed Mustafa *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in sünnetinin koruyucuları olan Masum İmamların (a.s) annesiydi.

Aşağıda Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih*'ten nakledilen ve o hazretin Fatıma-i Zehra *selamullahi aleyhâ*'i ne kadar sevdiğini ortaya koyan bazı rivayetlere değineceğiz:

1- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Fatıma benden bir parçadır, onu öfkelenen beni öfkelenirmiş olur."^[99]

2- Yine şöyle buyurmuştur: "Fatıma benden bir parçadır; onu rahatsız eden beni rahatsız etmiş olur ve ona eziyet eden de bana eziyet etmiş olur."^[100]

3- Yine şöyle buyurmuştur: "Ey Fatıma! Allah senin gazabınla gazab eder ve senin rızanla razı olur."^[101]

4- Aişe'den şöyle nakledilir: Fatıma kadar sözleri ve konuşması Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'e* benzeyen birini görmedim. Fatıma içeri girince Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ayağa kalkar, onu öper, kendi yerinde oturturdu. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* da Fatıma'nın yanına gittiğinde Fatıma ayağa kalkar, onu öper ve kendi yerinde oturturdu.^[102]

5- Aişe'ye, "Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in yanında insanların en sevimlisi kimdir?" diye sorulduğunda, "Fatıma'dır", dediği, "Ya erkeklerden?" sorusuna da, "Kocasıdır" cevabını verdiği rivayet edilmiştir.^[103]

6- Bureyde'den şöyle dediği rivayet edilir: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in yanında kadınlardan en sevimlisi Fatıma ve erkeklerden ise Ali'ydi."^[104]

Yukarıda geçtiği gibi, Hz. Fatıma *aleyhaselam*'ı sevmek Kur'an-ı Kerim ve Resulullah'ın sünnetinde sabit olmasına rağmen babası Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in vefatından hemen sonra türlü türlü üzüntü ve zulümlere maruz kalmış, babasının mirasını ondan alıkoymuşlar, onu öfkelenmişler ve eziyet etmişlerdir; öyle ki, insanlarla muhatap olup sevgisinin bütün Müslümanlara farz olduğu hususunda onlara babası Muhammed Mustafa *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in mübarek dilinden dökülen buyruklarla delil getirmek zorunda kalmış ve: "Allah aşkına söyleyin; siz ikiniz (Ebubekir'le Ömer) Resulullah'ın, 'Fatıma'nın rızası benim rızamdır, Fatıma'nın öfkesi benim öfkemdir; kızım Fatıma'yı seven beni sevmiş olur' buyurduğunu duymadınız mı?" demiştir, onlar da, evet, duyduk demişlerdir...^[105]

Sanki onlar bunu hiç duymamışlar, Allah Teala'nın, Fatıma *aleyhaselam*'ın gazabından gazaplandığını ve onun rızasıyla razı olduğunu işitmemişlerdi!! Allah Teala buyurmuştur ki: **"Allah ve Resulünü incitenler var ya, işte Allah onlara dünya ve ahirette lanet etmiş ve onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır."**^[106]

Böylece Hz. Fatıma *aleyhaselam* onlara (Ebubekir ve Ömer'e) gazaplı olarak ve onlardan razı olmadan bu dünyadan göçüp gidince bu büyük tehlikeye uğradılar.

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* İki Torunu Hasan ve Hüseyin *aleyhimassalam'ı* Sevmek

Hasan ve Hüseyin *aleyhisselam*, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* torunları, onun güzel kokulu iki reyhanı, cennet gençlerinin efendileri, Allah'ın kendilerinden her türlü kötülük ve çirkinliği giderip tertemiz kıldığı Kesâ ashabındandırlar. Bu bölümün başında değindiğimiz Meveddet Ayetinde onların sevgisi Kur'an-ı Kerim'in nassıyla sabit olmuştur. Burada ise Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* sahih kanallarla bize ulaşan, o hazretin onlara karşı sevgisini belirten, onları sevmeyi ve onlara sarılmayı vurgulayan bazı hadislere değineceğiz. Bu nurları sevmenin bu kadar önemle vurgulanmasının sebebi ise onların, söz ve amelle asil İslam kaynaklarına, Kur'an-ı Kerim ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* parlak sünnetinin gidişatına sarılmaya davet eden doğru risalet hattını temsil etmeleridir.

Aşağıda İmam Hasan ve İmam Hüseyin *aleyhimassalam'ı* sevmek hususunda sahih ve mütevatir hadislerden bazısına değineceğiz:

1- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Hasan ve Hüseyin benim oğullarımdır; onları seven beni sevmiş olur, beni seveni Allah sever, Allah da kimi severse onu cennete sokar; onlara buğzeden bana buğzetmiş olur, bana buğzedene Allah buğzeder, Allah da kime buğzederse onu cehenneme sokar."^[107]

2- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Bu ikisi benim oğullarım Hasan ve Hüseyin'dir; Allah'ım! Ben onları seviyorum. Allah'ım! Ben onları seviyorum; onları sevenleri de seviyorum."^[108]

3- Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir hadiste şöyle geçer: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* Hasan ve Hüseyin hakkında şöyle dediğini duydum: "Kim beni severse, bu ikisini sevsin."^[109]

4- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Bu ikisine sığınmın; anam-babam bunlara feda olsun; kim beni severse, bu ikisini sevsin."^[110]

5- Yine Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih*, İmam Hasan *aleyhisselam'ı* kucaklayarak şöyle buyurmuştur: "Allah'ım! Ben onu seviyorum; ben onu ve onu seveni seviyorum."^[111]

6- Başka bir yerde ise şöyle buyurmuştur: "Hüseyin bendendir ve ben de Hüseyin'denim; Hüseyin'i seveni Allah sevsin; Hüseyin torunlardan bir torundur."^[112]

7- Yine şöyle buyurmuştur: "Hasan ve Hüseyin güzel kukulu iki gülümdür."^[113]

8- Ebu Eyyub-i Ensari'den şöyle rivayet edilir: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* huzuruna girdiğimde Hasan ve Hüseyin'in o hazretin karşısında oynadıklarını görünce, 'Ya Resulellah! Onları seviyor musun?' diye sordum. O hazret buyurdu ki: "*Nasıl onları sevmem; o ikisi dünyadan kokladığım iki güzel güldür.*"^[114]

Buraya kadar geçenlerden anlaşılıyor ki Hasan ve Hüseyin *aleyhimassalam*'ı sevmek bütün Müslüman erkek ve kadınlara farzdır; çünkü Allah Teala buyuruyor ki: "**Andolsun Allah'ın Elçisinde sizin için (uyulacak) en güzel bir örnek vardır.**"^[115] Ve bu sevgi, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'i*, İmam Ali ve Hz. Zehra *aleyhimassalam*'ı sevmekten ayrılmayacak bir parçadır ve işte rızvan ve en yüce derecelere ulaşmak bu sevgiyi gerektirmektedir. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* Hasan ve Hüseyin'in elinden tuttuğu bir sırada şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "*Beni seven, bu ikisini seven, bunların babasını ve annesini seven kıyamet gününde benim derecemde benimle birlikte olacaktır.*"^[116]

Ancak şu da var ki, Ehlibeyt *aleyhimussalam*'ın sevgisinin farz oluşu sadece kuru bir sevgi değildir, aksine, onlara uymanın, onları sevmek ve onların düşmanlarından berî olmanın gerektirdiği ameldir. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "*Kim, benim hayatımla hayatta olmak, ölümümlle ölmek ve Rabb'imizin diktiği adn cennetinde sakin olmak istiyorsa, benden sonra Ali'yi ve onu seveni sevsin ve benden sonra Ehlibeytime uysun; onlar benim itretimdir, benim tinetimden yaratılmışlar; benim anlayış ve ilmimle rızıklanmışlardır; o halde, vay ümmetimden onların faziletlerini yalanlayanların ve benim onlarla olan yakınlığımı kesenlerin haline; Allah, benim şefaati onlara ulaştırmayacaktır.*"^[117]

Arap Şiirinde Ehl-i Beyt *aleyhimussalam*'ı Sevmek

Şüphesiz bazı şiirler hikmet ve fesahat dışında önemli tarihî olayları da içermektedir.

İslam şairleri asr-ı saadetten günümüze kadar kalplerine yerleşip coşan Hz. Resul-i Ekrem ve onun tertemiz Ehl-i Beyt'ine (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) sevgi beslemek hususunda gelen ayetleri kaydetmiş, bu itikadî ilkenin asil ve ilahî bir inanç olduğunu vurgulamış ve onun en önemli etki ve verilerini açıklamışlardır.

Şüphesiz İslam'ın ilk şairi, Ehl-i Beyt sevgisinin asil ve ilahî bir sevgi olduğunu vurgulayan şairlerin başında gelen Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* amcası Mekke Şeyhi Ebutalib'tir; nitekim bir şiirinde şöyle diyor:

Bilmiyor musunuz bulduk Muhammed'i

Musa gibi peygamber; yazılmış kitapların başına

Kullarda ona karşı bir muhabbet var

Şüphe yok Allah'ın sevgiye has kıldığında^[118]

Buradan Ebutalib'in, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* peygamberliğini ikrar ettiğini, onu gerçekten sevdiğini, yardım ettiğini ve ona karşı, cömertliğin zirvesi olan canını verecek kadar derin sevgi beslediğini anlıyoruz; nitekim bunu bir şiirinde şöyle dile getirmiştir:

Canıma and, sevinçle üslendim Ahmed'i

Sevdim onu, aşkın buluşma yerlerini sevdiği gibi

Kendimi harcayıp korudum onu

Soyum ve topluluğum ile savundum onu

Yalan söylüyorsunuz Ka'be'ye andolsun biz

Asla Ahmed'i size teslim etmeyeceğiz

Onu çevreleyip etrafında canı feda etmedikçe

Çoluk-çocuğumuzu bu yolda vermedikçe.^[119]

Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* Ehl-i Beyt'ini sevmek doğrultusundaki şiirler, İslam Peygamberine karşı sevginin derinliğini ve Allah'ın elçisine karşı duyulan ilginin şiddetini vurgulayan yüce hedeflerden kaynaklanmakta ve şairin, İslam dinini en önemli ilkelerinden biri olup dünya ve ahiret saadetini tazmin eden Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* Ehl-i Beyt'i ve yakınlarına (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) karşı bağlılığını ortaya koymaktadır.

Şimdi örnek olarak, Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmenin gerekliliğini vurgulayan, şairlerin ölüm tarihlerine göre seçtiğimiz bazı şiirlere değiniyoruz:

1. Harb b. Munzir b. Carud (1. yy'ın ileri gelenlerinden).

Yeter bana dünyadan, ayakta tutacak birkaç lokma;

İçinde kabre varacağım birkaç keten elbise,

Ve Muhammed'in ailesine olan sevgim;

Ücret olarak bizden ancak onlara sevgi istenmiştir.^[120]

2. Farazdak, Hammam b. Galib-i Temimi-i Daremî Ebu Feras (d: 110 hk.)

Hişam b. Abdulmelik'in karşısında İmam Zeynulabidin (a.s)'ın mehdinde okuduğu, beyitleri Mim harfiyle başlayanı bu şiirinin baş tarafında şöyle diyor:

Bu kişiyi, Mekke'nin ayak izlerini tanır.

Ka'be tanır bunu, harem de, Hill de tanır

Şiirinin diğerk bir bölümünde ise şöyle diyor:

Bilmiyorsanız bilin bunun soyu Peygamber

Pâktır kendisi, hem sözü, hem de doğduğu yer

Öyle bir soydandır ki, onları sevmek dindir.

Onlara buğzetmek inkar, onlara yakınlık saadettir.

Allah zikrinden sonra, her şeyden önde adları

Onlarla başlar her şey; onlarla biter her söz

Bela ve şerlerin defi istenir onların sevgisiyle

İhsan ve nimetler çoğalır onların muhabbetiyle.^[121]

3. Kumeyt b. Zeyd-i Esedî (d: 126 hk.)

Ba harfiyle başlayan kasidesinin Haşimiyat bölümünde şöyle diyor:

Coştum; ama para ve kadın sevgisiyle coşmam ben

Oyun da yok bende; çünkü boş şeylere özenenler oynarlar.

Nihayet diyor ki:

Lakin tertemiz insanların şevkiyle coştum

Sevgisiyle Allah'a yaklařmaya kořtum

Muhabbet kanatlarımı onlar için gerdim

Korumak için şefkatimi ayaklarına serdim

Kör karanlığın gölgesinde zulmü adalet görene

Söyle, "Nereye? Nereye bu gidiş?!" gidene

Hangi kitapla veya hangi sünnetle

Ayıplıyorsun beni onların sevgisiyle

Benim için ancak Âl-i Muhammed'dir uyulacak

Benim için ancak hak yoludur tutulacak

Kimdir onlardan başka gönlüm baş eğeçeği

Kimdir onlar dışında mehdehip öveceğim

Ben sizin sevmediđimiz şeylerden cümle

Kaçabildikçe kaçacađım sözümle, amelimle

Bana şaşkıın diyorlar sizi sevdiğim için

Göstererek derler bana: Hüsrandır niçin!

Oysa kendileri en büyük hürsan içindeler

Sizin sevginizden dolayı beni tekfir ederler

Bazıları da bana "Günahkârdır; fasıktır" derler

Ne onları tekfiri kötüdür benim için

Nede buldukları ayıp ayıptır benim için

Hâ Mîm'de sizin için inmiş bir ayet bulduk^[122]

Manasını çekinen de, açıklayan da açıklamıştır bize

Öyle insanlar ki Kureyiş şereflendi onlarla

Sonsuz erdemler, kerametler saklıdır onlarda.^[123]

4. Seyyid Himyeri (d: 173 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmek hakkında şöyle demiştir:

Ehl-i Beyt sevgisini kendimize din edindik

Onları sevene bizden sevgiyi haktır dedik

Başkalarını izleyenler, aramızda hiç sevilmez

Öldüğünde cehennemden başka yere giremez

Kevser havuzunun kıyısına erişemez

Erişse de dövülüp geri çevrilir, orada yer verilmez.^[124]

Yine diyor ki:

Namazım onlara salavatla tamamlanır.

Teşehhütten sonra benim namazım,
Kabul olmaz onlara salavat getirmezsem
Kerim Rabb'e onlar için dua etmezsem
Bilin ki var olduğum müddetçe ben
Sevgimi, gücümü onlara feda ederim ten
Onların sevgisi yüzünden kınanan bir insan
Uğurlarında ezilmeyi göz önünde almalı her an^[125]

Müminlerin Emiri Hz. Ali *aleyhisselam*'ı sevmenin etkilerinden birini açıklayarak şöyle buyuruyor:

Öyle birini seviyorum ki onu seven
Nur cemaliyle müjdelenip güler o ölen
Onlardan başkasını severek ölen düşmanı
Ölürse ateştir yeri; yoktu başka yer ona o an.
Ey Ebu'l Hasan! Ben senin fazlına arifim
Senin yoluna sımsıkı sarılmış bir garibim.
Sen Mustafa'nın vasisi, hem amcası oğlusun
Sana buğzedenlere düşmanız; barışmayız doğrusu
Seni seven kurtulmuş, mümindir; açıktır hidayeti
Düşmanların müşriktir, bellidir dalaleti.

5. Süfyan b. Mus'ab-i Abdî (2. yy'ın ileri gelenlerinden)

Ehl-i Beyt *aleyhisselam*'ı sevmeyi vurgulayarak şöyle demiştir:

Muhammed (s.a.a) peygamberin

Soyu iftiharlar, faziletler ehlidirler

Körlükten yol gösterir

Azgın selden kurtarırlar

Doğrudurlar; doğru sözde

İyiliklerde herkesten önde

Velayetleri Rahman'dan

Kur'an'da farz kılınmış

Onlar dosdoğru bir yol

Onda olan kurtulur;

Zor imtihanlara tutulur.

Yine şöyle demiştir:

Ey efendilerim! Alioğulları,

Tâhâ ve Sâd oğulları

Sizsiniz yeryüzünde Allah'ın

Halifelerisiniz; var mı denginiz?!

Siz Allah'ın her kurtuluşa erene,

Hidayet vesilesi kıldığı, hidayet yıldızları.

Ömrümü sürekli sizi sevmekle geçirdim.

Sizin buğzettiğinize ben düşman kesildim

Kıyamette sevginizden başka azığım yok

Budur benim en güzel azığım

Mahşer günü için güvendiğim,

İşte odur ya tek hazırlığım.

İmanım sizin sevginiz ve size bağlılık

Sizi yerenlere olan buğzumdur beni.^[126]

6. Ebu Abdullah Muhammed b. İdris-i Şafiî (d: 204 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmek hususunda şöyle demiştir:

Ey Resulullah'ın Ehl-i Beyt! Sizin sevginiz

Farz kılınmış Allah'ın indirdiği Kur'an'da.

İftihar olarak size yeter şu yazı

Size salavat getirmeyenin boştur namazı.^[127]

Yine diyor ki:

Bana Rafizi oldun dediler; dedim yok; değil.

Rafizilik benim dinim; inancım değil

Ama şüphesiz ben en iyi imama uydum,

En iyi kurtarıcıyı, hadiyi buldum

Rafizilikse Âl-i Muhamed'i sevmek

O zaman ben de Rafizliğim demek.^[128]

Yine şöyle demiştir:

Ey atlı Mina'da taşlama yerinde dur

Hif Mescidi'nde oturana, ayakta durana da

Sabahleyin hacılar topluca Mina'ya

Coşmuş Fırat gibi akıp gelince şöyle haykır:

Muhammed'in âl-i'ni sevmek Rafizilikse eğer

İnsanlar, cinler bilsin, Rafiziymişim ben meğer.^[129]

Yine şöyle demiştir:

Kalbimi yarsalar onda katipsiz

İki satır yazılmış olduğunu görürler:

Adalet ve tevhid bir yanda;

Ehl-i Beyt'i sevmek diğer yanda.^[130]

Yine diyor ki:

Muhammed'in soyunu sevmek eğer günahsa

Bu günahdan tövbe etmem ben asla

Onlar, benim mahşerde şefaatçilerimdir

Şafî'ye göre onlara buğzetmek büyük günahdır.

7. Di'bil b. Ali el Huzaî (d: 246 hk.)

Ali b. Musa'r Rıza *aleyhisselam*'ın huzurunda okuduğu Ta harfiyle başlayan meşhur kasidesinin başında şöyle söylemiştir:

Dilsiz konuşkan ve sözlerden oluşan ağıtlarım

İnilti ve feryatlarla söz ettiler

...

Sonra şöyle devam etti:

Ey peygamberle evlatlarının ilminin varisi

Sonsuz esenliklerle size selam olsun

Beni Peygamber'in evlatlarını sevmekle mi kınıyorsun

Onlar yaşadıkça benim muhabbet beslediğim ve güvendiğim kimselerdir.

Hakkı bulmak için onları seçtim ki onlar

Şüphesiz her zaman iyilerin en iyileridirler

Sadakatle onlara sevgi besledim

O velilerim için baş eğip oldum teslim

Ya Rabb'im! basiretle yakinimi çoğalt,

İyiliklerim içinde onlara sevgimi artır.

En uzak akrabalarımı sizi sevdiği için severim

Ailem ve kızlarımdan sizin için ilişkiyi keserim

Ey nefis! Ne mutlu sana; müjdeler olsun!

Çok uzak değildir gerçekleşecek olan

Ben Rahman'dan onların sevgisi için

Firdevs cennetlerinde ebedi hayat umuyorum.^[131]

Başka bir yerde şöyle geçer:

Mustafa'nın vasisinin soyuna olan sevgim

Her zevki, güzelliđi unutturur

Âl-i Muhammed'in muhabbetinden bir azı

Dünya malının bir çoğundan daha yararlıdır.

Mısraları, beyitleri onlarla doldur; onlara boşalt

Zevklerin tutkusuyla doldurduđun kalbini

Kurtuluş evine girmek için onlardan

Başkasını sevenlerle ilişki bağını kopar, kes at.^[132]

8. Ebu'l Feth Keşacem (d: 360 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmekle ilgili şöyle diyor:

Paksınız sizler; övgülerin övgüsü size layıktır

Sizden başkaları hicivlere maruz kalmıştır

Hükmetmeye çağrıldığımda sevginize mahkum iken

Kıyamette mahkemeye çıkarılmaktan korkmam ben

Yakinim var sevginizle günahlarım benden

Tozların savrulması gibi savrulur gider.

Kainatın ilahından yıldızlar kadar

Size salat ve selam olsun.^[133]

Müminlerin Emiri Hz. Ali (a.s) hakkında ise şöyle söylemiştir:

Vasiyi sevmek iyilik ve ihsandır

Ve şüphesiz kökünün temizliğidir;

Onun sevgisiyle bağlıdır halktan alim olanı.

Fakat cahiller bilmezler onun hakkını.^[134]

9. Naşi-us Sağir (d: 365 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmekle ilgili şöyle demiştir:

Ey Yâ Sîn'in soyu! Sizi seven kimse

Şüphesiz hayır kazanır kendisine.

Sizinle insan her şaşkınlıktan korunur

Sizin sevginizle yer kötü ıslah olur.

Sizden başkasındaki her güzellik

Sizin faziletinizle karşılaşırsa çirkinleşir.^[135]

Yine şöyle demiştir:

Âl-i Muhammed'le doğrular tanınır

Kitabın onların evinde nüzulüne inanılır.

Sıratı-ı müstakim onların sevgisidir

Ama bu yolu gitmek pek çetindir

Onlardır Nuh'un gemisi, Büyük Nebe'

Onlardır babullah; budur son söz.^[136]

10. İbn-i Hammad-i Abdi (4. yy'ın ileri gelenlerinden)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ın sevmekle ilgili şöyle der:

Muhammed'in Ehl-i Beyt'i efendileridir kainatın

Allah yolunda yüksek makam onlarındır.

Öyle bir ailedir ki onlar, onların sevgisiyle mümin

Yarın korktuğu şeyden aman bulacaktır.

Onlara itaat eden Allah'a itaat etmiş olur

Onlara karşı gelen ise O'na karşı gelmiş olur

Onlardır sırat-ı müstakim; onların sevgileri

Kıyamet günü teraziyi ağırlaştırır

Ardı ardına hadisler geldi ki Muhammed

Onların velayeti, hürmetlerini korumayı etti vasiyet

Kur'an onlara uymayı farzetti

Tüm insanlara; öyleyse dinleyin Kur'an'ın emrini.^[137]

Yine diyor ki:

Ehl-i Beyt'i sevmek günah eğer

Ben bundan tövbe etmeye çalışmam

Seviyorum onları ve övgüler sunarım onlara

Onlara dil uzatana dil uzatırım

Onları, bir menfaat kazanmak için asla övmem

Onlara övgüm içteki meyil ve istektendir.^[138]

11. Sahib b. Abbed (d: 385)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmek hususunda şöyle buyuruyor:

Sevgim halistir Mustafa'nın evlatlarına

Buna en büyük şahidim kalbidir

Komşum beni onları sevdiğim için kıldı

Yazıklar olsun dedim ey komşu!

Vallahi yoktur benim güzel amelim

Onunla ateşten kurutulmuş dileyeyim

Ancak Âl-i Mustafa'nın sevgisidir

Yaratan Allah'ın Resulünün soyu.^[139]

Ve yine demiştir ki:

Gönlüm Âl-i Yâ Sîn'in mehdine razı olunca

Kalbimde bir hüzn bulurum

Ey dil durma dök tertemiz kişilere övgünü

Çoğalt, çoğalt vasilere övgülerini

Allah'a hamd ki hidayet etti beni

Şerefli mübarek yüce insanların sevgisine

Nebi ve Ehl-i Beyt'inin sevgisi güvencemdir

Belalar hakkımızda kötü şeyler düşününce.^[140]

Müminlerin Emiri Ali *aleyhisselam*'ı sevmek hakkında ise şöyle der:

Vasiyi sevmek farzdır, vaciptir

Vasiyden maksadım Emirülmüminin Ali'dir

Allah Ali'yi müminlere veli seçmiştir

Sevgisini tüm halka farz kılmıştır.^[141]

Ve sonra diyor ki:

Ali'nin aşkıyla şek-şüphe erir

Ruhlar yücelir, soylar yükselir

Nerede Ali'yi seveni görsen

Bil ki iftihar ve akıl ordadır.

Ali'ye birini düşman görürsen

Bil ki soyunu ödünç almıştır

Onu sen bu işte hatalı görme

Babası ev duvarını alçak yapmıştır.^[142]

Yine şöyle demiştir:

Ebutalib oğlu Ali'nin sevgisi

İnsanı cennete hidayet eder

Ona buğzedenin yoktur siperi

Sonu aşıkâr bize, ateşe gider

Allah'a hamdolsun ki şüphesiz ben

Minnettarım Allah'a, Ali'yi severim.^[143]

Ve yine demiştir ki:

Vasiyi sevmek bir alamettir

İnsanlarda, en değerli şahittir

Ali'yi seveni gördüğün vakit

Hükmet onun keremine, cömertliğine.^[144]

12. Mehyari'l-Deylemî (d: 428 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmek hususunda şöyle diyor:

Ey Tâ Hâ'nın evlatları! Hüznüm, figanım sizin için

Aşktan kaynaklanıp gönlümü yakar.

Vücudum sarsıntısıyla birlikte gözerimden

Boşalan yaşlar sizin için azdır

Halim bundan ibaretken size olan sevgim yeter.

Dindeki tek bađım iŖte budur.

Defterimin sayfaları simsiyahtır benim ama

Parlak ve beyaz yerleri sizdendir.

Sizin sevginiz Ŗirk esaretinden kurtuluŖtur.

Omuzlarımda onun zincirleri var

Sizin izzet elbisenizi giyene kadar

Zillet elbiselerine bürümdüm durdum.^[145]

Yine Ŗöyle demiŖtir:

Sevgim de dinim de sizinledir

Doğum yerin İnan olsa da

Sizden güç alarak dalaletle savaŖıp, hidayet buldum

Siz olmasaydınız hidayete etmezdim

Ŗirkin elindeki kınında keskin kılıçken

Beni dalaletten siz kurtardınız.^[146]

13. Ŗeyh Arif Muhyiddin b. Arabî (d: 638 hk.)

Ŗehadet ehlidir Ehl-i Beyt

Kimse onlara denk olamaz

Onlara buğz gerçek hüsrandır

Onlara sevgi ise ibadettir.^[147]

14. Kemaluddin Şafiî (d: 652 hk.)

Sağlam kulptur onlar kurtuluş isteyene

Beyan olmuştur faziletleri vahiyle, Kurân'la

Mustafa'nın Ehl-i Beyt'idirler; onların sevgisi

Bütün insanlara kesin farz olmuştur.^[148]

Yine şöyle demiştir:

Ey Rabb'i! Beş Ehl-i Aba'nın hakkına

Güzellikler sahibi, hidayet mekanları

Kurtuluş gemisi onlardır

Onları seven kazançlıdır

Şüphesiz ben onların sevgisiyle

Ağır günahlarımdan affını diliyorum

Onarlı sevene, siperdir onlar

İnsanı kötü belalardan kurtarırlar.^[149]

15. Safyiddin-i Hilli (d: 752 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ın sevmekle ilgili şunları söylemiştir:

Ey hidayet ailesi sizinle kurtuluşa erişir

Sizin sevginize bağlanmış olan

Kıyamette sevapla mükafat kazanır

Günahların korkusundan da kurtulur.^[150]

Yine şöyle demiştir:

Ey seçilmiş soy! Ey kendisiyle

Kurtuluşa erer onları seven kul

Sizin sevginizle tanınacağım mahşerde

İnsanlar simalarıyla tanındığında.^[151]

Yine şöyle demiştir:

Ey seçilmiş soy, ey kendileriyle

Acı azaptan kurtuluşu ümit ettiklerim

Sevginizde şiirlerim coşar, durmaz

Halis sevgim sürekli sizindir; ortak tanımaz

Din yolum sizinle müstakimse

Ben gerçek kurtuluşa erenlerdenim

Kime Allah sizi tanıtmış ise

Allah'ın huzurunda kalb-i selim ile varır.^[152]

Ve yine şöyle demiştir:

Ali ve evlatlarını seversen eğer

Kıyamette, haşırda kurtuluşa erersin

Gadir-i Hum günü ona imamet verildi

Peygamberin kesin sözü ve nassı ile

Namazda teşehhütte ona salat

Onun makamını haber vermez mi?

Allah'ın adını andıktan sonra

Nebi ve âlinden başkası var mıdır bir bak.^[153]

16. Şemsuddin Maliki (d: 780 hk.)

İmam Hasan ve Hüseyin *aleyhimaselam*'ı sevmek hakkında şöyle der:

Onlar Resul'ün göz nurları

Ebediyen cennette gençlerin efendileri

"Benim iki gülümdür" demiştir Nebi

Severim ben kim severse onları

İstersen onları kalpten severek

Kurtuluş yoluna varabilirsin.^[154]

17. Şahabuddin Ahmed b. Ahmed-i Halvanie'ş-Şafiî (d: 1308 hk.)

Kasidesinde şöyle der:

Andolsun ki yoktur Ehl-i Beyt gibi yüce insanlar

Şan, şeref çeşmelerini paklar nurları

Kimdir onlara denk onanlar

Onlardır şerefin doruk noktasına varanlar

Sevgileri rızanın kapısı; eğer rızaları,

Satılırsa; kıymeti aşıkların ruhudur ancak.

Emin peygamber onların medhetini getirmiş

Okudukça kariler onlar da medhedilmiş

Canıma and, bu öyle bir şereftir, yüceliktir ki

Bütün şereflerden, övgülerden daha yücedir

Ey onların övgülerini silmeye çalışan!

İstedğin kadar çabala; dolunayı silmeye gücün yetmez ki?!

Onlara düşman olan ey bedbaht sapık!

Birkaç gün dünyada keyfine bak sen

Kıyamette yerin cehennem alevidir

Ve ey onları seven, saygı gösteren insan!

Müjdeler olsun sana sevginden dolayı her an

Kıyamet günü şüphesiz duyacaksın şu sesi:

"Buyur; buyur; yemyeşil cennete gir."^[155]

18. Şeyh Abdulmun'im-il Firtusî (d: 1335 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'la ilgili recez halinde okuduğu meşhur kasidesinde Resulullah *sallallahu aleyhi ve âlih'in*, "*Ehl-i Beytim'i seven cennete girer*" buyruğuna işaret ederek şöyle diyor:

Tutarak Mustafa peygamber

Hasan ile Hüseyin'in elinden

Dedi ki: Bu iki torunum, tahir kızım

Ve vasilerin efendisi Ali

Kim bunların tümünü severse

Her birine ayrıca muhabbet beslerse

Adn cennetine yerleştikten sonra

Seçkinlerin sonuncusunun makamına erişir.^[156]

Ve "Hubb-u Fatıma *aleyhâ selam* yenfeu fil mevatin" başlığı altında ise şöyle demiştir:

Zehra'yı sevmek faydalıdır gerçekten

Bela yerlerinde sahiplerine

Kurtardığı en küçük bela noktası,

Ölüm anında beliren çetinliktir.

Ve kabir azabı, mahşerdeki zorluklar

Bekâ günü sırattan geçişte

Kulların hesabı ve adalet terazi

Kurulunca likâ günü hesap için tartılar

Kulları bu çetin anlarda korkulardan

Zehra'nın sevgisinden başkası kurtaramaz.

O gün Zehra'yı seven müminler

Salihlerle girer cennet-i me'vaya.^[157]

19. Seyyid Muhsin Emin-i Amili (d: 1371 hk.)

Ehl-i Beyt *aleyhimusselam*'ı sevmekle ilgili şöyle demiştir:

Peygamber'in Ehl-i Beyt'i hidayet lambaları

Karanlık onların hidayet nuruyla sökülür

Başkalarının yüzleri karardıkça her an

Yüzleri nurla ışıldar onarın her zaman

Risaletin ücreti onların sevgisidir

Göklerin Rabb'i Kur'an'da bunu vahyetmiştir

Öyle bir aile ki onlara getirmedikçe salavat

Kılınan namaz hiç Müslüman'dan kabul olmaz.

Ey Muhammed'in Ehl-i Beyt'i sizin sevginizle

Günahlar silinir, hayırlar çoğalır.

Sizin sevginiz olmazsa bütün kâinatın

Kıyamet günü kabul olmaz itaatı.

Azığım kıyamette sadece sizin sevginizdir

Bu sevgiyi kalbimin derinliklerinde gizlidir.^[158]

---

[1] - Şurâ, 23.

[2] - Durr-ul Mensur- Siyutî c.6, s.7; Fezail-us Sahabe -Ahmed b. Hanbel-, c.2, s.669/1141; el - Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.3, s. 172. Şevahid-ut Tenzil -Haskanî-, c.2, s.130 birkaç kanalla. Savaik-ul Muhrika -İbn-i Hacer-, s.170; Tefsir-ur Râzi, c.27, s.166; Mecma-uz Zevaid- Heysemi-, c.9, s.168; el-Keşşaf -Zemahşeri-, c.4, s.219; Zehair-ul Ukba el-Muhibb Taberî- s.25; İ's'af-ur Rağibin -Sabban- s.113 ve diğer menakıp ve tefsir kitapları. Bkz. Kitab-ut Teşeyyu -Seyyid Ğureyfi- s.215-216.

[3] - A'raf, 158.

[4] - Nur, 63.

[5] - Tefsir-i Râzi, 27/166.

[6] - Savaik-ul Muhrika -İbn-i Hacer- s. 148-175; Şerh-ul Mevahib -Zerkanî-, c.7, s.7, el-İthaf bi hubb-il Eşraf -Şebravi- s.83, Mısır- Matbaat-il Edebiyye; İ's'af-ur Rağibin -Sabban- s. 119.

[7] - Mecma-uz Zevaid, c.9, s.146; Tarih-i İsbehan, c.2, s.165; Kenz-ul Ummal, c.2, s.290/4030, bunu İbn-i Merdeveyh ve İbn-i Asakir'den tahriç etmiştir; Savaik-ul Muhrika, s.770; Şevahid-ut Tenzil, c.2, s.105 /838, Mecma-ul Beyan c.9, s.43.

[8] - Kumeyt'in, Bâ harfiyle başlayan kasidesinin Hâşimiyat bölümünden.

[9] - el-Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.3, s.172; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.146, Savaik-ul Muhrika, s.170; el-Fusul-ul Muhimme -İbn-i Sabbağ-ı Malikî- s.166; Zehair-ul Ukba, s.138; Şerh-u İbn-i Ebi'l Hadid, c.16, s.30.

[10] - Kâfi, c.8, s.89/66; Kurb-ul Esnad- Ebu Abbas Himyerî, s.128/450, Kum- Müesseset-ul Âl-il Beyt li İhya-it Turas, 2. baskı.

[11] - Kevakib-ud Derarî fi Şerh-i Sahih-i Buharî -Kirmani-, c.18, s.80, Beyrut- Dar-ul Fikr basımı, 1. baskı.

[12] - Umdet-ul Karî fi şerh-i Sahih-i Buharî -Aynî-, c.19, s.157, Beyrut-Dar-ul Fikr basımı.

[13] -Bu ayetin Ehlibeyt'i sevmek hususunda nazil olduğunu Masum Ehlibeyt imamlarından *aleyhisselam* altısı, sahabe ve tabiinden ondan fazlası rivayet etmiştir ve bu hadis, hadis

imamlarının yaklaşık elli dokuz kitaplarında kaydedilmiştir. Bkz. Teşyid-ul Muraciat ve Tefnid-ul Mukabirat -Seyyid Milanî c.1, s.236-239. el Gadir -Allame Eminî, c.3, s.172.

[14] - Müsned-i Ahmed, c.1 s.229 ve 286; Sahih-i Buharî, c.6, s.231/314 Tefsir Kitabı; Metalib-ul Âliye -İbn-i Hacer-, c.3, s.368.

[15] - Mukaddimet-u Feth-il Bârî -İbn-i Hacer Askalanî s.452, Beyrut- Dar-u İhya-it Turas'il Arabi, 2. baskı.

[16] - Mizan-ul İ'tidal, c.4, s.387.

[17] - Muhammed b. Cafer (Buhari'nin rivayetinde)

[18] - el- Cerh-u ve't Ta'dil, c.7, s.222 ve bkz. Mukaddimet-u Feth-il Bârî, s. 437.

[19] - Mukaddimet-ul Feth-il Bârî, s.437; Mizan-ul İ'tidal, c.3, s.490.

[20] - el- Bahr-ul Muhit, c.7, s.516; Zehair-ul Ukba, s.35; Menakıb-i İbn-i Meğazili, s.192/263, Beyrut-Dar-ul Ezva.

[21] - Yenabi-ul Meveddet, c.1, s.215-216/1,2 ve 3.

[22] - Tefsir-ur Razi, c.27, s.165; Feth-ul Bârî -İbn-i Hacer-i Askalanî, c.8, s.458, Beyrut-Dar-u İhya-it Turas-il Arabî, 2. baskı.

[23] - Feth-ul Bârî bi Şerh-i Sahih-i Buharî, c.8, s.458.

[24] - Tefsir-u Kurtubî, c.9, s.287; Tefsir-ur Râzî, c.18, s.130, Mısır - Mektebet-u Abdurrahman Muhammed, 1. baskı; Sırac-ul Munir -Şerbinî, c.2, s. 137.

[25] - Tefsir-u Kurtubî, c.10, s.203; Tefsir-ur Râzî, c.20, s. 145; Sırac-ul Munir, c.2, s.261.

[26] - Tefsir-u Hazin, c.4, s.343, Beyrut-Dar-u Marifet.

[27] - Tefsir-u Kurtubi, c.30, s.58.

[28] - Tefsir-i Ebi Seud, c.8, s. 215, haşiyede, Beyrut-Dar-u İhya-it Turas-il Arabî, Sırac-ul Munir, c.4, s.210.

[29] - el-İtkan, c.1, s.17.

[30] - Feth-ul Kadir, c.4,s. 677-672.

[31] - Ruh-ul Meanî -Alusî, c.25, s.10.

[32] - Tefsir-u Kurtubî, c. 16, s.1.

[33] - Tefsir-i Hazin, c.4, s.49.

[34] - Sâd, 86.

[35] - Sebe, 47.

[36] - Furkan, 57.

[37] - En'am, 90.

[38] - Hucurat, 13.

[39] - Mesed, 1-2.

[40] -Usd-ul Gabe, c.2, s.421; Müsned-i Ebu Ya'lâ, c.6, s.177/6739, Dimaşk-Dar-ul Me'mun lit Turas, 1. baskı.

[41] - Sebe', 47.

[42] - Meryem, 96.

[43] - Şevahid-ut Tenzil, c.1, s. 464/489; Ğayet-ul Meram, s. 373, 73. bab.

[44] - Mecma-uz Zevaid, c.9, s.125; Hasais-ul Vahy-il Mubin, s.108, 7. bölüm; Durr-ül Mensur, c.4, s.287.

[45] - Şevahid-ut Tenzil, c.1, s.474/504.

[46] - Feraid-us Simtayn, c.1, s.8, 14. bab; Menakıb-i İbn-i Meğazili, s.327/374; Keşf-ul Ğumme, c.1, s.314, Tefsir-ul Keşf ve'l Beyan fi Tefisr-il Ayet. Hasais-ul Vahy-il Mubin, s.71, 7. bölüm.

[47] - Riyaz-un Nezire, el-Muhibb'ut Taberî, c.2, s.125, Beyrut, Dar-ul Kutub; Sevaik-ul Muhrika, s.172; Nur-ul Ebsar, s.124.

[48] - Kısas, 84.

[49] - Keşf-ul Ğumme, c.1, s.321 ve 324; Tefsir-ul Burhan, -Hüseynî Behranî-, c.3, s.212, Kum-Bi'set Müessesesi, 1. baskı; Mecma-ul Beyan, bu ayetin tefsirinde; Yenabi-ul Mevedde, c.1, s.292/5; Feraid-us Simtayn, c.2, s.297-299; Erceh-ul Metalib, s.84; Menakıb-ı İnb-i Meğzilî, s.138.

[50] - Feraid-us Simtayn, c.2, s.297; Tefsir-ul Keşf-i ve'l Beyan -Sa'lebi- bu ayetin tefsirinde.

[51] - Ra'd, 28.

[52] - Kenz-ul Ummal, c.1, s.250; Durr-ul Mensur, c.4, s.58.

[53] - Kenz-ul Ummal, c.6, s.456/45409; Savaik-ul Muhrika, s. 172; Feyz-ul Kadir, c.1, s.225/311.

[54] - Sahih-u Müslim, c.4, s.1873/ 2408; Müsned-i Ahmed, c.4, s.367; Sünen-ul Kubra - Beyhakî-, c.2, s. 148 ve c.7, s.30.

[55] - Ğurer-ul Hikem, c.1, s.211/ 3363.

[56] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.664/ 3789; Hilyet-ul Evliya ve Tabaka-il Evsiya -Ebu Naim-i İsfehanî-, c.3, s. 211, Beyrut -Dar-ul Kutub-il Arabî, Tarih-u Bağdat; c.4, s.159; Usd-ul Ğabe, c.2, s.13; el-Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.3, s.150; ondan rivayet eder ki: Hadisin senedi sahihtir; Zehebî de ona muvafakat etmiştir.

[57] - Tercumet-u İmam Hüseyin *aleyhisselam* min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, s.91/ 126.

[58] - Emali-is Saduk, s. 384/ 16, Beyrut -Menşurat-i Müesseset-i A'lemî, 5. baskı.

[59] - Kâfi, c.8, s.12(98; Mecmuet-u Verram, c.2, s. 137, Beyrut -Dar-u Sa'b, Dar-ut Tearuf.

[60] - Kenz-ul Ummal, c.12, s.105/ 34206; Durr-ul Mensur, c.6, s.7.

[61] - el- Mehasin -Berki-, c.1, s.247/ 461; Kum-Mecma-ul Alemlî li Ehlibeyt, 1. baskı.

[62] - Kenz-ul Ummal, c.13, s. 645/ 37631

[63] - el-Firdus-u bi Me'sur-il Hitab-Deylemi-, c.2, s.142/ 272, Beyrut-Dar-u Kutub-il İlmiyye, 1.baskı, Nur-ul Ebsar, s. 127; Kâfi, c.2, s.46/ 3.

[64] - Emali-yi Tusî s. 526/ 1162, Kum- Biset Müessesesi, 1. baskı. Mekarim-ul Ahlak - Tabersî- c.2, s.363/ 2661, Kum-Müesseset-un Neşr-il İslamî; Mecmuat-i Verram, c.2, s.51-52.

[65] - el- Mehasin, c.2, s.247/462.

[66] - el-Mu'cem-ul Evset-Taberanî-, c.6, s.116/5790; Mu'cem-ul Kebir -Taberanî-, c.7, s.86/6416; el Firdevs, c.5, s. 154/7796; Emali-us Saduk, s.274/9; İlel-uş Şerai -Saduk-, s.140/3, Menşurat-ı Mektebet-ul Hayderiyye- Necef-ul Eşref.

[67] - Zehair-ul Ukbâ, s.218; Savaik-ul Muhrika, s.230.

[68] - el- Kâfi, c.1, s.188/12; el- Mehasin, c.1 s.247/463.

[69] - Şevahid-ut Tenzil, c.2, s.330/ 971.

[70] - Tercümet-u İmam Ali min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.225/ 730.

[71] - er- Riyaz-un Nezire, c.2, s.189; Menakıb-ul Aşere, s.189; Erceh-ul Metalib, s.309.

[72] - Emali-i Tusi, s. 455/ 1018; Meani'l Ahbar -Saduk- s.161/ 1, Beyrut-Dar-ul Marifet; Emali-us Saduk, s.383/ 12; İlel-uş Şerayi', s. 141/ 1; Mehasin, c.1, s.232/ 419.

[73] - Emali-us Saduk, s.38/ 14; Meani'l Ahbar, s.161/3.

[74] - El- Kâfi, c.8, s.262/497.

[75] - Tercümet-u İmam Ali *aleyhisselam* min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s. 224/727.

5- Tercümet-u İmam Ali *aleyhisselam* min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.224/72.

[76] - Tercümet-i İmam Ali *aleyhisselam* min Tarih-i Medinet-i Dimaşk; c.2, s.224/728 ve 729.

[77] - Uyun-u Ahbar-ir Rıza *aleyhisselam* Saduk-, c.2, s.62 / 258, Necef-ul Eşref- Matbeat-ul Hayderiyye.

[78] - el-Mucem-ul Kebir -Teberanî-, c.11, s.102/11177; el- Mucem-ul Evset-Taberani-, c.9, s.264-265/9406; el-Menakıb -İbn-i Meğazilî, s.120/157; el-Hısal / Saduk-, s.253/125, Kum-Cemat-ul Muderrisin; Kenz-ul Ummal, c.7, s. 212; Mecmuat-ul Verram, c.2, s.75.

[79] - Mu'cem-ul Evset -Taberanî, c.2, s.348/2191; Menakıb-ı Harezmi, s.77/59.

[80] - Savaik-ul Mahrika, s.228; Nezm-u Durer-is Simtayn, s.233.

[81] - Tarih-u Bağdad, c .4, s.410; el-Câmi-us Sağir-Siyuti- c.2, s.182/5233, Beyrut- Dar-ul Fikr, 1. baskı, el-Menakıb -İbn-i Meğazili- s.243.

[82] - el -Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.2, s. 241.

[83] - el- Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.3 s.135, bu hadisin senedi sahihtir demiş ve tahriç etmemiştir; Tarih-u Bağdad, c.9, s.71; el-Bidayet-u Ve'n Nihaye, c.7, s.355, Mecma-uz Zavaid, c.9, s.132; Zehair-ul Ukba, s.91.

[84] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.636 / 3718; Sünen-i İbn-i Mace, c.1, s.53 / 149; el-Müstedrek-u ale's Sahihayn, c.3, s.130; Müsned-i Ahmed, c.5, s.351; Usd-ul Gabe, c.5, 253; Tercemet-u min Tarih-i İbn-i Asakir, c.2, s.172 / 666; el-İsabe, c.6, s.134; Savaik-ul Muhrika, s.122, bab:9; Tarih-u Hulefa / Siyuti, s.187; Siyer-u A'lam-un Nübela, c.2, s.61; er-Riyaz-un Nezire, c.3, s.188; Menakıb-i Harezmi, s.34.

[85] - Sünen-i Tirmizî, c.5, 636 / 3721; el-Hasais / Nesaî, s.5; Fezail-us Sahabe / Ahmed b. Hanbel, c.2, s.56 / 945; el-Müstedrek-u ale's Sahihayn, c.3, s.130-132 ve onun Sahih'i ve der ki: Bunu otuzu aşkın kişi Enes'ten rivayet etmiştir; Misbah-us Sünne, c.4, s.173 / 4770; Usd-ul Gabe, c.4, s.110-111; Tarih-ul İslam, c.3, s.633; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.350-353; Cami-ul Usul, c.8, s.653 / 6494; İbn-i Asakir de bunu Emirülmüminin Ali'nin *aleyhisselam* hal tercemesinde kırk dört kanalla tahriç etmiştir, c.2, s.106-134; er-Riyaz-un Nezire, c.3, s.114-115; Zehair-ul Ukba, s.61; Kifayet-ut Talib, s.144-156 ve tümü Enes'ten rivayet eden 86 kişinin ismini saymıştır. Maktel-ul Hüseyin *aleyhisselam* / Harezmi, s.46, İbn-i Merduveyh'in bu hadisi yüz yirmi kanalla tahriç ettiğini söyler.

[86] - el-Kamil-u fi't Tarih, c.2, s.219; Usd-ul Gabe, c.4, s.104 ve 108; Hasais / Nesai, s.5; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.336; Hilyet-ul Evliya, c.1, s.62; Delail-un Nubuvve / Beyhakî, c.4, s.209, Dar-ul Kutub-ul İlmiyye-Beyrut, 1. baskı.

^[87] - Tarih-i Taberî, c.3, s.93; Hakim de bunu Müstedrek'inde sahih bilmiştir, c.3, s.37; Zehebî ise bu konuda onunla aynı görüşte olduğunu belirtmiştir.

^[88] - Sahih-i Buharî, c.5, s.87 / 197-198 ve 279 / 231, Fezail-us Sahabe babı, Sahih-i Müslim, c.4, s.1871 / 32-34; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.638 / 3724; Sünen-i İbn-i Mace, c.1, s.43 / 117; Müsned-i Ahmed, c.1, s.185 ve c.5, s.358; el-Müstedrek-u ale's Sahihayn, c.3, s.37 ve 109; Misbah-us Sünne, c.4, s.93 / 4601; Hasais-i Nesaî, s.4-8; Delail-un Nubuvve / Beyhakî, c.4, s.205-206; el-İstiab, c.3, s.36; Fezail-us Sahabe / Ahmed b. Hanbel, c.2, s.584 / 987 ve bu ikisinden başkaları; Tarih-i Taberî, c.3, s.93; el-Kamil-u fi't Tarih, c.2, s.219; Usd-ul Gabe, c.4, s.104 ve 108; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.224 ve 336; Hilyet-ul Evliya, c.1, s.62; Cami-ul Usul, c.8, s.650 / 6491, 6495, 6497 ve çok sayıda diğer kaynaklar.

^[89] - el-Müstedrek-u ale's Sahihayn, c.3, s.130; Menakıb-ı Harezmî, s.41; Cami-us Sağir, c.2, s.554 / 8319; Usd-ul Gabe, c.4, s.383; el-İsabe, c.3, s.497; Zehair-ul Ukba, s.65; er-Riyaz-un Nezire, c.1, s.165; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.108 ve 129; Kenz-ul Ummal, c.6, s.154.

^[90] - Tarih-u Bağdad, c.13, s.32.

^[91] - er-Riyaz-un Nezire, c.3, s.122, Savaik-ul Muhrika, s.123, el-İstiyab, c.3: 1100.

^[92] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.635 / 3717; Cami-ul Usul, c.8, s.656 / 6499; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.133.

^[93] - Sahih-i Müslim, c.1, s.86 / 131, Sünen-i Tirmizî, c.5, s.643 / 3736; Sünen-i Nesaî, c.8, s.116 ve 117; Sünen-i İbn-i Mace, c.1, s.42 / 114; Misbah-us Sünne, c.4, s.171 / 4763; Tercemet-u Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.190 / 682-685; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.54; el-İsabe, c.4, s.271; Müsned-i Ahmed, c.1, s.84, 95 ve 227; Tarih-ul Hulefa, s.187.

^[94] - Nehc-ul Belağa, hikmetli sözler, 45, Mecma-ul Beyan, c.3, s.532; Usul-i Kafî, c.8, s.224 / 396; Ravzat-ul Vaizin / Fettal Nişaburî, c.323, Menşurat-ı Razî-Kum.

^[95] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.635 / 3717; İ's'af-ur Rağibin, s.113; Nur-ul Ebsar, s.88; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.132; er-Riyaz-un Nezire, c.3, s.242; Savaik-ul Muhrika, s.122; Taberanî de bunu Mu'cem-ul Evset'te Cabir'den tahriç etmiştir, c.2, s.s.391 / 2146.

[96] - el-Müstedrek-u ale's Sahihayn, c.3, s.129 ve bu iki Şeyhin şartıyla sahihtir demiş, fakat onu tahric etmemiştir; Esmel Menakib fi Tehzib-i Esnel Metalib / Cezri-i Şafî, s.57, Mahmudî Müessesesi-Beyrut; Kenz-ul Ummal, c.13, s.106.

[97] - Nisâ, 145.

[98] - Muhtasar-u Tarih-i Medinet-i Dimaşk / İbn-i Menzur, c.17, s.375, Dar'ul Fikr-Dimaşk, 1. baskı.

[99] - Sahih-i Buharî, c.5, s.92 / 209 ve s.150 / 255; Sahih-i Müslim, c.4, s.1902 / 93-2449; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.298 / 3867; Misbah-us Sünne, c.4, s.185 / 4799; Müstedrek-i Hakim, c.3, s.158; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.203; Cami-us Sağir, c.2, s.208 / 5833.

[100] - Sahih-i Buharî, c.7, s.65-66 / 159, Kitab-un Nikah ve bunun bir benzeri de Müsned-i Ahmed, c.4, s.5 ve 323, 328 ve 332'de. Sünen-i Tirmizî, c.5, s.698 / 3869; Müstedrek-i Hakim, c.3, s.154, 158 ve 159; Hasais-un Nesaî, s.36, Hilyet-ul Evliya, c.2, s.240; Kenz-ul Ummal, c.6, s.219; ve s.8, s.315, Savaik-ul Muhrika, s.190, el-İmamet-u ve's Siyase, c.1, s.14.

[101] - Müstedrek-i Hakim, c.3, s.513, Usd-ul Gabe, c.7, s.224; el-İsabe, c.8, s.159; Savaik-ul Muhrika, s.175, 11. bab, 1. bölüm, üçüncü kısım; el-Hasais-ul Kubra, c.2, s.265; Tehzib-ut Tehzib, c.12, s.331; Kenz-ul Ummal, c.6, s.219 ve c.7, s.111; Zehair-ul Ukba, s.39.

[102] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.700 / 3872; Fezail-us Sahabe / Nesaî, s.68.

[103] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.701/3874; Müstedrek-u Hakim, c.3, s.157; Usd-ul Gabe, c.7, s.223; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.254.

[104] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.698/3868; Müstedrek-u Hakim.

[105] - el-İmamet-u ve's Siyase -İbn-i Kuteybe-, c.1, s.13-14, Beyrut-Müesseset-ul Vefâ.

[106] - Ahzab, 57.

[107] - el-Müstedrek-u ala's Sahihayn -Hakim-, c.3, s.166; der ki: Bu hadis iki şeyhin şartıyla sahihtir; Müsned-i Ahmed, c.2, s.288; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.656-660; Kenz-ul Ummal, c.13, s.105; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.179 ve 181; Savaik-ul Muhrika, s.191-192, 11. bab; Zehair-ul Ukba, s.123.

[108] - Sahih-i Buhari, c.5, s.100-101/235; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.656, 3769 ve 3772; Müsned-i Ahmed, c.2, s.336 ve c.5, s.369; Müsned-i Tiyalisî, c.10, s.332, Beyrut-Dar-ul Marifet; Tarih-ul Kebir -Buhari-, c.2, s.286; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.180; Kenz-ul Ummal, c.6, s.220; Usd-ul Gabe, c.2, s.12.

[109] - Müsned-i Tiyalisî, c.10, s.327; Tarih-ul İslam -Zehebî-, c.5, s.100.

[110] - Hilyet-ul Evliyâ, c.8, s.305; Mu'cem-ul Kebir, c.3, s.40/2644; Zehair-ul Ukba, s.123; Kenz-ul Ummal, c.13, s.107; Câmi-us Sağır, c.2, s.328; el-İsabe, c.1, s.329; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.179.

[111] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.641-642.

[112] - Tarih-ul Kebir -Buhari-, c.8, s.415/3536; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.658/3775; Sünen-i İbn-i Mâce, c.1, s.151/144; Müsned-i Ahmed, c.4, s.172; el-Müstedrek -Hakim-, c.3, s.177; Mesabih-us Sünne, c.4, s.195/4833; Usd-ul Gabe, c.2, s.19; Câmi-us Sağır, c.1, s.575/3727; Câmi-ul Usul, c.10, s.21 ve sayıları oldukça fazla olan diğer kaynaklar.

[113] - Sahih-i Buhari, c.5, s.102/241 ve c.8, s.11/23, Kitab-ul Edeb; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.657/3770; Müsned-i Ahmed, c.2, s.85, 93, 114 ve 153; Müsned-i Tiyalisî, c.8, s.260-261; Hilyet-ul Evliyâ, c.5, s.70; Feth-ul Barî, c.8, s.100; Usd-ul Gabe, c.2, s.20.

[114] - Kenz-ul Ummal, c.6, s.222 ve c.7, s.110; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.181; bunun bir benzeri de Sünen-i Tirmizî'dedir, c.5, s.657/3770 ve 3772.

[115] - Ahzab, 21.

[116] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.641-642/3733; Müsned-i Ahmed, c.1, s.77; Câmi-ul Usul, c.9, s.157/6706.

[117] - Şerh-u İbn-i Ebi'l Hadid, c.9, s.170/12; Hilyet-ul Evliyâ, c.1, s.86; Kenz-ul Ummal, c.12, s.103/24198; Kifayet-ut Talib, s.214; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.108; Tercemet-u Emirulmüminin min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.95.

[118] - Siret-un Nebeviye -İbn-i Hişam-, c.1, s.377, Mısır - Babî matbaası; el-Bidayet-u ve'n-Nihaye, c.3, s.84; Hazenet-ul Edeb, Bağdat, c.1, s.261, Beyrut - Dar-us Sadir; Şerh-u İbn-i Ebi'l Hadis, c.14, s. 73; el-Fusul-ul Muhtar, s. 230.

[119] - Diva-u Şeyh-ul Ebatih Ebutalib, 3-12; Tahran-Mektebet-un Neyneva'l Hadis; Siyret-un Nebeviye, İbn-i Hişam, c.1, s.291-299; Sunen-ul Kubra, c.3, s.352; Delail-un Nubuvvet - Beyhakî-, c.6, s.141; Hasais-ul Kubra, c.1, s.146; A'lam-un Nubuvve -Mâverdî-, s.172, Beyrut - Dar-ul Kitab-il Arabi; Şerh-u İbn-i Ebi'l Hadid, c.14, s.79, Hazenet-ul Edeb, s.1, s.252-261.

[120] - el-Beyan-u ve't Teybin -Cahiz-, c.3, s.205, Dar-u ve Mektebet-ul Hilah, 1. baskı.

[121] - Divan-ul Ferazdak, c.2, s.178 - 181; Beyrut - Dar-us Sadir; Şerh-ud Divan -İlya Havi, c.2, s.353; Rical-ul Keşşî, c.13, s.207, Hilyet-ul Evliya, c.3, s.139.

[122] - Mevddet ayetine işaretir.

[123] - Haşimiyat -Kumeyt-, 25 - 38, Beyrut - A'lemi müessesesi.

[124] - el-Gadir fi'l Kitab-i ve's Sünnet-i ve'l edeb, Allame Emîni, c.2, s.213 - 214; Beyrut - Dar-ul Kitab-il Arabi, 5. baskı.

[125] - el-Gadir, c.2, s.215.

[126] - el-Gadir, c.2, s.317.

[127] - Divan-uş Şafiî, s.72; Beyrut - Daru't Turas-il Arabi.

[128] - Divan-uş Şafiî, s.35.

[129] - Divan-uş Şafiî, s.55.

[130] - Yenabi-ul Mevedde, c.3, s.351.

[131] - Divan-i Di'bil, s. 141 - 146, Beyrut - Dar-ul Kitab-il Lübnanî.

[132] - Divan-i Di'bil, s.146; Lisan-ul Mizan, c.2, s.431.

[133] - el-Gadir, c.4, s.16.

[134] - el-Gadir, c.4, s.17.

[135] - el-Gadir, c.4, s.24.

- [136] - el-Gadir, c.4, s.25.
- [137] - el-Gadir, c.4, s.145.
- [138] - el-Gadir, c.4, s.170
- [139] - Divan-i Sahib b. Abbad, s.219, Kum - el-Kâim müessesesi.
- [140] - Divan-i Sahib, s.106.
- [141] - Divan-i Sahib, s.301.
- [142] - Divan-i Sahib, s.97.
- [143] - Divan-i Sahib, s.97.
- [144] - Divan-i Sahib, s.96.
- [145] - el-Gadir, c.4, s.236.
- [146] - el-Gadir, c.4, s.242.
- [147] - Nur-ul Ebsar, s.116; Yenabi-ul Mevedde, c.3, s.174.
- [148] - el-Gadir, c.5, s.416.
- [149] - el-Gadir, c.5, s.417.
- [150] - Divan-u Safiyyuddin Hilli, s.86.
- [151] - Divan-u Safiyyuddin Hilli, s.87.
- [152] - Divan-u Safiyyuddin Hilli, s.87.
- [153] - Divan-u Safiyyuddin Hilli, s.90.
- [154] - el-Gadir, c.6, s.59.
- [155] - Mecellet-ul Mevsum, sayı: 13, 351-352.

[156] - Fatımat-uz Zehra fi Divan-iş Şiir-il Arabi, s.250; Deraset-ul İslamiyye bölümü, Beyrut - Müesseset-ul Biset.

[157] - Fatımat-uz Zehra fi Divan-iş Şiir-il Arabi, s.261 - 268.

[158] - Hüseyini'nin şiirlerinden seçmeler -Ali Asgar Muderrisi-, s.49; Kum - Aşura yayınları.

Üçüncü Bölüm

Kur'an ve Sünnet'te Ehlibeytin Faziletleri

İslamî nassları, yani Kur'an ve hadisleri inceleyen birisi, Kur'an-ı Kerim'de ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* tertemiz sünnetinde, Ehlibeytin seçkin faziletleri ve onlara has menkıbeleri hususunda geçenlerin bir benzerini onlardan başka hiç kimse hakkında bulamaz.

Ve şüphesiz Ehlibeyt'in fazileti ve mevkisi hakkındaki rivayetlerin o kadar tahrif edilmesi, saptırılması ve ortadan kaldırılmasına rağmen bu kadar göz alıcı rivayetlerin varlığı, ümmete önderlik etmede ve bu önderliğin sorumluluklarını taşımada açık bir şekilde onların sahip oldukları yüce mevkii göstermektedir.

Bize, Ehlibeyt'in fazilet ve menkıbeleri hususunda bu kadar yoğun hacimdeki sarih nasslardan sonra, diğerlerinde olmayan ve sadece Ehlibeyt'in sahip olduğu özelliklere açık bir şekilde işaret eden örneklere değinmekten başka bir şey kalmıyor; biz bu konuyu iki başlık altında inceleyeceğiz:

Kur'an-ı Kerim'de Ehlibeyt *aleyhisselam*'ın Faziletleri

Kur'an-ı Kerim, Ehlibeyt'in faziletlerinden ve İslam ümmetinin hayatında onların seçkin konumlarının önemli boyutlarını sunmuş, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'le her türlü çirkinlikten masum olan Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ın yakınlığını vurgulamıştır. Bunun en bariz örneği herkesin ittifak ettiği Mubahele ve Tathir ayetidir. Allah Teala, Meveddet ayetinde belirtildiği gibi Ehlibeyt *aleyhisselam*'ı sevmenin ve onlarla dost olmanın önemini vurgulamış ve bunu tüm Müslümanlara farz kılmıştır. Ehlibeyt *aleyhisselam*'a has olan bir çok fazilet ve

menkıbeler vardır ki onların hakkında nazil olan çok sayıda ayetler buna delalet etmektedir; biz bu bölümde onlardan bazılarına değineceğiz:

1- "Kim sana gelen ilimden sonra seninle tartışmaya kalkarsa, de ki: Gelin oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra dua edelim de, Allah'ın lanetini yalancılara üzerine dileyelim."^[1]

Bu ayet, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'le kendilerinin hak üzere olduklarını ve kendi dinlerinin geçerliğini iddia eden Necran Hıristiyanlarının elçileri arasında geçen tartışma üzerine inmiştir. Bu ayetin inişiyle Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* onları mubaheleye (lanetleşmeye) davet etmiş ve sonuçta onların iddasını gırtlaklarına çevirmiş, onları delille susturmuş ve burhanla onlara gâlip gelmiştir; onlar da acılı azaba ve ebedi lanete yakın ettikten sonra Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ve Ehlibeyt'iyle mubahele etmekten sakınarak bunun karşısında sulh yapmayı ve cizye ödemeyi seçmişlerdir. Bu olay, teferruat ve ayrıntılarını anlatmaya gerek kalmayacak kadar meşhurdur. Tarih, hadis ve tefsir kitaplarında bu olay çok detaylı bir şekilde beyan edilmiştir.

Burada önemli olan, Allah Teala'nın bu ayette o yüce makama seçtiği kişilerin kimlerin olduğu ve bu ilahî seçimin medlûllarının beyanıdır.

Tefsir, hadis ve tarih kitapları, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in Allah'ın emriyle bu ayetin örneklerine seçtiği kişiler, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'dir. Bunlardan başkası bu ayetin kapsamına girmez.^[2]

Sa'd b. Ebi Vakkas der ki: "**De ki: Gelin oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım**" ayeti nazil olunca Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Ali'yi, Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin *aleyhimusselam*'ı çağırdı ve buyurdu ki: "*Allah'ım! Bunlar benim Ehlibeyt'imdir.*"^[3]

Cabir b. Abdullah'tan şöyle nakledilir: "**Kendimiz ve kendiniz**" den maksat, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ve Ali *aleyhisselam*'dır; "**Oğullarımız**" dan maksat Hasan ve Hüseyindir; "**Kadınlarımız**" dan maksat ise Fatıma'dır.^[4] Bunun bir benzeri de Şa'bî'den nakledilmiştir^[5]; hatta bunu sahabe ve tabiinden 24 kişiden, muhaddis ve müfessirlerden 52 kişiden fazlası rivayet etmiştir.^[6]

Zemahşeri bu ayette "oğullar" ve "kadınlar"ın "kendimiz" sözcüğünden önce zikredilmesinin nedenine değinerek diyor ki: Bu iki sözcüğün "kendimiz" sözcüğünden önce zikredilişi, onların yüce mevkiilerini, Allah ve Resulüne yakınlıklarını ve "kendi"nden önde olduğunu bildirmek içindir. Kesâ ehlinin faziletine bundan daha güçlü bir delil olamaz ve yine bu ayet Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* peygamberliğinin doğruluğuna delalet etmektedir.^[7]

Bu Ayetin Delaletleri:

Birinci Delalet:

Mubahele olayının şahsiyetlerini tanıtmak gereksiz ve sebepsiz değil, Allah Teala'nın hedefli seçimidir. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'e* bu seçimin nedeni sorulunca şöyle buyuruyor: *"Yeryüzünde Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'den daha üstün kişiler olsaydı, Allah Teala bana onlarla mubahele etmemi emrederdi; fakat bana onlarla mubahele etmemi emretti ve ben onların vasıtasıyla Hıristiyanlara galip geldim."*

İkinci Delalet:

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'le* Ehlibeytinin *aleyhisselam* arasındaki sürekli yakınlık, çok önemli fikrî, ruhî ve siyasî delaletler taşıyan yüce risalet mazmunundan tabir etmektedir; dolayısıyla, mesele Arap zihniyetinin ürettiği önceki kavrama has değildir; aksine mesele risalet hareketinin gidişatını yerine oturtmak için ilahî iradedir; işte bu gidişatı, sahip olduğu ehliyetle Ehlibeyt *aleyhisselam* temsil etmektedir.

Üçüncü Delalet:

Bu ayette geçen Kur'an müfredatının (kendimizi) anlamının köküne incek olursak, imamet ilkesini ispatlamak için güvenilir bir delil olması bakımından bu ayetin değerini anlayabiliriz.

Bu Kur'an müfredatı, Ali *aleyhisselam'ın*, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'e* has olan ve hangi konumda olursa olsun kendisiyle ortak olamayacağı peygamberlik dışında o hazretin şahsiyeti için cisim bakımından kamil bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. dolayısıyla Hz. Ali *aleyhisselam*, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'i* hayatında ve ölümünden sonra tam anlamıyla temsil edebilecek tek ve en kamil kişidir.^[8]

2- "Allah da onları, o günün şerrinden korumuş, onlar(ın yüzlerin)e parlaklık ve (gönüllerine) sevinç vermiştir. Sabrettiklerinden dolayı onları cennet ve ipekle mükafatlandırmıştır!"^[9]

Müfessirler ve muhaddisler bu ayetlerin sadece Ehlibeyt *aleyhisselam* hakkında, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin *aleyhisselam*'in yiyeceklerini miskin, yetim ve esire sadaka vermeleriyle ilgili olduğunda ittifak etmişlerdir. Kur'an-ı Kerim'in lafzının zahirinden anlaşıldığı üzere Allah Teala onları cennet ve rıdvanla müjdelemektedir.^[10]

3- "Allah ve melekleri peygambere salat etmektedir. Ey inananlar! Siz de ona salat edin; içtenlikle selam edin."^[11]

Allah Teala bu ayette Resulullah'a *sallallah'u aleyhi ve âlih* salata gerekli kıldığı gibi onun Ehlibeyt'ine *aleyhisselam* de gerekli kılmaktadır; bu ise Tathir ayeti ve Meveddet ayetinde gördüğümüz gibi Resulullah'la *sallallah'u aleyhi ve âlih* onun Ehlibeyt'inin arasındaki yakınlıktan anlaşılmaktadır.

İttifak edilen sahih bir hadiste şöyle geçer: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'a, ey Allah'ın Resul'ü! Sana selam etmeyi biliyoruz; sana nasıl salat edelim? diye sorulduğunda o hazret buyurdu ki:

"Şöyle deyin: Allah'ım! İbrahim'e ve Âl-i İbrahim'e salat ettiğin gibi Muhammed'e ve Âl-i Muhammed'e salat eyle; İbrahim ve Âl-i İbrahim'e bereket verdiğin gibi *Muhammed'e ve Âl-i Muhammed'e bereket ver; doğrusu sen övülen ve ulusun.*"^[12]

Şafî Resulullah'ın sallallah'u aleyhi ve âlih Ehlibeyt'ine salat etmenin farz oluşu hakkında şöyle demiştir:

Ey Resulullah'ın Ehlibeyti! Sizin sevginiz

Farz kılınmıştır Allah tarafından indirdiği Kur'an

Sizin şanınızın yüceliği hakkında yeter ki şu:

Size salat etmeyen namazı kabul olmaz.^[13]

4- "*Topluca Allah'ın ipine sımsıkı yapışın.*"^[14]

İmam Rıza aleyhisselam, babaları kanalıyla İmam Ali aleyhisselam'dan şöyle nakletmektedir:
"Resulullah buyurdu ki: Kurtuluş gemisine binmek, sağlam tutacağa sarılmak ve Allah'ın muhkem ipine yapışmak isteyen; Ali'yi sevsin ve onun evlatlarından olan hidayetçileri izlesin."^[15]

İmam Cafer Sadık aleyhisselam'dan da "Topluca Allah'ın ipine yapışın; dağılmayın" ayetiyle ilgili olarak "Allah'ın ipi biziz" buyurduğu rivayet edilir.^[16]

5- **"Ey inananlar! Allah'tan korkun ve doğrularla beraber olun."**^[17]

Bu ayet hakkında İmam Muhammed Bâkır aleyhisselam'dan şöyle nakledilir: "-Yani- Âl-i Muhammed aleyhimusselam'la birlikte olun."^[18]

Abdullah b. Ömer'den "Allah'tan korkun" ayeti hakkında şöyle rivayet edilir: Allah Teala, Muhammed'in ashabının tümüne Allah'tan korkmalarını emretmiş ve sonra da "doğrularla beraber olun" buyurmuştur; burada doğrulardan, Muhammed ve Ehlibeyt'i kastedilmiştir.^[19]

6- **"Bilmiyorsanız zikir ehline sorun."**^[20]

İmam Muhammed Bâkır aleyhisselam'dan şöyle nakledilir: Bu ayet nazil olunca, Ali aleyhisselam buyurdu ki, zikir ehli biziz, ulu ve yüce Allah Kitab'ında bizi kastetmiştir.^[21]

7- **"Sen, ancak bir uyarıcısın; her toplumun bir yol göstericisi vardır."**^[22]

İmam Muhammed Bâkır aleyhisselam'dan bu hususta da şöyle rivayet edilmektedir: "Uyarıcı Resulullah'tır sallallah'u aleyhi ve âlih, her zaman bizden insanları Allah'ın peygamberinin getirdiği şeylere hidayet eden bir yol gösterici vardır; Resulullah'dan sonra yol gösterici Ali'dir ve ondan sonra da birbirinden sonra gelen vasilerdir."^[23]

8- **"Onun te'vilini Allah ve ilimde ileri gidenlerden başka kimse bilmez."**^[24]

İmam Sadık aleyhisselam buyuruyor ki: "İlimde ileri gidenler, Emirülmüminin Ali ve ondan sonraki imamlardır."^[25]

Kur'an-ı Kerim'de Ali aleyhisselam

Ehlibeyt aleyhisselam hakkındaki ayetlere, Emirülmüminin Ali aleyhisselam hakkındaki, o hazretin faziletlerini, mevkisini, özelliklerini, ahlaki güzelliklerini ve ona itaatin farz oluşunu

beyan eden çok sayıda ayetler de eklenmektedir; bunların sayısı oldukça fazladır. Ümmetin alimi Abdullah b. Abbas bu hususta şöyle diyor: Kur'an-ı Kerim'de, Ali hakkında inen ayetler hiç kimse hakkında inmemiştir."^[26]

Ve yine diyor ki: Kur'an-ı Kerim'de nerede "**Ey inananlar**" tabiri varsa, Ali onların birincisi, başı ve en üstünü olarak yer alır. Allah Teala, Ali'yi hayırla anmayan Muhammed'in ashabını kınamıştır. Bunu, Taberanî ve İbn-i Ebi Hatem, İbn-i Abbas'tan tahric etmiştir.^[27]

Ali *aleyhisselam* hakkında nazil olan ayetlerin çokluğuna dikkatle, Celudî, Taberanî, Ebu Nuaym, Muhammed b. Mumin-i Şirazî, Haskanî, Ebu'l Ferec-i İsfahanî, Hibrî, Merzbanî, Ebu İshak-i Sekafî, Ebu Cafer-i Kummî, Mecaşî ve Ebu Abdullah Horasanî gibi geçmiş muhaddisler ve müfessirler, Kur'an-ı Kerim'de Ali *aleyhisselam* hakkında nazil olan ayetler konusunu ele alarak bu dalda kitaplar yazmışlardır.^[28]

Aşağıda sadece Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'ın velayeti hususunda nazil olan Kur'an-ı Kerim ayetlerinden bazılarına değiniyoruz:

1- "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetlerimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı beğendim."^[29]

Bu ayet Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'ın velayeti hakkında nazil olmuştur. (Bu ayetin Resulullah'a *sallallah'u aleyhi ve âlih* veda haccından sonra, Gadir hutbesini okuduğu esnada nazil olduğunu sahih rivayetler net bir şekilde vurgulamaktadır; çeşitli kanallarla bu rivayetin ravilerinin tümünün sıka olduğu ve sahabeden bir çok kişiden rivayet edildiği ispatlanmıştır. Bunların arasında Ali b. Ebutalib *aleyhisselam*, Abdullah b. Abbas, Ebu Said-i Hudrî, Berra b. Azib, Zeyd b. Erkam, Selman-i Farsî, Ebuzer-i Gaffarî, Ammar b. Yasir, Mikdad b. Esved ve Ebu Hureyre vardır.)^[30]

Bu konuda şöyle rivayet edilir: Bir gün Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Gadir-i Hum'da halkı topladı; günlerden Perşembe'ydi. Sonra halkı Ali b. Ebutalib'e -itaate- davet etti. Sonra Ali'nin kolundan tutarak kaldırdı, öyle ki koltu altının beyazlığı görüldü; sonra buyurdu ki: "*Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır; Allah'ım! Onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol, ona yardım edene yardım et, yardım etmeyerek yalnız bırakanı yalnız bırak.*" Sonra henüz insanlar dağılmamıştı ki, "**Bu gün sizin için dininizi kemale erdirdim...**" ayeti nazil oldu. Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurdu ki: "*Allah-u Ekber! Din*

kemale erdirildi; nimet tamamlandı; Allah benim risaletime ve Ali'nin de velayetine razı oldu."^[31]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* şairi Hesan b. Sabit-i Ensari o hazretten izin aldıktan sonra bu tarihi olayı nurlu kelimelerle kaydetmiş, o hazret izin verdikten sonra şöyle demiştir:

Haykırdı peygamberleri Gadir-i Hum'da

Sesini herkese duyurduğunda

Dedi ki: Kimdir sizin mevlanız, kimdir veliniz

Dediler ki: Bu konuda nedir bizim haddimiz

Sensin bizim mevlamız, sensin velimiz

Bu gün asla sana karşı gelmez dilimiz

Sonra dedi ki: Kalk ey Ali; dur ki ayakta

İmam ve hâdi olarak beğendim seni benden sonra

Ben kimin mevlasıysam Ali velisidir onun

Ona gerçek yardımcılar, dostları olun onun

Sonra dua etti: Allah'ım! Sev Ali'yi seveni

Düşman bil Ali'yi düşman bileni.^[32]

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*'ın kasidesinin başlangıcında ise şöyle geçer:

Muhammed peygamber kardeşimdir, mislimdir

Şehidlerin efendisi Hamza benim amcamdır

Devamında da buyuruyor ki:

Farzetti size sevgimi benim

Gadir-i Hum'da Resul-i Emin

Eyvahlar olsun, eyvahlar olsun, eyvah

Bana zulümle huzuruna çıkan Rabb'imim^[33]

2- "Ey Elçi! Rabb'inden sana indirileni duyur; eğer bunu yapmazsan, O'nun elçiliğini duyurmamış olursun. Allah seni insanlardan korur."^[34]

Bu ayet, yukarıdaki ayetin münasebetiyle Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'ın velayeti hakkında nazil olmuştur. Vahidî, Ebu Said-i Hudri'ye ulaştırdığı senediyle şöyle der: Bu ayet Gadir-i Hum'da Ali b. Ebutalib hakkında nazil olmuştur.^[35]

Siyutî ve Şevkanî, İbn-i Mesud'dan şöyle rivayet ederler: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* hayattayken biz, "**Ey Elçi! Rabb'inden sana indirileni** -Ali'nin müminlerin velisi olduğunu- **duyur; eğer bunu yapmazsan, O'nun elçiliğini duyurmamış olursun.** " şeklinde okurduk.^[36]

3- "Sizin veliniz, ancak Allah, O'nun Elçisi ve namaz kılıp ve rüku halinde sadaka veren müminlerdir."^[37]

Bu ayet de Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'ın velayeti hakkında nazil olmuştur. Tefsir kitaplarından çoğu bu ayetin, namazda rüku halindeyken yüzüğünü sadaka veren İmam Ali b. Ebutalib *aleyhisselam* hakkında nazil olduğunu vurgulamaktadır.^[38] Bu ayetteki veli kelimesinden ilk etapta anlaşılın da emir sahibidir; bu kelimenin bu anlamda kullanılması daha uygundur ve başka anlamda kullanılması uygun olmaz; dolayısıyla, veli kavramı, halkın

işinde emir ve yetki sahibi, insanların işlerinde onların kendisinden daha evla ve yetkili olan kişi, yani imam anlamındadır. Bu ayet, net bir şekilde Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* sonra Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'ın imametine delalet etmektedir. Hesan b. Sabit bu hususta şöyle diyor:

Ey Eba Hasan! Feda olsun sana canım, ruhum

Ve yavaş - hızlı hidayete koşan her kulun

Benimle sevgililerin övgüsü olur mu heba?!

Övgü Allah yanında olmaz asla heba

Rüku halinde sen bağışta bulundun

Canlar feda sana , en hayırlı rüku eden oldun!

Sonra hakkında, Allah en hayırlı velayeti nazil etti

Bunu Şeriatının muhkem ayetlerinde beyan etti.^[39]

4- "(Önce) en yakın akrabamı uyar."^[40]

Tefsir ve tarih kitaplarında bu ayetin nüzul sebebi hakkında şöyle geçer: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Abdulmuttalib oğullarını davet ederek onlara yemek yedirdi ve sonra onlara yönelerek buyurdu ki: "*Ey Abdulmuttalib oğulları! Vallahi Araplar arasında benim size getirdiğim şeyden daha hayırlısını getiren bir genç tanımıyorum; ben sizin için dünya ve ahiretin hayrını getirdim. Allah Teala, sizi kendisine davet etmemi emretti bana; o halde bu konuda hanginiz benim kardeşim, vasim ve halifem olması için baba yardımında bulunacak?*" Fakat oradaki hiç kimse bu daveti kabul etmedi. O sırada Ali *aleyhisselam*, "*Ben*" dedi, "*ya Resulullah! Bu hususta senin yardımcın olacağım.*" Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Ali *aleyhisselam*'ın boynundan tutarak buyurdu ki: "*Bu, benim kardeşim, vasim ve sizin aranızda halifemdir; onu dinleyin ve ona itaat edin.*"^[41]

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* hakkında nazil olan ayetler oldukça fazladır; fakat bu kısa kitapçığımızda onların hepsine değinmemiz imkansızdır. Bu konuda daha geniş bilgi edinmek isteyenler bu alanda yazılmış olan kitaplara müracaat etsinler.^[42]

B- Hadislerde Ehlibeyt'in (*aleyhimusselam*) Faziletleri

Ehlibeyt hakkında nakledilen, onların kendilerine has özelliklerini ve hiç kimseyle ortak olmadıkları faziletlerini beyan eden sahih ve mütevatir hadislerin bir benzeri hiç kimse hakkında rivayet edilmemiştir. Onlar, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* hadislerinde net olarak açıklandığı gibi kurtuluş gemileri, hakkın önderleri, doğruluk dilleri, ümmetin güvenceleri, insanların tutunacağı sağlam kulp, dinin direkleri, ilmin kapılarıdır ve...

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* bu özellik ve sıfatları vurgulaması, onun duygusallığından ve şefkatinden kaynaklanan bir şey değildir; o hazret, bu buyruklarıyla kendisinden sonra ümmetin önderliğinin temellerini atmak istiyor; bunu, hadis naslarının zahirinden çok kolay bir şekilde anlamak mümkündür; örneğin: Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih'*le Ehlibeyt *aleyhisselam'*ın yakınlığı, Kur'an-ı Kerim'le Ehlibeyt'in yakınlığı, onlara sarılmanın, onların gidişatını izlemenin gerekliliğinin vurgulanışı, onları sevmenin ve onlara sevgi beslemenin önemle tekit edilişi, onların diğerlerinde olmayan seçkin konumlarının beyan edilişi gibi; nitekim bunu Sekaleyn hadisi, Sefine hadisi, Kesâ hadisi, Menzilet hadisi ve diğer hadislerde görmek mümkündür.

Aşağıda, her iki fırka tarafından ittifak edilen bu hadislerden bazılarına değiniyoruz:

1- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "Ben sizin aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum; bu ikisine sarılacak olursanız benden sonra asla sapmazsınız. Bunlardan birisi diğerinden daha büyüktür. Onlar, gökten yeryüzüne sarkmış sağlam ip olan Allah'ın Kitab'ı ve İtretim Ehlibeyt'imdir. Bu ikisi -Kevser- havuzunun başında bana ulaşınca kadar birbirinden ayrılmazlar; benden sonra bunlara nasıl davranacağınıza bakın."^[43]

2- Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Sizin aranızda Ehlibeyt'immin misali (konumu) Nuh'un gemisi gibidir; ona binen kurtuldu ve ondan ayrılan ise boğuldu."^[44]

3- Yine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyuruyor: "Yıldızlar, yeryüzündekilere boğulmaktan güvencedir. Ehlibeyt'im de ümmetime ihtilafa düşmekten güvencedir;

dolayısıyla, Arap kabilesinden birisi Ehlibeyt'ime muhalefet edecek olursa ihtilafa düşer ve İblis'in partisi olur."^[45]

4- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin aleyhimassalam'a hitaben şöyle buyurmuştur: "Ben sizinle savaşıyla savaş halindeyim ve sizinle barış içinde olanla barış içerisindeyim."^[46]

Başka bir lafızda ise şöyledir: "Ben sizinle savaşıyla savaş halindeyim ve sizinle barış içerisinde olanla da barış içerisindeyim."^[47]

5- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* bir gün Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'le *aleyhisselam* oturduğu bir sırda buyurmuştur ki: "Allah'ım! Bunlar benim Ehlibeyt'imdir. Allah'ım! Onlarla düşman olana düşman ol; onlarla dost olana dost ol."^[48]

6- Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Sizin aranızda Ehlibeyt'immin misali İsrail oğullarındaki Hıttı kapısı gibidir; kim o kapıdan içeri girmişse bağışlanmıştır."^[49]

7- Yine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Biz Ehlibeytle hiç kimse mukayese edilmez."^[50]

8- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* vasiyetinde şöyle buyuruyor: "Ehlibeytim konusunda sizi Allah'a and veriyorum."^[51]

9- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Kim Ehlibeytim konusunda beni korursa, Allah indinde bir ahit almış olur."^[52]

10- Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "Kim ecelinin mübarek olmasını ve Allah Teala'nın, bahsettiği şeyle onu faydalandırmasını istiyorsa, benden sonra Ehlibeytime iyi davransın."^[53]

11- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Ehlibeytim konusunda bana iyi halef olun."^[54]

12- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "Ehlibeytimin iyiliğini isteyin; yarın ben onlar hakkında sizinle mühaseme (mücadele) edeceğim; ben kimin hasmı (takibi, davacısı) olursam, ona hüccet getireceğim; kendisine hüccet getirdiğim kimse de cehenneme girecek."^[55]

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*'nin Faziletleri:

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* hiç kimsenin ulaşamayacağı faziletlere ve hiç kimsnin faziletiyle benzeşmeyen bir makam ve mevkie sahiptir; o, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* kardeşi, ona ilk inanan ve onu ilk doğrulayan kişidir. O, Allah ve Resulü'ne insanların en sevimlisi, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* vasisi, varisi, seçtiği, veziri, ilim şehrinin kapısı ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* sonra her müminin velisidir.

Hz. Ali *aleyhisselam*'ın, Allah Teala'nın katındaki yüce mevkisinden açık faziletleri sayılmayacak kadar çoktur; ulema ve muhaddislerden bir çoğu bunları ayrı kitaplarda toplamışlardır.^[56]

Hakim, kendi senediyle Ahmed b. Hanbel'den şöyle rivayet eder: Ali b. Ebutalib hakkında rivayet edilen faziletler Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* ashabından hiç kimse hakkında rivayet edilmemiştir.^[57] Bunu İbn-i Asakir^[58] ve İbn-i Hacer de rivayet etmiştir; İbn-i Hacer der ki: Nesâî ve bir çok kimseler de böyle demişlerdir.^[59]

İbn-i Ebi'l Hadid diyor ki: Bilin ki, eğer Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* kendisiyle övünüp Allah Teala'nın kendisine verdiği ve ona has kıldığı fesahatıyla menkıbelerini ve faziletlerini saymakta gayret etse ve Arab'ın tüm fasihleri de ona yardım etseler yine de Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* onun hakkında söylediklerinin onda birine ulaşamazlar.^[60]

Aşağıda ümmetin diğer fertleri arasından Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*'a has olan bazı faziletlere değiniyoruz:

1- Ali *aleyhisselam*, Allah yanında insanların en sevimlisidir; bu konuyu meşhur ve mütevatir Tayr (kuş) hadisinden net bir şekilde anlamak mümkündür; biz bu hadisi, kitabımızın ikinci bölümünün ikinci faslında kaynaklarıyla birlikte zikrettik; isteyenler oraya müracaat edebilirler.

2- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Hz. Ali *aleyhisselam*'a hitaben buyurmuştur ki: "Sen bana oranla, Harun'un Musa'ya olan menzilesindesin; fakat benden sonra peygamber yoktur."^[61]

Kur'an-ı Kerim'in zahirinden anlaşılın şudur: Harun, Hz. Musa *aleyhisselam*'ın veziri ve kavminde halifesiydi;^[62] Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* da Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'e* oranla aynı konuma sahipti; bu hadis, İmam Ali *aleyhisselam*'ın hilafetine açık bir nasıttır.

3- Hayber savaşında Bayrak Hadisi, İmam Ali *aleyhisselam*'ın fetih ve zaferle geri dönüşü, belki de o hazretin faziletlerinin zirvesinde yer almaktadır. Bu hadisin kaynağını, kitabımızın ikinci bölümünün ikinci faslında bir takım kaynaklarla zikrettik; isteyenler oraya müracaat edebilirler.

4- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Beraat (Tevbe) suresini tebliğ etmesi için Ebubekr'i Mekke'ye gönderdi. Aradan üç gün geçtikten sonra Ali *aleyhisselam*'a buyurdu ki: "*Ebubekr'e yetişerek onu bana gönder ve Tevbe suresini sen tebliğ et.*" İmam Ali *aleyhisselam*, Ebubekr'e yetişip Tevbe süresini ondan alarak Mekke'ye götürdü. Ebubekir, geri dönüp Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in huzuruna çıkarak, "Ya Resulullah! Benim hakkımda bir şey mi nazil oldu?" dedi. O hazret, "*Hayır*" buyurdu "*Fakat Tevbe suresini ben veya benden olan bir kişinin tebliğ etmesi emredildi.*" Başka bir rivayette ise şöyle geçer: "*Benden, ben veya benden olan bir kişiden başkasının tebliğ etmemesi emredildi.*"^[63]

5- Taif gününde Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, Ali *aleyhisselam*'ı çağırarak fısıldaşmaya başladı; bunun üzerine halk, amcası oğluyla fısıldaşması uzadı, diye söylendiler. Bunun üzerine o hazret buyurdu ki: "*Onunla ben fısıldaşmadım, onunla Allah fısıldaştı.*"^[64]

6- Sedd'ul Ebvab (Mescid-un Nebi'ye açılan kapıların kapanması) hadisinde Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, "*Ali'nin kapısı dışında bütün kapıları kapatın*" buyurdu. İnsanlar bu konuda dedikodu etmeye başlayınca o hazret buyurdu ki: "*Ben, Ali'nin kapısı dışında bu kapıların tümünün kapatılmasıyla görevlendim; bu hususta sizin söyleyeniniz (bazı sözler) söyledi; vallahi ben kapatmadım ve ben açmadım; ancak bana emredildi, ben de o emre uydum.*"^[65]

7- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Ben ilim şehriyim, Ali de onun kapısıdır; bu şehre girmek isteyen kapıya gelsin."^[66] Başka bir rivayette de: "Ben hikmet eviyim, Ali de kapısıdır."^[67]

8- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Ali bendendir ve ben de Ali'denim; o, benden sonra bütün müminlerin velisidir."^[68]

9- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Her peygamberin bir vasisi ve varisi vardır; Ali de benim vasim ve varisimdir."^[69]

10- Resulullah sallallah'u aleyhi ve âlih buyurmuştur ki: "Kim Ali'yi incitirse ,beni incitmiş olur."^[70]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in bu açık ve net rivayetleri ve sayısı oldukça fazla olan diğer rivayetler, Emirülmüminin Ali b. Ebutalib *aleyhisselam*'in ümmetin diğer fertlerinin en üstünü ve İslam ümmetine önderlik etmeye ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'ten sonra onun risaletini taşımaya ehil olduğunu gösteren apaçık delillerdir.

---

^[1] - Âl-i İmran, 61.

^[2] - Bkz. Sahih-i Müslim, c.4: 1871; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.225/2999; Mesabih-us Sünne, c.4, s.183/4795; el-Kamil-u fi't Tarih, c.2, s.293; Esbab-un Nüzul -Vahidi-, s.60; Tefsir-ur Razi, c.8, s.81; Tefsir-u Zemahşerî, c.1, s.368; Tefsir-ul Kurtubî, c.4, s.104; Tefsir-u Alusî, c.3, s.188-189; Tefsir-u Neseî, c.1, s.221; Feth-ul Kadir -Şevkanî-, c.1, s.347; Malim-ut Tenzil -Beğavî-, c.1, s.480; Cami-ul Usul, c.9, s.470/6479 vs.

^[3] - Müsned-i Ahmet, c.1, s.185; el-Müstedrek-u ala's Sahihayn, c.3, s.150, bu, iki şeyhin şartıyla sahihtir, demiş, Zehebî de bunu sahih bilmiştir. Feth-ul Barî, c.7, s.105; el-İstiyab -İbn-i Abdübirr-, c.3, s.37; bkz. önceki kaynaklar.

^[4] - Durr-ul Mensur, c.2, s.38-39.

^[5] - Esbab-un Nüzul -Vahidi-, s.59.

^[6] - Bkz. Teşyid-ul Muraciat, c.1, s.344-348.

^[7] - Tefsir-ul Keşşaf, c.1, s.369-370.

^[8] - et-Teşeyyu' -Abdullah Ğureyfi-, s.224.

^[9] - İnsan, 11-12.

^[10] - Bkz. Tefsir-ur Razi, c.30 s.243; Ruh-ul Meani, c.29, s.157-158; Tefsir-u Keşşaf, c.4, s.670; ; Feth-ul Kadir, -Şevkanî-, c.5, s.349; Mealim-ut Tenzil -Beğavî-, c.5, s.498; Tefsir-i Ebu Suud, c.9, s.73; Tefsir-u Beyzavî, c.2, s.525-526; Tefsir-u Neseî, c.3, s.628; Esbab-un

Nüzul -Vahidî-, s.251; Nur-ul Ebsar, s.102; er-Rıyaz-un Nezire, s.2, s.227; Ruh-ul Beyan - Şeyh İsmail Hakkî-, c.10, s.268.

[11] - Ahzab, 56.

[12] - Sahih-i Buhari, c.6, s.217/291; Sahih-i Müslim, c.1, s.305/405 ve 406; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.359/3220; Sünen-i İbn-i Mâce, c.1, s.293/904; Müsned-i Ahmed, c.5, s.353; Tefsir-ur Razi, c.25, s.227; Mu'cem-us Seğir -Taberanî-, c.1, s.180; Mu'cem-ul Evset -Taberanî-, c.3, s.88/2389 vs.

[13] - Savaik-ul Muhrika, s.148.

[14] - Âl-i İmran, 103.

[15] - Şevahid-ut Tenzil, c.1, s.168/177.

[16] - Hasais-ul Vahy-il Mubin, s.183, 15. bölüm; Emali't Tusî, c.1, s.278/51.

[17] - Tevbe, 119.

[18] - Tercemet-u İmam Ali min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.421/930.

[19] - Menakıb-ı Âl-i Ebutalib -İbn-i Şehraşub-, c.3, s.111, Beyrut-Dar-ul Ezva basımı, 2. baskı; Tefsir-ul Burhan, c.2, s.865/9.

[20] - Nahl, 43; Enbiyâ, 7.

[21] - Tefsir-i Taberi, c.14, s.108; Hasais-ul Vahy-il Mubin, s.229, 22. bölüm.

[22] - Ra'd, 7.

[23] - Usul-u Kâfi, c.1, s.191-192; 2. bölüm (Ehlibeyt İmamları hidayetçilerin tâ kendisidir).

[24] - Âl-i İmran, 7.

[25] - Usul-u Kâfi, c.1, s.213/3, "İlimde ileri gidenler Ehlibeyt imamlarıdır" babı.

[26] - Tarih-ul Hulefa -Siyuti-, s.189, Mekket-ul Mukerreme-Dar-ut Teavon basımı; Nur-ul Ebsar, s.90.

[27] - Nur-ul Ebsar, s.87 ve 90; Kifayet-ut Talib, s.139; er-Rıyaz-un Nezire, c.2, s.274; Zehair-ul Ukba, s.389; Mecma-uz Zevaid, c.1, s.317 ve c.9, s.112; Tercemet-i İmam Ali min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.428-430/935-939; Şevahid-ut Tenzil, c.1, s.48-54/67-85; Menakıb-i Harezmi, s.188.

[28] - Ehlibeyt fi Mektebet-il Arabiyye -Abdulaziz Tabatabaî, s.444-455, Kum-Muesseset-u Âl-i Beyt li İhya-it Turas, 1. baskı; ez-Zeria ila Tesanif-iş Şiâ -Aga Bozorg-i Tahranî, c.19, s.28-29, Kum-Menşurat-i İsmailiyyan; en-Nur-il Muştal min Kitabin ma Nezele min'el Kur'an fi'l İmam Ali *aleyhisselam* -Ebu Nuaym-i İsfahanî, s.14-19, Kum-İrşad bakanlığı, 1. baskı.

[29] - Mâide, 3.

[30] - Bkz. Menhec-un fi'l İntima-il Mezhebî -Üstad Saib Abdulhamid, s.147, Kum-Merkez-ul Gadir, 5. baskı.

[31] - Bkz. Menakıb-i Harezmi, s.80, Maketl-i İmam Hüseyin *aleyhisselam* -Harezmi-, s.47; Tercemet-i İmam Ali *aleyhisselam* -İbn-i Asakir-, c.2, s.75/577-580; Tarih-u Bağdat, c.8, s.290; Tarih-i Yakubî, c.2, s.43; Şevahid-ut Tenzil, s.157/210-215; Menakıb-i İbn-i Meğazili, s.19; Tezkiret-ul Havas -İbn-i Cevzî-, s.29; Feraid-us Simtayn, c.1, s.315; Durr-ul Mensur -Siyutî-, c.2, s.259; el-İtkan -Siyutî-, c.1, s.75.

[32] - el-İrşad -Şeyh Mufid-, c.1, s.177, Kum-Muesseset-u Âl-i Beyt, 1. baskı; Fusul-ul Muhtar -Şeyh Mufid-, s.209 ve 235, Kum-Mektebet-ud Daveri, 4. baskı; el-Emali -Şeyh Saduk-, s.460/3 meclis 84; el-Menakıb -Harezmi-, s.80; Maktel-i İmam Hüseyin *aleyhisselam* -Harezmi-, s.47; Tezkiret-ul Havas -İbn-i Cevzi-, s.33; Menakıb -İbn-i Şehraşub-, c.3, s.27; Kenz-ul Fevaid -Keracekî-, c.1, s.268, beyrut-Dar'ul Ezvâ; Keşf-ul Gumme -Arbili-, c.1, s.319; A'lam-ul Vera -Tabersi-, c.1, s.262; et-Taraif -İbn-i Tavus-, s.146; Kifayet-ut Talib, s.64; Feraid-us Simtayn, c.1, c.73-74; Allame Eminî bunu el-Gadir adlı eserinde, c.2, s.34'de 38 kanalla tahriç etmiştir.

[33] - Kenz-ul Fevaid -Keraceki-, c.1, s.266; Tezkiret-ul Havas -İbn-i Cevzi-, s.102; el-İhticac -Tabersi-, s.180; Fusul-ul Muhimme -İbn-i Sabbağ-, s.32; Ravzet-ul Vaizin, s.87; Kenz-ul Ummal, c.13, s.112; Muhtasar-u Tarih-i Dimaşk -İbn-i Menzur-, c.18, s.77; Allame Emîni, el-Gadir adlı eserinde, c.2, s.25'de bunu 37 kanalla tahriç etmiştir.

[34] - Mâide, 67.

[35] - Esbab-un Nüzul, s.115.

[36] - Durr-ul Mensur, c.2, s.298; Feth-ul Kadir -Şevkani-, c.2, s.60.

[37] - Mâide, 55.

[38] - Esbab-un Nüzul -Vahidî-, c.3, s.114; Lubab-un Nukul fi Esbab-un Nüzul -Siyutî-, s.81; Tefsir-i İbn-i Suud, c.3, s.52; el-Keşşaf -Zemahşeri-, c.1, s.649; Mealim-ut Tenzil -Beğavî-, c.2, s.272; Cami-ul Usul, Cezri-, c.8, s.664/6515 ve diğer menkıbe ve tefsir kaynakları.

[39] - el-Gadir -Allame Emini-, c.2, s.52; yine bu beyitler için bkz. Feraid-us Simtayn, c.1, s.189-190; el-Menakıb -Harezmi-, s.186; Tezkiret-ul Havas -İbn-i Cevzî-, s.15; Kifayet-ut Talib, s.228 ve diğer lafızlarla.

[40] - Şuarâ, 214.

[41] - Tarih-i Taberi, c.2, s.217; Siret-ul Halebiyye -Ali b. İbrahim-i Halebi Şafî-, c.1, s.286, Beyrut, Mektebet-ul İslami-Dar-ul İhya-it Turas-il Arabi. Mealim-ut Tenzil -Beğavî-, c.4, s.278; Şerh-u İbn-i Ebi'l Hadid, c.13, s.210; Kenz-ul Ummal, c.13, s.131/36469.

[42] - Bkz. Şevahid-ut Tenzil -Hakim Haskanî-, Tefsir-i Hibri, Hasais-ul Vahy-il Mubin -İbn-i Bitrik-.

[43] - Bu hadis, bu şekilde ve diğer lafızlarla anlamı mütevatir olarak şu kaynaklarda tahrîç edilmiştir: Sahih-i Müslim, c.4, 1873/2408 ve c.5, s.663/3786 ve 3788; Müstedrek -Hakim-, c.3, s.148; Müsned-i Ahmed, c.3, s.14, 17, 26, 59 ve c.4, s.371 ve c.5, s.182, 189; Fezail-us Sahabe -Ahmed b. Hanbel-, c.2, s.603/1035; Hasais -Nesaî-, s.21; Mesabih-us Sünne, c.c.4, s.185/4800 ve s.190/4816; Mecma-uz Zevaid, c.c.9, s.163-164; Câmi-us Sağir -Siyutî-, c.1, s.244/1608; es-Savaik-ul Muhrika -İbn-i Hacer-, s.75 ve 89; Hasais-ul Kubra -Siyutî-, c.2, s.266; Tefsir-ud Durr-ul Mensur -Siyutî-, c.2, s.60; Tefsir-ur Razi, c.8, s.163; Hilyet-ul Evliya, c.1, s.355; Sünen-i Beyhaki, c.2, s.146 ve c.7, s.30; Usd-ul Gabe, c.2, s.13; Tarih-u Bağdad, c.8, s.442; Mu'cem-ul Kebir -Taberanî-, c.3, s.201/3052 vs.

[44] - Müstedrek -Hakim-, c.2, s.266, Câmi-us Sağir -Siyutî-, c.2, s.533/8162; Ruh-ul Meani -Alusî-, c.25, s.32; Tefsir-u İbn-i Kesir, c.c, s.123; Tarih-u Bağdad, c.12, s.91, Hilyet-ul Evliya, c.4, s.306; Savaik-ul Muhrika, s.184 ve 234; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.168, Zehair-ul Ukba, s.120, Kifayet-ut Talib, s.378, Nur-ul Ebsar, s.104 vs.

[45] - Müstedrek-ul Hakim, c.3, s.149 ve Sahih-u Müstedrek-il Hakim, Hasais-ul Kubra -Siyutî-, c.2, s.266; Fezail-us Sahabe -Ahmed b. Hanbel-, c.3, s.671/1145; es-Savaik-ul Muhrika, s.111 ve 140; Zehair-ul Ukba, s.17; Kenz-ul Ummal, c.12, s.96/34155 ve s.101/34188 ve s.102/34189; Câmi-us Sağir -Siyutî-,c.2, s.680/9313; Mecma-uz Zevaid, c.c.9, s.174; Feyz-ul Kadir, c.6, s.297 vs.

[46] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.699/3870; Müstedrek-ul Hakim, c.3, s.149; Sünen-i İbn-i Mâce, c.1, s.52/145; Müsned-i Ahmed, c.c.2, s.142; Usd-ul Gabe, c.7, s.225; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.169; Mesabih-us Sünne, c.4, s.190; Savaik-ul Muhrika, s.187; er-Rıyaz-un Nezire, c.3, s.154; Şevahid-ut Tenzil, c.2, s.27; Menakıb-i Harezmi, s.91; Mu'cem-ul Kebir -Taberani-, c.3, s.30/2619; Kenz-ul Ummal, c.6, s.216; Sünen-i İbn-i Habban, c.7, s.102 vs.

[47] - Müsned-i Ahmed, c.2, s.442; Müstedrek-u Hakim, c.3, s.161; Tarih-u Bağdad, c.7, s.137; Mu'cem-ul Kebir -Taberani-, c.3, s.31/2621; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.8, s.36; Siret-u A'lam-in Nübelâ, c.2, s.122 ve 125; Tarih-ul İslam, c.3, s.45 vs.

[48] - Tarih-ul Kebir -Buhari-, c.2, s.69-70; Müsned-i Ebi Ye'lâ, c.12, s.383/6951; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.166-167 ve demiştir ki: Bunun senedi güzeldir.

[49] - Mu'cem-ul Evset -Taberanî-, c.6, s.147/5870, yine Mucem-us Sağir -Taberanî-,c.2, s.22; Savaik-ul Muhrika -İbn-i Hacer-, s.152; Kifayet-ut Talib, s.378; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.168 vs.

[50] - Firdevs-id Deylemî, c.4, s.283/6838; Zehair-ul Ukba, s.17; Kenz-ul Ummal, c.6, s.218; Kunuz-ul Hakaik -Abdurrauf Menavî-, s.153, Beyrut-Dar-u Kutub-il İlmiyye; Feraid-us Simtayn, c.c.1, s.45.

[51] - Mu'cem-ul Kebir, c.5, s.183/5027; Kenz-ul Ummal, c.13, s.640/37619; İhkak-ul Hak -Nurullah Hüseyinî Tusterî-, c.9, s.434.

[52] - Zehair-ul Ukba, s.18; Yenabi-ul Mevveddet, c.2, s.114/323; İhkak-ul Hakk, c.9, s.418.

[53] - Kenz-ul Ummal, c.12, s.99/34171.

[54] - Savaik-ul Muhrika, s.150; Mecma-us Sağir, c.1, s.50/302; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.163; Yenabi-ul Mecedde, c.1, s.126/62.

[55] - Savaik-ul Muhrika, s.150; Zehair-ul Ukba, s.180.

[56] - Örneğin: Seyyid Rezi, Hasais'te, İbn-i Meğazilî Menakıb'da, Harezmî Menakıb'da vs.

[57] - Tercemet-u İmam Ali min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.3, s.83/117; Tabakat-u Henabile - Ebu Ye'lâ-, c.1, s.319, Beyrut-Dar-ul Marifet; el-İstiyab, c.3, s.51.

[58] - Tehzib-ut Tehzib, c.7, s.339.

[59] - Şerh-i İbn-i Ebi'l Hadid, c.9, s.166.

[60] - Şerh-i İbn-i Ebi'l Hadid, c.9, s.166.

[61] - Sahih-i Buhari, c.5, s.89/202; Sahih-i Müslim, c.4, s.1870/2404; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.640/3730; Müstedrek-i Hakim, c.2, s.337; Müsned-i Ahmed, c.1, s.173, 175, 182, 184; Mesabih-us Sünne, c.4, s.170/4762; Câmi-ul Usul, c.8, s.649/6489, 6490, 6491; hemen hemen bütün hadis kaynaklarında bu hadis kaydedilmiştir.

[62] - Bkz. Tâhâ suresi, 29-32. ayetler; Furkan suresi, 35. ayet; A'raf suresi, 142. ayet.

[63] - Müsned-i Ahmed, c.1, s.3 ve 331; c.3, s.212 ve 283; c.4, s.164 ve 165; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.636/3719; Câmi-ul Usul, c.8, s.660/6508; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.119; Savaik-ul Muhrika, s.122; Câmi-us Sağir, c.2, s.177/5595; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.370; Tefsir-ut Taberî, c.10, s.46 vs.

[64] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.639/3726; Mesabih-us Sünne, c.4, s.175/4773; Câmi-ul Usul, c.9, s.6493; er-Rıyaz-un Nezire, c.3, s.170; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.369 vs.

[65] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.641/2732; Müsned-i Ahmed, c.1, s.331; Feth-ul Bârî, c.7, s.13; Müstedrek, c.3, s.125; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.114; er-Rıyaz-un Nezire, c.3, s.158; Câmi-ul Usul, c.8, s.659/6506; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.c.7, s.355 ve bütün menakıb kitapları.

[66] - Müstedrek-u Hakim, c.3, 126-127; Câmi-ul Usul, c.8, s.657/6501; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.372; Tarih-u Bağdad, c.11, s.49-50 ve bunun sahih olduğunu ispatlamıştır; Savaik-ul Muhrika, s.122 vs.

[67] - Sünen-i Tirmizî, c.5, s.637/3723; Mesabih-us Sünne, c.4, s.174/4772; Câmi-us Sağir, c.1, s.415/2704; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.372; Hilyet-ul Evliyâ, c.1, s.64 vs.

[68] - Müsned-i Ahmed, c.4, s.439; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.632/3712; Hasais-un Nesaî, s.63 ve 75; el-Musannef -İbn-i Ebi Şeybe-, c.7, s.504/58, Beyrut-Dar-ul Fikr basımı, 1. baskı; Mu'cem-ul Kebir -Taberanî-, c.18, s.128/265; Câmi-ul Usul, c.8, s.652/6493.

[69] - Tercemet-u İmam Ali min Tarih-i İbn-i Asakir, c.3, s.5/1030 ve 1031; er-Rıyaz-un Nezire, c.3, s.138; Zehair-ul Ukba, s.71; Menakıb-i Harezmi, s.42; el-Firdevs -Deylemi-, c.3, s.336/5009; Menakıb-i İbn-i Meğazilî, s.201/238; Kifayet-ut Talib, s.260.

[70] - Müsned-i Ahmed, c.3, 483; Müstedrek-u Hakim, c.3, s.122 ve Sahih-u Müstedrek-i Hakim; Delail-un Nubuvvet -Beyhakî-, c.5, s.395; Câmi-us Sağır, c.2, s.547/8266; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.129; el-Bidayet-u ve'n Nihaye, c.7, s.359; er-Rıyaz-un Nezire, c.3, s.121; Savaik-ul Muhrika, s.123 vs.

Dördüncü Bölüm

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı Sevmenin Getirileri

Ehlibeyt'i sevmenin risali bir kaynağı olup çok önemli boyutları içermektedir. Ehlibeyt'i sevmenin Müslüman ferdi ve İslam toplumunun hayatında etkileri vardır; onları sevmek sırf kalbî bir ilgi veya bizleri belli kişilere bağlayan şefkatsel ve duygusal bir bağlılık değildir; çünkü onlar Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* yakınları ve itretidir; bu sevgi, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'ten* sonra, Allah'ın gökten yere uzanan ipine bağlanmaktadır. Bu sevgiyle kişi ve toplumun hayatı, semavî öğretilere ve Allah Teala'nın iradesine bağlanmaktadır; çünkü onlar yeryüzünde ilahi emaneti temsil etmektedirler; onlar Allah'ın ayetleri ve insanları Allah'a götüren kılavuzlardırlar. Allah Teala'nın irade ettiği kemalî sıfatlar onlarda tecessüm etmiştir.

Dolayısıyla onları sevmek, gerçekte Allah'ı, ilahi önderi, ilahi kemalatı sevmektir. Bu sevgi mümini, Allah Teala'nın istediği kemale ulaşmanın derecelerine yüceltir.

Diğer taraftan, Ehlibeyt'ini sevmek, insanı İslam risaletinin istediği hedeflere ulaşmada izlediği yolun sağlıklı olmasını tazmin eder; çünkü onlar zülal membalar, risalet hükümleri ve kavramlarının güvenilir kaynakları, ahlakî değerlere ve eğitimsel bağışlara açılmaktır. İşte bu nedenle Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek, İslam dinini, Muhammedî risalet hattını ve düşüncesini korumayı ve hayır ve kemali temin edecek doğru yolda ilerlemesi için ümmeti saptırmaktan muhafaza etmeyi tazmin etmektedir.

Aşağıda, Muhammed Mustafa *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* masum İtreti-Ehlibeyt'ini sevmenin İslam nasslarında geçen en önemli etkileri, dünyevî ve uhrevî getirilerinden bazılarını değineceğiz:

1- Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı Sevmek, Allah İçin ve Allah Yolunda Bir Sevgidir:

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek, Allah'ı ve Resulünü en yüce şekilde sevmekte tecessüm etmektedir; bu ise müminlerin nihaî arzusudur; Allah Teala buyuruyor ki: "**İnananlar ise en çok Allah'ı severler.**"^[1] Yine buyuruyor ki: "**De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin.**"^[2]

İkinci fasılda, Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmenin, Allah'ı ve Resulünü *sallallah'u aleyhi ve âlih* sevmenin tâ kendisi olduğu geçti.

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek, Allah yolunda sevginin en büyük örneklerindedir; çünkü bu sevgi, Allah'ın sevdiği ve onları sevmeye sevap verdiği kişilere yönelir; aynı şekilde onların düşmanlarına gazap etmek de Allah için gazap etmekte gerçekleşir; çünkü bu gazap, Allah'ın gazaplandığı ve onlara gazaplanmayı emrettiği kişilere yönelir. Bu ise imanın özü ve en güvenilir kulpudur; Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "*İmanın en sağlam kulpu, Allah için sevmek ve gazaplanmaktır.*"^[3]

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek, Allah'ı sevmek olunca da insan bu sevgiyle dünya ve ahiret saadetine ulaşır ve salihlerin mevkisinde yer alır; İmam Hüseyin *aleyhisselam* buyuruyor ki: "*Kim bizi dünya için severse, -bilsin ki- dünyaya sahip olanı iyi adam da sever, kötü adam da; kim de bizi Allah için severse, biz ve o, kıyamet günü (işaret parmağıyla orta parmağını birleştirerek) bu ikisi gibi olacağız.*"^[4]

2- Hakkı Tanımak ve Sapmaktan Güvende Olmaktır:

Şüphesiz her Müslüman'ın hakkı batıldan ayırt etmeyi tazmin eden, kendisini dünya ve ahiret hayrına ulaşmayı temin edecek en yakın yollara ulaştıran asıl memba ve zülal kaynağa ihtiyacı vardır; fakat insan bunu sevdiği ve kalben bağlandığı kişiden almak ister. Dolayısıyla, Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı seven, ilmi ehliinden, dini yerinden, Kur'an'ı indiği yerden ve inancı kökünden alacaktır. İşte bu nedenle, Ehlibeyt *aleyhisselam*'ı sevmek, insanı batıl yollardan ve sapık ayrılıklardan korur; hak dini, batıl üzere olanların kuruntularından ve garazlı kişilerin şüphelerinden uzak tutmaktır.

3- Dini Sağlamlaştırmaktır

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "Ehlibeytimi ve soyumdan gelenleri sevmek dini sağlamlaştırmaktır."^[5]

4- Allah ve Resulüne İtaattir

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek ve onların velayetine sarılmak, Allah'ın emridir; bu emir, bahsimizin ikinci faslında değindiğimiz gibi Kur'an-ı Kerim'de ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in buyruklarında geçmiştir. Dolayısıyla, Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek, Allah ve Resulüne itaattir: "**Kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse, büyük bir kurtuluşa ermiş olur.**"^[6]

5- Sağlam Kulpa Sarılmaktır

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'a hitaben şöyle buyurmuştur: "Ey Ali! Kim sizi sever ve size sarılırsa, sağlam bir kulpa sarılmış olur."^[7]

Yine buyurmuştur ki: "Kim sağlam kulpa sarılmak isterse, Ali'yi ve Ehlibeytimin sevgisine sarılsın."^[8]

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* buyurmuştur ki: "Sağlam kulp, Âl-i Muhammed'i sevmektir."^[9]

6- Kalplerin Güvencesi ve Temizliğidir

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* buyurmuştur ki: "**Bilin ki ancak Allah'ı anmakla kalpler yatıştır**"^[10] ayeti nazil olunca, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurdu ki: "Bu söz, Allah ve Resulünü seven, Ehlibeytimi yalan olarak değil, gerçekten seven ve gördüğü ve görmediği müminleri seven kimse hakkında geçerlidir: bilin ki Allah'ın zikriyle (O'nu anmakla müminler) birbirlerini severler."^[11]

İmam Muhammed Bâkır *aleyhisselam* buyuruyor ki: "Allah, kalbini temizlemedikçe hiç kimse bizi sevmez ve bize sevgi beslemez ve Allah da hiç kimsenin kalbini bize teslim olup bizimle barış olmadıkça temizlemez; insan bizimle barış olunca da Allah onu hesabın şiddetinden kurtarır ve onu büyük kıyamet gününün korkusundan güvende kılar."^[12]

İmam Sadık *aleyhisselam* da şöyle buyurur: "Bizi seven herkes kıyamet günü bizimle olur; böylece bizim gölgemizle gölgelenir ve bizim menzillerimizde bizimle beraber olur."^[13]

7- Hikmettir:

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Allah'a tevekkül etmek isteyen benim Ehlibeytimi sevsin... hikmet isteyen benim Ehlibeytimi sevsin... Vallahi onları seven herkes dünya ve ahirette kar etmiş olur."^[14]

İmam Sadık *aleyhisselam* buyuruyor ki: Kim biz Ehlibeyt'i severse ve sevgimiz de kalbine işlerse, hikmet kaynakları onun diline akar ve kalbinde iman yenilenir."^[15]

8- Ölüm Anında Güzel Hal Üzere Olmaktır

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam*, Haris-i A'ver'e buyurmuştur ki: "Üç yerde bizim sevgimiz sana yarar dokunduracaktır: Ölüm meleği gelince, mezarda sorguya tutulunca ve Allah Teala'nın huzurunda durunca."^[16]

9- Kıyamet Gününde Şefaattir

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Şefaetim, ümmetim içindir. Kim Ehlibeytimi severse; onlar benim şiiilerimdir."^[17]

Yine buyuruyor ki: "Biz Ehlibeyt'in sevgisine sarılın; çünkü kıyamet günü bizi sevdiği halde Allah Teala'yı mülakat eden, bizim şefaetimizle cennete girecektir."^[18]

10- Tövbe, Bağışlanma ve Amellerin Kabulüdür

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmaktadır: "Kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölürse, şehid olarak ölmüştür; haberiniz olsun, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölürse, bağışlanmış olarak ölmüştür; haberiniz olsun, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölürse,

tövbe etmiş olarak ölmüştür; haberiniz olsun, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölürse, imanı kamil bir mümin olarak ölmüştür."^[19]

Yine buyurmuştur ki: "Biz Ehlibeyt'i sevmek, günahları örter ve iyilikleri artırır."^[20]

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* şöyle buyurmuştur: "Kim biz Ehlibeyt'i severse iyiliği büyür, terazisi ağır olur, ameli kabul olur, sürçmeleri bağışlanır; kim de bize buğzederse, İslam'ı ona bir yarar sağlamaz."^[21]

İmam Hasan *aleyhisselam* da bu konuda şöyle buyurmaktadır: "Bizi sevmek, rüzgar, ağaçtan yaprağı dötüğü gibi Adem oğullarından günahı döker."^[22]

İmam Muhammed Bâkır *aleyhisselam* ise şöyle buyurmuştur: "Bizi sevmekle sizin günahınız bağışlanır."^[23]

11- Kıyamet Gününde Nurdur

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Kıyamet gün en nurlu olanınız, Âl-i Muhammed'e en çok sevgisi olanınızdır."^[24]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Allah'a andolsun ki kim Ehlibeytimi severse, Kevser havuzunun başında bana ulaşınca kadar Allah Teala ona bir nur verir; kim de Ehlibeytime buğzederse, Allah Teala kıyamet günü onunla arasına bir perde çeker."^[25]

12- Kıyametin Korkusundan Emniyettir

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Haberiniz olsun! Kim Âl-i Muhammed'i severse, hesap, mizan ve sırat emniyette olur."^[26]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "Kim biz Ehlibeyti severse, Allah Teala kıyamet günü onu emniyet içerisinde haşreder."^[27]

Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih*'den şöyle nakledilmiştir: "Benim ve Ehlibeytimin sevgisi, korkusu çok büyük olan yedi yerde yararlıdır: Ölüm anında, mezarda, tekrar dirilişte, amel defteri verildiğinde, hesaba çekilirken, mizan kurulduğunda ve Sırat köprüsü başında."^[28]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Sırat köprüsü üzerinde adımları en sabit olanınız Ehlibeytimi en çok seveninizdir."^[29]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmaktadır: "Her kim biz Ehlibeyti sever de ayağı kayarsa, Allah Teala kıyamet gününde onu kurtarıncaya kadar diğer ayağını sabit kılar."^[30]

13- Cennete Giriş ve Cehennemden Kurtuluştur

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyuruyor: "Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzerine ölürse önce ölüm meleği ve sonra da Nekir ve Münker onu cennetle müjdeler. Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzerine ölürse, gelinin kocasının evine götürüldüğü gibi bezenip cennete götürülür. Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzerine ölürse, mezarından cennete iki kapı açılır. Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzerine ölürse,

Allah onun mezarını rahmet meleklerinin ziyaretgâhı kılar. Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzerine ölürse, sünnet ve cemaat üzerine ölmüştür."^[31]

Yine buyurmuştur ki: "Kim bizi Allah için severse, Allah Teala, kendi gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmayacağı kıyamet gününde onu daimi gölgesi olan bir gölgeye yerleştirir ve kim mükafatımızı umarak bizi severse, Allah Teala bizden taraf onu cennetle mükafatlandırır."^[32]

Huzeyfe'den şöyle nakledilir: Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* Hüseyin b. Ali *aleyhisselam*'ın elinden tuttuğu halde şöyle buyurduğunu gördüm: "Ey insanlar! Hüseyin'in dedesi, Allah yanında Yusuf b. Yakub'un dedesinden Allah katında daha saygındır; Hüseyin cennettedir, babası cennettedir, annesi cennettedir, kardeşi cennettedir, onu sevenler cennettedir, onu sevenleri sevenler cennettedir."^[33]

İmam Sadık *aleyhisselam* buyuruyor ki: "Vallahi Allah ve Resulünü sevip Ehlibeyt İmamlarını izleyerek ölen bir kimseye ateş dokunmaz."^[34]

14- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ve Ehlibeyt'iyle Birlikte Haşırđır

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyuruyor: "Ehlibeytim ve ümmetimden onları sevenler, -iki işaret parmağını göstererek- bu ikisi gibi Havzun başında bana geleceklerdir."^[35]

Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'dan şöyle rivayet edilir: "Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*, Hasan'la Hüseyin'in elini tutarak şöyle buyurdu: Kim beni, bu ikisini, bunların babasını ve bunların annesini severse, kıyamet günü, benim derecemde benimle birlikte olur."^[36]

Emirülmüminin Ali *aleyhisselam* yine şöyle buyurmuştur: "Kim bizi severse, kıyamet gününde bizimle birlikte olur; eğer birisi taşı sevecek olursa, Allah onu o taşla birlikte haşreder."^[37]

İmam Sadık *aleyhisselam* buyuruyor ki: "Kim bizi severse; bu sevgi, bizimle arasındaki akrabalıktan dolayı veya ona ulaştırdığımız bir ihсандan dolayı olmazsa; bizi sadece Allah ve Resulü için severse; dolayısıyla, kim bizi severse, kıyamet günü -iki işaret parmağını birbirine yaklaştırarak- bu ikisi gibi bizimle birlikte gelir."^[38]

15- Dünya ve Ahiretin Hayrđdır

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmuştur: "Allah Teala, Ehlibeytimden olan İmamların sevgisiyle kimi rızıklandırır, o kimse dünya ve ahiret hayrına ulaşır ve onun cennette olduğunda kimse şüphe etmemelidir; Ehlibeytimi sevmede yirmi özellik vardır; bunlardan onu dünyada ve onu da ahirettedir.

Dünyada olan özellikler şunlardır: Züht, hayır amele ihtiras, dinde takva, ibadete rağbet, ölümden önce tövbe, geceleyin ibadet için uyanmada sevinç, insanların ellerinde olan şeyden ümit kesmek, Allah Teala'nın emir ve nehiyelerini korumak, dokuzuncusu, dünyayı sevmemek ve onuncusu ise cümertlik.

Ahiret özellikleri ise şunlardır: Onun için divan kurulmaz, ona mizan kurulmaz, amel defteri sağ eline verilir, ona "cehennemden beridir" yazılır, yüzü beyazlaşır, cennet ziynetlerinden ziynetleler giydirilir, ailesinden yüz kişiye şefaah eder, Allah Teala ona rahmetle bakar, cennet

taçlarından bir taç giyer ve onuncusu ise, cennete hesapsız girer; ne mutlu benim Ehlibeytimi sevenlere."^[39]

Bu hadisten ve bu fasılda rivayet ettiğimiz diğer hadislerden, Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmenin, Allah Teala'nın ve Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in davet ettiği zühd, dinde takvalı olmak, ibadete eğilim göstermek, ölümden önce tövbe etmek, ibadet için geceleyin uyanmak gibi insanı iyilerin derecesine ve saadete ermeye götüren iyi özellikleri ve ahlakî güzellikleri sevmek olduğu anlaşılmaktadır.

Ve yine buradan anlaşılıyor ki, Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmenin farz oluşu, onlara sarılmanın farz olduğu anlamına gelmektedir. Onlar, dinin direklerini ayakta tutmak ve Allah Teala'nın dilediği kemal menzillerine ulaşsınlar diye nefisleri temizlemek için Allah Teala'nın iradesini ve Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in sünnetini temsil etmektedirler.

Yine Ehlibeyt'in şiiilerini sevmek ve onların düşmanlarından teberri etmenin farz oluşu da aynıdır; çünkü sadece Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek ve bu sevginin gereğine uymamak insana bir şey getirmez ve insanı bu fasılda işaret ettiğimiz getirilere ulaştırılmaz.

İşte bu nedenledir ki İmam Sadık *aleyhisselam* şöyle buyurmaktadır: "Nasibî (Ehlibeyt düşmanı), biz Ehlibeyt'e karşı düşmanlık eden değildir; çünkü, ben Muhammed ve Ehlibeyt'ine buğzediyorum, diyen birisini bulamazsın; nasibî, sizin bizi sevdiğinizi ve bizim düşmanlarımızdan teberri ettiğinizi bildiği halde size düşmanlık edendir."^[40]

İmam Musa Kâzım *aleyhisselam*'dan şöyle rivayet edilmiştir: "Kim bizim Şiâmızla düşmanlık ederse, bizimle düşmanlık etmiş olur ve onları seven de bizi sevmiş olur; çünkü onlar bizdendir; bizim balçığımızdan yaratılmışlardır; kim onları severse bizdendir; onlara düşmanlık eden ise bizden değildir..."^[41]

---

^[1] - Bakara, 165.

^[2] - Âl-i İmran, 31.

^[3] - el-Kâfi, c.2, s.125-126/6; Kenz-ul Ummal, c.1, s.43/105 ve bunun gibi c.9, s.6/23657.

^[4] - Mu'cem-ul Kebir -Taberanî-, c.3, s.134/2880.

^[5] - Emali-i Saduk, s.161/1.

^[6] - Ahzab, 71.

^[7] - Kifayet-ul Eser, s.71; İrşad-ul Kulub -Deylemî-, s.415, Kum-Menşurat-i Şerif Rezi, 2. baskı.

^[8] - Uyun-i Ahbar-ir Rıza, c.2, s.58-216; Yenabi-ul Mevedde, c.2, s.268/761.

^[9] - Yenabi-ul Mevedde, c.1, s.331/2.

[10] - Ra'd, 28.

[11] - Kenz-ul Ummal, c.2, s.442/4448; Durr-ul Mensur, c.4, s.642, İbn-i Merduveyh'den; Caferiyat, s.224.

[12] - el-Kâfi, c.1, s.194/1, Ehlibeyt İmamları Allah Teala'nın nurudur, babı.

[13] - Deaim-ul İslam -Ebu Hanife-, c.1, s.73, Kahire-Dar-ul Mearif basımı; Şerh-ul Ahbar fi Fezail-il Eimmet-il Ethar -Ebu Hanife-, c.3, s.471/1367, Kum-Müesseset-un Neşr-il İslami, 1. baskı.

[14] - Maktel-ul Hüseyin -Harezmi-, c.1, s.59, Kum-Mektebet-ul Mufid; Miet-u Menakıb, s.106; Feraid-us Simtayn, c.2, s.294/551; Yenabi-ul Mevedde, c.2, s.969; Cami-ul Ahbar, s.62/77.

[15] - el-Mehasin -Berkî-, c.1, s.134/167.

[16] - A'lam-ud Din -Deylemi-, s.461.

[17] - Tarih-u Bağdad, c.2, s.146; Câmi-us Sağır, c.2, s.49.

[18] - Mecma-ul Evset, c.3, s.26/2251; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.172; Emali-i Şeyh Mufid, s.13/1; Emali-i Şeyh Tusî, s.187/314; el-Mehasin -Berkî, c.1, s.134/169; Beşaret-ul Mustafa li Şiât-il Murtaza -Ebu Cafer Taberî-, s.100, Necef-Matbaat-ul Hayderiyye, 2. baskı; İrşad-ul Kulub, s.254.

[19] - el-Keşşaf -Zameşerî-, c.4, s.220-221, Cami-ul Ahkam-il Kur'an, c.16, s.23; Tefsir-ur Razi, c.27, s.165; Feraid-us Simtayn, c.2, s.255/524; Yenabi-ul Mevedde, c.2, s.333/972; el-Umde -İbn-i Bitrik-, s.54/52; Beşaret-ul Mustafa, s.197; Cami-ul Ahbar, s.473/1335; Fusul-ul Muhimme, s.110.

[20] - Emali-i Şeyh Tusî, s.164/274; İrşad-ul Kulub -Deylemî-, s.253.

[21] - Meşarik-u Envar-il Yakın -Bersi-, s.51, Beyrut-Müesseset-ul A'lemî.

[22] - el-İhtisas -Mufid-, s.82, Kum-Mektebet-uz Zehra; Rical-ul Keşşi -Tusî-, s.111-112/178, Meşhed basımı.

[23] - Emali-i Tusî, s.452/1010; Beşaret-ul Mustafa, s.67;

[24] - Şevahid-ut Tenzil, c.2, s.310/948.

[25] - Şevahid-ut Tenzil, c.2, s.310/947.

[26] - Fezail-uş Şiâ -Saduk-, s.47/1, Kum-Müesseset-ul Mehdi, 1. baskı; A'lam-ud Din, s.464; Beşaret-ul Mustafa, s.37; Miet-u Menkebe, s.93; İrşad-ul Kulub, s.235; Feraid-us Simtayn, c.2, s.258/526; Maktel-ul Hüseyin -Harezmi-, c.1, s.40; Menakeb-i Harezmi, s.73/51.

[27] - Uyun-u Ahbar-ir Rıza, c.2, s.59/220.

[28] - Ravzat-ul Vaizin, s.271; Emali-i Şeyh Saduk, s.18/3; el-Hısal, s.360/49; Beşaret-ul Mustafa, s.17-18; Cami-ul Ahbar, s.513/1441; Kifayet-ul Eser, s.108.

[29] - Kenz-ul Ummal, c.12, s.97/34163; Savaik-ul Muhrika, s.187.

[30] - Durer-ul Ehadis-in Nebeviyye bil Esanid-il Yahyeviyye -Yahya b. Hüseyin-, s.51, Beyrut-Müesseset-ul A'lemî.

[31] - el-Keşşaf -Zemahşerî-, c.3, s.220-221 ve 10. şıkta naklettiğimiz diğer kaynaklar.

[32] - Fusul-ul Muhimme, s.203; Nur-ul Ebsar, s.s.154.

[33] - Maktel-ul Hüseyin -Harezmi-, c.1, s.67.

[34] - Rical-un Neccaşi, c.1, s.138, Beyrut-Dar-ul Ezva, 1. baskı; Şerh-ul Ahbar, c.3, s.463/1355.

[35] - Mekatil-ut Talibiyyin -Ebu'l Ferec-i İsfahanî-, s.76, Beyrut-Müesseset-ul A'lemî, 2. baskı; Şerh-i İbn-i Ebi'l Hadid, c.16, s.45; Zehair-ul Ukba, s.18; el-Ğarat, c.2, s.586.

[36] - Müsned-i Ahmed, c.1, s.77; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.641/3773; Fezail-us Sahabe -Ahmed b. Hanbel-, c.2, s.694/1185; Tarih-i Bağdad, c.c.13, s.287; Menakıb-ı Harezmi, s.138/156; Emali-i Saduk, s.190/11; Beşaret-ul Mustafa, s.32.

[37] - Emali-i Saduk, s.174/9; Ravzat-ul Vaizin, s.457; Mişkat-ul Envar fi Ğurer-il Ahbar -Tabersî-, s.84, Mektebet-ul Hayderiyye, 2. baskı.

[38] - A'lam-ud Din, s.460.

[39] - el-Hısal, s.515/1; Ravzat-ul Vaizin, s.298.

[40] - Meani'l Ahbar, s.365/1; Sıfat-uş Şiâ, s.9/17.

[41] - Sıfat-uş Şiâ, s.3-4/5.

Beşinci Bölüm

Ehlibeyt *aleyhimusselam*, hakkında Guluv ve Buğz

Şüphesiz hayır ve ahlaki güzellikler iki mahzurun veya iki çirkin ve alçak sıfatın arasında yer almıştır; örneğin, şecaat çılgınlıkla korku arasında, cömertlik cimrilikle israf arasında ve Ehlibeyt'i sevmekte itidal de guluv (aşırıılık)la düşmanlık arasında yer almıştır. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ve Ehlibeyt İmamaları *aleyhimusselam*, kendilerini sevmekte aşırıılık yapanlarla buğzedenlerin helak olduğunu ve itidalli davrananların ise kurtulduğunu bildirmişlerdir.

Emirulmüminin Ali *aleyhisselam* şöyle buyurmaktadır: "Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* bana şöyle buyurdu: Sende İsa'dan bir benzerlik vardır; Yahudiler İsa'yı sevmeyerek annesine iftira ettiler; Hıristiyanlar ise onu severek sahip olmadığı bir makama çıkardılar."

Sonra Ali *aleyhisselam* şöyle buyurdu: "Benim hakkımda iki kişi helak olacaktır: Biri, bende olmayan bir şeyle beni överek aşırı seven; diğeri ise, bana olan düşmanlığı, kendisini bana iftira etmeye sevk eden düşman."^[1]

Dolayısıyla, burada, orta yoldan hareket etmek ve guluv ve buğz edenlerin döneceği merkez olan vasat hattan çıkmamak için Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmenin derecelerini beyan etmemiz gerekiyor.

Guluv

Guluv, lügatte, haddi aşmak ve orta yoldan dışarı çıkmak anlamına geliyor.^[2] Allah Teala buyuruyor ki: "Ey kitap ehli, dininizde taşkınlık etmeyin ve Allah hakkında gerçek olmayan şeyleri söylemeyin! Meryem oğlu İsa mesih, sadece Allah'ın elçisi, O'nun Meryem'e attığı (yönelttiği) kelimesi ve O'ndan bir ruhtur. Allah'a ve elçilerine inanın; (Allah) "üçtür" demeyin. Kendi yararınıza olarak buna son verin. Çünkü Allah, yalnız bir tek tanrıdır. Haşa O, çocuk sahibi olmaktan yücedir (münezzehtir)."^[3]

Şeyh Mufid (r.a) diyor ki: İsa mesih hakkında haddi aşmak yasaklanmış, konuşmada mutedil olmaktan sakındırılmış ve Hıristiyanların onun hakkında iddia ettiği şey, haddi aştıkları için guluv sayılmıştır.^[4]

Istılahta guluv, dini inanç ve şer'i farzlarda, şer'i hüküm ve makul sonırı aşmaktır.

İmamiyye Şiâsi'na göre gâlî (guluv yapan), Ehlibeyt *aleyhimusselam* hakkında, peygamberlik ve ilahlık gibi, onların kendileri için iddia etmedikleri şeyi söyleyen kimsedir.^[5]

İmam Sadık *aleyhisselam* şöyle buyurmuştur: "Bizim hakkımızda, söylemediklerimizi söyleyene Allah lanet etsin; bizi, bizi yaratan, dönüşümüz kendisine olan ve yetkimiz elinde bulunan Allah'ın kulluğundan çıkarana Allah lanet etsin."^[6]

Guluvun Çıkış Sebepleri

Guluv, fikrî sapma ve bozuk inancın ürettiği normal olmayan bir durumdur; bu fikrî sapma ve bozuk inanç, insanın dini anlamamasına, Allah'ın kulluğunun gerçeğinden uzaklaşmasına, Allah'ın mucizeleriyle değil, mahlukun kerametleriyle yorup durmasına sebep olmaktadır.

Guluv, bir çok nedenlerden kaynaklanabilir; bunlardan biri, eski dinlerden geçen fikrî etkiler ve çöküntüler olabilir. Kur'an-ı Kerim, yukarıda geçen ayette ve şu ayette olduğu gibi kitap ehlinde bu sapmaların varlığını bildiriyor: "**Allah, Meryem oğlu Mesih'tir, diyenler küfre gitmişlerdir.**"^[7]

Bu nedenlerden biri de, insanların üzerinde sulta kurmayı isteyen, onlara önderlik ve liderlik yapmayı hedefleyen veya onlar hakkında guluv yapan kimselerin makamlarını düşürmek, düşüncesini çirkin göstermek, makamını alçaltmak ve tekfir etmek ya da beşer fırkalarından birini, inancını çürütmek, kaynaklarını çirkin göstermek ve insanları ondan uzaklaştırmak için suçlamak amacıyla güdülen siyasetlerdir.

İmam Rıza *aleyhisselam* şöyle buyurmuştur: "*Bizim muhaliflerimiz, bizim faziletimizle ilgili üç çeşit rivayet uydurmuşlardır: Bunlardan birincisi guluv, ikincisi işimizde kusur ve üçüncüsü ise düşmanlarımızın ayıplarını açıkça söylemektir. İnsanlar hakkımızda bir guluv duyunca, şiiilerimizi tekfir ederler ve onların bizim ilahlığımızı inandıklarını söylerler; kusur duyunca, onun bizim hakkımızda olduğuna inanırlar ve düşmanlarımızın isimleriyle ayıplarını duyunca, isimlerimizle bize saygısızlık ederler; Allah Teala buyurmuştur ki: (Onların) Allah'tan başka yalvardıklarına sövmeyin ki, onlar da bilmeyerek sınırı aşıp Allah'a sövmesinler!*"^[8]

Bu nedenlerden biri de maddî çıkarlar, insanların mallarını zorla elerinden alıp batıl olarak yemek için düşük nefisleri tamaha düşürmektir. Diğer biri, sahiplerini Aziz Allah Teala'nın şeriatına isyan etmeye davet eden kişilerin nefsi ukdeleri ve varlıklarındaki kuralsızlıktan kaynaklanan alçak kişisel sertliklerdir; insanlar böyle olunca haramları mubah kılar, ibadetleri hafife alır, boş ve faydasız işlere dayanırlar. Burada sıraladığımız bütün nedenleri göz önünde bulundurarak genel olarak şöyle diyebiliriz: Guluv, çeşitli kısımlarıyla, savaş ve muharebe meydanlarına çıkmaktan aciz olan İslam düşmanları tarafından sürekli verilen desteklerle ortaya çıkan bir şeydir. İslam düşmanları, İslam kaynaklarını İslam evlatlarının içinden çıkarmak, köklerini kazımak, zaruriyat ve inançlarını yok etmek için sürekli hileye baş vurmuş ve dönemin kendilerine dönmesini beklemişlerdir; fakat hala tam anlamıyla amaçlarına ulaşamamışlardır. Ehlibeyt İmamları *aleyhisselam* bu veba hastalığının önünü almış ve mümkün olan her yolla bununla savaşmışlardır.

Gulat ve Gulat Firkalarının Görüşleri

Gulatın en önemli görüşü, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* ve Ehlibeyt İmamları *aleyhimusselam*'ın ilahlığına inanmaları, onları ilahlıkta Allah Teala'nın ortakları olduğuna, vahiy ve ilham almaksızın gaybı bildiklerine, onların hadis değil kadim olduklarına, onları tanımakla hiç bir itaat ve ibadete ihtiyaç olmadığına, onları tanımanın teklifi kaldırdığına, Allah Teala'nın, kulların işlerini mutlak suratle ve müstakil olarak kendilerine bıraktığına, Ehlibeyt İmamlarının *aleyhisselam* peygamber olduğuna, bazılarının ruhunun bazılarına tenasüh ettiğine, kendilerine başkasının ruhu tenasüh edilenlerin ölmediklerine ve şehid olmadıklarına, aksine insana ölmüş göründüklerine, Ehlibeyt İmamları *aleyhimusselam*'ın ilim, şecaat ve diğer ahlakî erdemlerde Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'den* üstün olduklarına ve bunun gibi Allah Teala'nın azametini, gücünü ve şanını düşürüp kulu Allah Teala'nın derecesine yücelten diğer fasit itakatlara inanmaktadırlar veya Ehlibeyt *aleyhimusselam* hakkında aşırılık yapar ve onları, Allah Teala'nın onlar için bıraktığı bir derece ve mevkinin dışına çıkarırlar.

Çeşitli dönemlerde ortaya çıkan Gulat firkaları oldukça fazladır. Onlardan bazıları şunlardır: Beyaniyye, Hitabiyye, Şueyriyye, Muğeyriyye, Baiyye, Ğurabiyye, Ulyaiyye, Mahmese, Buzeyiyye ve Mensuriyye vs. sapık firkalar ki Allah'a şükürler olsun hepsi yok olup gitmişlerdir.^[9]

Gulatın itikatlarına sahip olan birisi, hatta bazı inançlarını kabul etse bile Kur'an-ı Kerim'in net nassı, Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih'in* sünneti ve ileride değineceğimiz hak üzere olan On İki İmam Şiâsının icmasına göre kafir, melun ve İslam'dan çıkmış olur.

Gulat'a Karşı Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ın Tutumu

Ehlibeyt İmamları *aleyhimusselam* guluv hareketine karşı açık ve net bir tutum takınmışlardır; onlarla savaşa girişmişler, ellerindeki tüm imkanlarıyla guluv ve Gulatı bitirmek ve yayılmasını önlemeye çalışmışlar; guluvun küfür, şirk ve dinden çıkış olduğunu açıklamış,

Gulat'a lanet etmiş ve onlardan beri olduklarını bildirmiş, onların karşısında durmuş, düzen ve yalanlarını ortaya çıkarmış ve şiilerini onlardan sakındırmışlardır. Aşağıda bu hususta rivayet edilen bazı hadislerle değineceğiz:

1- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Guluv etmekten sakının; (bilin ki) sizden öncekileri dinde guluv etmeleri helak etti."^[10]

2- Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'dan şöyle rivayet ediliyor: "Küfür dört direk üzerine kurulmuştur: Fısk, guluv, şek ve şüphe."^[11]

3- Yine İmam Ali *aleyhisselam*'dan şöyle rivayet edilmiştir: "Bizim hakkımızda guluv etmekten sakının; 'terbiye edilmiş kullardır' diyin ve bunu dedikten sonra faziletimizde istediğiniz şeyi söyleyin."^[12]

4- İmam Sadık *aleyhisselam* şöyle buyurmuştur: "Guluv edene de ki: Allah'a tövbe edin; şüphesiz siz fasık, kafir ve müşriksiniz."^[13]

5- İmam *aleyhisselam* yine buyurmuştur ki: "Allah Abdullah b. Seba'ya lanet etsin; Emirülmüminin Ali *aleyhisselam* hakkında ilahlık iddiası etmiştir; Allah'a andolsun ki, Emirülmüminin Ali *aleyhisselam* Allah'a itaat eden bir kuldu; bize yalan isnat edenin vay haline! Bir kavim bizim hakkımızda kendimiz için söylemediklerimizi söylüyor; biz onlardan Allah'a teberrî ediyoruz, onlardan Allah'a teberrî ediyoruz."^[14]

6- Sudeyr'in, İmam Sadık *aleyhisselam*'a, bazıları, "**O'dur ki gökte de Tanrı'dır, yerde de Tanrı'dır**"^[15] ayetine dayanarak sizin ilah olduğunuzu söylüyorlar, demesi üzerine İmam *aleyhisselam* şöyle buyurdu: "*Ey Sudeyr! Benim kulağım, gözüm, derim, etim, kanım ve bedenimdeki kollarım onlardan beridir ve Allah da onlardan beridir; onlar benim ve babalarımın dini üzere değillerdir. Vallahi, Allah kıyamet günü benimle onları bir araya getirince onlara gazap edecektir.*"^[16]

7- İmam Sadık *aleyhisselam*'dan bir rivayette de şöyle geçer: "Gençlerinizi Gulat'tan sakındırın ki onları fasit etmesinler; Gulat, Allah'ın en kötü kullarıdır. Onlar, Allah'ın azametini küçültüp Allah'ın kulları için ilahlık iddia ederler; vallahi Gulat Yahudilerden, Hıristiyanlardan, Mecusilerden ve Allah'a ortak koşanlardan daha kötüdür."^[17]

İmamiyye'nin İleri Gelenlerinin Gulat'a Karşı Tutumları

Hak Ehlibeyt *aleyhimusselam* mektebinin ileri gelenleri, Ehlibeyt İmamları *aleyhimusselam*'dan rivayet edilen hadislerle dayanarak guluv hareketi ve Gulat'a karşı açık ve net bir tutum sergilemişlerdir. Onların tümü, Gulat'ın fasit görüşlerinden beri olduklarını vurgulamış, bir çok akaid ve kelam kitaplarında Gulat'ı lanetlemiş, yalan ve iftiralılarını ortaya koymuşlardır. Örnek olarak bunların bir kaçı şöyledir:

Şeyh Saduk (r.a) diyor ki: Gulat ve Müfevvice hakkında bizim görüşümüz şudur: Onlar Allah'a kafirdirler; onlar Yahudi, Hıristiyan, Mecusi, Kaderiyye, Haruriyye ve sapık ve heveslerine uymuş bütün bidat ehlinden daha kötüdürler.^[18]

Şeyh Mufid (r.a) diyor ki: Gulat, Müslüman olduklarını izhar edenlerdendirler; onlar Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'a ve onun soyundan gelen İmamlara ilahlık ve peygamberlik nispet etmektedirler... Onlar sapık ve kafirdirler. Emirülmüminin Ali *aleyhisselam* onların

öldürülmesini ve ateşte yakılmasını hükmetmiştir; Ehlibeyt İmamları *aleyhisselam* ise onların kafir olduklarını ve dinden çıktıklarını vurgulamışlardır.^[19]

Şeyh Muzaffer (r.a) şöyle demiştir: Biz, İmamlarımız hakkında aşırı inanç besleyenlerin, yahut hulule inananların inançlarını beslemeyiz; **"O söz, onların ağızlarından çıkan ne de büyük bir söz"** (Kehf, 5); ne de büyük bir küfür. Bizim inancımız şudur: Onlar da bizim gibi insandır; bize emredilenler, onlara da emredilmiştir; bizim nehyedildiğimiz şeylerden, onlar da nehyedilmiştir. Bize olan tebşirde, tenzirde onlar da dahildir. Ancak onlar, Allah Teala'nın yüceltmesiyle, velayetine mazhar kılmasıyla yüceltilen, lutfu nail olan kullardır. Onlar, bilgi, takva, yiğitlik, kerem, temizlik ve bütün üstün huylar, güzel ve övülmesi gereken sıfatlar bakımından, insanlığın en yüce derecelerine ulaşmışlar, bu yüzden de imamet makamına yüceltilmişlerdir; hükmetmek, hakim olmak bakımından, Peygamber *sallallah'u aleyhi ve âlih'den* sonra din ve dünya işlerinde insanların baş vuracakları kişiler olmuşlardır; Kur'an-ı Kerim'in tenzilini, te'vilini, tefsirini, hakkıyla onlar bilirler. Nitekim İmamımız Cafer Sadık *aleyhisselam*, *"Bizden taraf yaratıklar hakkında câiz olan şeyler size bildirilir de onları anlayamazsanız, onlar hakkında ayak direktmeyin, inkâr etmeyin, onları bize geri çevirin; fakat bizden taraf yaratıklar hakkında câiz olmayan şeyler size nakledilirse onları inkâr edin, onları bize çevirmeyin."* buyurmuşlardır.^[20]

Şeyh Kaşif-ul Ğıta, Gulat ve görüşleri hakkında bahsederken şöyle demişlerdir: İmamiyye Şiâsı ve Ehlibeyt İmamları *aleyhimusselam* bu fırkadan berî olduklarını vurgulamaktadırlar... Yine bu görüşlerden berî olduklarını bildirerek bunu küfür ve dalaletin en kötü derecesi sayarlar; İmamiyye ve Ehlibeyt İmamların *aleyhisselam*'ın dini, halis tevhid ve Yaratıcının yaratıklara her türlü benzemekten münezzeh oluşudur...^[21]

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'a Buğzetmek

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* ve Ehlibeyt İmamları *aleyhisselam* hakkında guluv etmek ve aşırı inanç beslemek, buğzetmek, onlar hakkında kusur etmek, Allah katında hak olan makamlarını, risaletin tebliğinde, onu korumada ve hükümlerini uygulamada mevki ve rollerini düşürmek, dost ve düşmanın kabul etmiş olduğu kerametlerini inkâr etmek, onları sıradan diğer insanlar gibi saymaktır. Bunlardan daha kötüsü, bazı nasibilerin, Ehl-i Beyt'le bağlantısı olan her türlü inanç, ahlaki değer ve faziletlere ve onları sevip Allah Teala'nın, dinini tebliğ etmek ve risaletini tamamlamak için seçtiği risalet önderleri olarak onlara uyanlara karşı öldürücü düşmanlık ve çirkin kin beslemeleridir.

Ehlibeyt *aleyhisselam*'a buğzetmek, onları sevmeye, onların ipine sarılmaya, hidayetlerine uymaya hükmeden Allah ve Resulü *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in emrine isyan etmektir ve bu da Allah ve Resulüne buğzetmektir. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Ehlibeyt *aleyhimusselam*'a işaret ederek buyurmuştur ki: *"Kim onlara buğzederse bana buğzetmiş olur."*^[22]

İmam Rıza *aleyhisselam* da şöyle buyurmuştur: *"Kim size buğzederse, Allah'a buğzetmiş olur."*^[23]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: *"Kim Ali'ye sebbederse, bana sebbetmiş olur ve kim de bana sebbederse Allah'a sebbetmiş olur."*^[24]

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'a buğzetmek nifak, şekavet ve kötü doğum (haramzâde olmanın) alametlerindedir. Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: *"Biz Ehlibeyt'e buğzeden münafiktir."*^[25]

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* yine şöyle buyurmuştur: "Bize, bedbaht münafıktan başkası buğzetmez."^[26]

Başak bir yerde de buyuruyor ki: "Onlara dedesi bedbaht ve doğumu alçak (haramzâde) olan kimseden başkası buğzetmez."^[27]

Ehlibeyt *aleyhisselam*'a Buğzetmenin Etkileri

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmek, dünya ve ahiret saadetini tazmin ettiği gibi onlara buğzetmek ve düşmanlık beslemek de dinden çıkmaya, cehenneme girmeye, Allah Teala'nın gazabını ve ebedî şekaveti almaya neden olur; nitekim bu husus aşağıdaki sahih hadislerden net bir şekilde anlaşılmaktadır:

1- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyuruyor ki: "Canımı elinde bulunduran Allah'a andolsun ki, biz Ehlibeyt'e buğzedeni Allah cehenneme sokacaktır."^[28]

2- Yine buyurmuştur ki: "Ümmetimden iki grubun İslam'dan nasibi yoktur: Ehlibeytime düşmanlık edip onlarla savaşan, dinde guluv edip ondan çıkan."^[29]

3- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* Hasan ve Hüseyin'e *aleyhimasselam* işaret ederek şöyle buyurdular: "Kim bunlara buğzedecek olursa, bana buğzetmiş olur, bana buğzeden Allah'a buğzetmiş olur; Allah'a buğzedeni de Allah cehenneme sokar."^[30]

4- Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: "Onlara buğzeden, Allah'a buğzetmiş olur."^[31]

5- Resul-i Ekrem *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyuruyor: "Kim biz Ehlibeyt'e buğzedecek olursa, Allah Teala kıyamet gününde onu Yahudi olarak haşreder."

Cabir b. Abdullah-i Ensarî diyor ki: Bunun üzerine ben, ya Resulellah! Namaz kılsa, oruç tutsa ve kendisinin Müslüman olduğunu sansa da mı? diye sordum. O hazret, "*Namaz kılsa, oruç tutsa ve kendisinin Müslüman olduğunu sansa da?*" buyurdu.^[32]

6- Emirülmüminin Ali *aleyhisselam*'dan şöyle rivayet edilir: "Bize buğzedenler, Allah'ın dalga dalga gazabına uğrayacaklardır."^[33]

7- İmam Muhammed Bâkır *aleyhisselam* şöyle buyurmuştur: "Birisini Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih*'in huzuruna çıkararak, ya Resulellah! Her 'Lâ ilahe illallah' diyen mümin midir? diye sordu. Bunun üzerine Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurdu ki: Bize düşmanlık, insanı, Yahudilere ve Hıristiyanlara ilhak eder."^[34]

Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı Sevmekte Mutedil Olmak

Buraya kadar geçenlerden, kurtuluşun, Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmekte itidalli olmakta olduğu anlaşıldı. Ehlibeyt *aleyhimusselam*'ı sevmekte itidalli olmak ifrat ve tefrit arasındaki orta çizgidir ve bu da bize emredilen sevgidir. Dolayısıyla, bunu can-u gönülden kabul etmemiz ve Allah'ı bununla mülakat etmemiz gerekiyor ve bu da Allah için ve onun yolunda sevmektir.

Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* şöyle buyurmaktadır: "Ey Ali! Sende İsa b. Meryem'den bir misal (benzerlik) var; bir grup onu sevdi ve onu sevmekte aşırı giderek helak oldular; bir grup

da ona buğzetti ve buğzetmekte aşırı giderek helak oldular; bir grup da ifrat ve tefritten sakınarak kurtuluşa erdi."^[35]

Emirülmüminin Ali *aleyhisselam* şöyle buyurmaktadır: "Bizi İslam sevgisiyle sevin; Resulullah *sallallah'u aleyhi ve âlih* buyurmuştur ki: Beni hakkımdan fazla tanıtmayın; Allah Teala, beni resul etmeden önce bir kul etmiştir."^[36]

Yine buyurmuştur ki: "Yakında, benim hakkımda iki bölük helâk olacaktır: Bir bölüğü, beni aşırı sevecek; bu sevgi onu gerçek olmayan inanca götürecektir; öbürü ise, bana buğzedecek; bu buğzu onu hak olmayan yola götürecektir. Hakkımda durum bakımından insanların hayırlıları, ne ileri gidenleridir, ne de geri kalanları; siz de orta yola sarılın."^[37]

Başka bir yerde de şöyle buyuruyor: "Biz Ehlibeyt hakkında iki grup helak olur: Biri methetmede ileri gidip aşırı seven, diğeri bühtan ve iftirada bulunan."^[38]

İmam Rıza *aleyhisselam* da şöyle buyurmuştur: "Biz Muhammed'in Ehlibeyt'i mutediliz; aşırı giden bizi idrak edemez; geri kalan da bize ulaşamaz."^[39]

Son duamız: Alemlerin Rabb'i Allah'a hamd, Muhammed Mustafa'ya ve onun hidayetçi Ehlibeyt'ine en üstün ve kamil slat ve selamdır.

---

^[1] - Müsned-i Ahmed, c.1, s.160; Savaik-ul Muhrika, s.123; Müsned-i Ebi Ye'la, c.1, s.406/534; Tercemet-i Emirülmüminin min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, c.2, s.237/742; Emali-it Tusî, s.256/462; es-Sünne -İbn-i Ebi Asim-, s.470/1004-, Beyrut-Mektebet-ul İslamiyye, 2. baskı.

^[2] - Lisan-ul Arab, c.15, s.2 -ğela- maddesi; Muhtar-us Sihah, s.480.

^[3] - Nisâ, 171.

^[4] - Tashih-ul İtikad -Mufid-, s.109, Silsilet-u Muellifat-i Şeyh Mufid, Beyrut-Dar-ul Mufid, 2. baskı.

^[5] - Mecma-ul Bahreyn -Fahruddin Tureyhî-, (ğuluv), c.2, s.1332, Kum-Bi'set Müessesesi, 1. baskı.

^[6] - Bihar-ul Envar -Meclisî-, c.25, s.297/59, Rical-i Keşşi'den naklen, Beyrut-el-Vefâ Müessesesi, 2. baskı.

^[7] - Mâide, 17.

^[8] - Uyun-i Ahbar-ir Rıza, c.c.1, s.237/63; Beşaret-ul Mustafa, s.221 ve En'am suresi 108. ayet.

- [9] - Bkz. el-Fark-u Beyn-el Fırak -Bağdadî-; el-Makalat ve'l Fırak -Eş'arî-; Fırak-uş Şiâ -Nevbahtî-; el-Milel-u ve'n Nihel -Şehristani-; Mevsuet-u Fırak-il İslamiyye -Muhammed Cevad Meşkur-.
- [10] - Tabakat-ul Kubra -İbn-i Sa'd-, c.2, s.180-181; Sünen-il Kubra -Beyhakî-, c.5, s.127.
- [11] - Usul-u Kâfi, c.2, s.391/1.
- [12] - el-Hısal, s.614/10; Tuhef-ul Ukul en Âl-ir Resul -İbn-i Şu'be-i Harranî-, s.104, Necef-ul Eşref-Hayderiyye basımı, 5. baskı; Gurer-ul Hikem, s.2740.
- [13] - Rical-u Keşşî, s.297/527.
- [14] - Rical-u Keşşi, s.106/170-174.
- [15] - Zuhruf, 84.
- [16] - Usul-u Kâfi, c.1, s.269/6.
- [17] - Emali-i Tusi, s.650/1349.
- [18] - İ'tikadat-u Saduk, s.97/37, Kum-el-Mu'temer-ul Alemî li Elfıyyet-i Şeyh Mufid, 1. baskı.
- [19] - Tashih-ul İ'tikad, s.131, guluv ve tefviz bölümü.
- [20] - Akaid-ul İmamiyye -Şeyh Muzaffer-, s.326/28, Ehlibeyt İmamları aleyhimusselam hakkında inancımız, Kum-İmam Ali Müessesesi, 1. baskı.
- [21] - Asl-uş Şiâ ve Usuliha -Şeyh Kaşif-ul Ğıta-, s.173-177, Kum-İmam Ali Müessesesi, 1. baskı.
- [22] - Tercemet-i İmam Hüseyin min Tarih-i Medinet-i Dimaşk, s.91/126.
- [23] - Uyun-i Ahbar-ir Rıza, c.s.2, s.279.
- [24] - el-Müstedrek -Hakim-, c.3, s.121; Kenz-ul Ummal, c.6, s.401; Müsned-i Ahmed, c.6, s.323; Hasais-un Nesaî, s.24.
- [25] - Fezail-us Sahabe, c.2, s.661/1126; Durr-ul Mensur, c.6, s.7; Keşf-ul Gumme, c.1, s.47; Zehair-ul Ukba, s.18.
- [26] - Zehair-ul Ukba, s.18; Yenabi-ul Meveddet, c.2, s.134/381; Savaik-ul Muhrika, s.230.
- [27] - er-Rıyaz-un Nezire, c.2, s.189; Erceh-ul Metalib, s.309; Menakıb-ul Aşer, s.189.
- [28] - Müstedrek -Hakim-,c.3, s.162/4717; Hakim bu hadisi sahih kabul etmiştir; Durr-ul Mensur, c.6, s.7; Savaik-ul Muhrika, s.143; Hasais-ul Kubra, c.2, s.266; Siret-u A'lam-in Nübela, c.2, s.123 vs.

[29] - Men la Yahzuru'hul Fakih, c.3, s.258/10, Kitab-ul Nikah, Allah Teala'nın helal ve harem ettiği nikahlar babı.

[30] - Müsned-i Ahmed, c.2, s.288; Müstedrek -Hakim-, c.3, s.166; Sünen-i Tirmizî, c.2, s.24 ve 307; Mu'cem-ul Kebir, s.133; Kenz-ul Ummal, c.13, s.105; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.181; Zehair-ul Ukba, s.123; Tarih-u Bağdad, c.1, s.141.

[31] - Kenz-ul Ummal, c.12, s.98/34168; Beşaret-ul Mustafa, s.40.

[32] - Mu'cem-ul Evset -Taberanî-, c.4, s.389/4002; Emali-i Saduk, s.273/2; Ravzat-ul Vaizin, s.297; Mecma-uz Zevaid, c.9, s.172.

[33] - Tuhef-ul Ukul, s.116; el-Hısal, s.627/10; Ğurer-ul Hikem, s.7342.

[34] - Emali-i Saduk, s.221/17; Beşaret-ul Mustafa, s.120.

[35] - Emali-i Tusi, s.345; Keşf-ul Ğumme, c.1, s.321; bu faslın başında buna yakın bir rivayet de diğer kaynaklardan rivayet edildi.

[36] - Mu'cem-ul Kebir -Taberanî-, c.3, s.138/2889.

[37] - Nehc-ul Belağa, 128. hutbe.

[38] - es-Sünne -İbn-i Asim, s.470/1005.

[39] - Usul-u Kâfi, c.1, s.101/3, Allah Teala'nın Kendisini Sıfatlandırmadığı Şeyle O'nu Sıfatlandırmadan Nehiy babı.